

VLAAMSE RAAD

ZITTING 1994-1995

6 MAART 1995

ONTWERP VAN DECREET

**tot aanvulling van het decreet van [...] houdende algemene bepalingen
inzake milieubeleid met een titel betreffende bedrijfsinterne milieuzorg**

MEMORIE VAN TOELICHTING

DAMES EN HEREN,

Algemene inleiding

Het voorliggende ontwerp van decreet is, evenals het eerder ingediende ontwerp van decreet betreffende de algemene bepalingen inzake milieubeleid het resultaat van de werkzaamheden van de Interuniversitaire Commissie tot Herziening van het Milieurecht in het Vlaamse Gewest, onder voorzitterschap van Prof. Dr. H. **Bocken** van de Universiteit Gent (hierna genoemd „de Commissie”).

Deze Commissie werd opgericht bij besluit van de Vlaamse regering van 5 juli 1989. Zij kreeg als opdracht om „een voorontwerp van kaderdecreet inzake milieuhygiëne uit te werken en aanbevelingen te doen om de doelmatigheid van het milieuhygiënerecht te verhogen”.

Op voorstel van de Vlaamse minister van Leefmilieu en Huisvesting heeft de Vlaamse regering goedgekeurd voor een gefaseerde voorlegging van de verschillende onderdelen van het door de Commissie-Boeken uitgewerkte ontwerp van kaderdecreet aan de Vlaamse Raad. Zo kan het wetgevend werk aanvangen reeds voor de Commissie haar opdracht volledig voltooid heeft en kunnen de verschillende bouwstenen van haar voorontwerp van kaderdecreet geleidelijk worden samengevoegd tot een samenhangend geheel.

Bedrijfsinterne milieuzorg zal een onderdeel vormen van het decreet betreffende de algemene bepalingen inzake milieubeleid, en zoals reeds vermeld in de memorie van toelichting bij dat decreet wordt dit het onderdeel : Titel 3 BEDRIJFSINTERNE MILIEUZORG

Bedrijfsinterne milieuzorg staat reeds enige tijd in de belangstelling. De doelstelling van een bedrijfsintern milieuzorgsysteem is het nastreven van duurzame productieprocessen.

Het is de opbouw van een adequaat instrumentarium op bedrijfsniveau om de totale milieubelasting van een bedrijf te beheersen en te beperken.

In de nota „Milieuzorg” van de toenmalige Nederlandse Minister van Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Milieubeheer, wordt gesteld dat zowel de overheid als het bedrijfsleven belang hebben bij het invoeren van milieuzorg in bedrijven.

Wat de overheid betreft, bestaat het belang er in de eerste plaats in dat de bedrijfsinterne milieuzorg een doeltreffend instrument is om de naleving van de milieuvoorschriften in bedrijven te versterken. Handhaving van de milieuwetgeving is en blijft de verantwoordelijkheid van het bevoegd overheidsgezag. De uitvoering hiervan is praktisch echter alleen ten volle mogelijk bij een belangrijke eigen verantwoordelijkheid en inspanning van de bedrijven. De geïntensiveerde handavingsinspanningen van de overheid kunnen in dat geval selectiever en met meer effect worden gericht op de bewuste overtreders van de milieuwetgeving.

Ten tweede komt de medeverantwoordelijkheid van het bedrijfsleven voor een goede milieukwaliteit tot uitdrukking in de gerichtheid van milieuzorg op preventie en anticipatie. De gemeenschappelijke opgave van het milieubeheer in de komende decennia is de totstandkoming van op duurzaamheid gerichte productie- en consumptiepatronen. Duurzame ontwikkeling op bedrijfsniveau veronderstelt een zorgvuldig beheer met betrekking tot grondstoffen, energie en afvalstoffen, de ontwikkeling en toepassing van schonere productieprocessen en producten en integraal ketenbeheer. Milieuzorg biedt bedrijven hiertoe de mogelijkheden. Het is niet goed denkbaar dat bedrijven, zonder te beschikken over een goed functionerende milieuzorg, kunnen voldoen aan de eisen die het toekomstige milieubeheer stelt.

Een derde uitgangspunt voor milieuzorg is, de nodige openheid van bedrijven over de wijze waarop zij aan hun verantwoordelijkheid voor het milieu gestalte geven ten opzichte van alle betrokkenen, en belanghebbenden bij een goede milieukwaliteit. Tot de belanghebbenden, behoren niet alleen de overheidsinstanties, maar in zeker zo belangrijke mate ook de eigen werknemers en de hun vertegenwoordigende organisaties en, in ruimer verband, aandeelhouders en banken, leveranciers en afnemers/consumenten, omwonenden e.d.

Doel van deze openheid is primair tot uitdrukking te brengen dat milieubeheer een gemeenschappelijke verantwoordelijkheid is.

Voor het bedrijfsleven is milieuzorg van belang voor essentiële zaken als het strategisch management, de financiële positie van de onderneming, het succesvol opereren op de markt en de versterking van de rechtspositie van de onderneming.

— Voor vele onderneming vergroot milieuzorg de kans op continuïteit, aangezien deze -uiteindelijk- afhankelijk is van een zorgvuldig gebruik van grondstoffen en energie, van een duurzame beschikbaarheid van een goede kwaliteit van het

milieu en van een positief en betrouwbaar publiek imago van de onderneming.

— Milieuzorg is veelal medebepalend voor de kwaliteit van productieprocessen en produkten ; naar doeleinden en organisatie ligt er een parallel met kwaliteitszorg ; de gemeenschappelijke ontwikkeling ervan kan synergie-voordelen bieden.

— Door milieuzorg kunnen financiële voordelen worden behaald, zowel in de vorm van verlaagde produktiekosten door het beperken van het gebruik van grondstoffen en energie, minder afvalstoffen en een efficiëntere verwijdering daarvan, als in de vorm van een geringere kans op schadeclaims te gevolge van milieu-ongevallen, lagere verzekeringspremies of minder milieuheffingen.

— Milieuzorg heeft een positieve invloed op de motivering van het personeel ; er bestaat een wederzijdse beïnvloeding door en afhankelijkheid van de zorg voor goede arbeidsomstandigheden en bescherming van de veiligheid en gezondheid van werknemers en omwonenden.

— het treffen van milieumaatregelen op eigen initiatief voorkomt dat overheidsinstanties eenzijdige eisen opleggen, waardoor moeizame procedures, extra kosten of onzekerheid over de continuïteit van de bedrijfsvoering e.d. kunnen worden vermeden ; milieuzorg vergroot de deskundigheid inzake de complexe milieuwetgeving en biedt meer garanties met betrekking tot het voorkomen van ongewenste juridische gevolgen van het niet of onvoldoende naleven van de milieuwetgeving.

In de Nota „Milieuzorg” wordt een onderscheid gemaakt tussen twee categorieën van bedrijven :

— bedrijven met een beperkte milieubelasting, waar een partieel milieuzorgsysteem toereikend is (ongeveer 250.000 bedrijven in Nederland) ;

— bedrijven met een (middel-)grote milieubelasting of bijzondere milieurisico's, waar een integraal milieuzorgsysteem nodig is (ongeveer 10 tot 12.000 bedrijven in Nederland).

De doelstelling van de Nederlandse regering is dat in 1995 vrijwel alle 10 tot 12.000 bedrijven met een (middel-)grote milieubelasting of bijzondere milieurisico's over een integraal milieuzorgsysteem beschikken dat goed functioneert en toegesneden is op de aard, de grootte en de ingewikkeldheid van de industriële bedrijven. Bovendien gaat zij ervan uit dat in 1995 in alle relevante branches duidelijk stappen zijn ondernomen om te komen tot de invoering van een partieel milieuzorgsysteem in de naar schatting 250.000 bedrijven met een beperkte milieubelasting en dat toereikend is en afgestemd op de aard van de betrokken bedrijven.

Om de milieuzorg in bedrijven te bevorderen werd door de Nederlandse overheid in januari 1990 een activiteitenprogramma Bedrijfsinteme Milieuzorg gestart. Dit programma heeft een tweeledige doelstelling :

— het bieden van steun aan projecten en-verdere activiteiten gericht op het ontwikkelen en toepassen van milieuzorg in bedrijven ;

— het entameren van onderzoek naar nog openstaande kwesties en het (laten) uitvoeren van evaluaties gericht op de verdere beleidsontwikkeling ten aanzien van milieuzorg binnen het totale milieubeleid. Er werden een zestal verschillende soorten projecten opgezet die voor (financiële) steun in aanmerking komen : branche-projecten, individuele projec-

ten, overheidsbedrijven, regionale bedrijfsmilieudiensten, voorlichtingsprojecten en vorming en opleiding.

Blijkt tijdens een tussenbalans eind 1992 dat de doelstelling niet verwezenlijkt zal worden, dan zouden wettelijke maatregelen worden getroffen.

De Commissie is van oordeel dat het niet opportuun is om een integraal milieuzorgsysteem thans reeds op te leggen aan bepaalde categorieën van bedrijven bij wege van decreet. De vrees bestaat immers dat bedrijven die niet overtuigd zijn van het nut van een dergelijk systeem zich in dergelijk geval zullen beperken tot een formele en minimalistische toepassing ervan en dat de wettelijke verplichting zodoende zijn doel zou voorbijschieten. Wél lijken bepaalde essentiële elementen van een dergelijk milieuzorgsysteem verplicht te moeten worden gesteld voor bepaalde categorieën van inrichtingen met name elementen die voor het overheidsbeleid van belang zijn. De verplichting voor bepaalde categorieën van inrichtingen om te beschikken over een milieucoördinator met een deskundige vorming en duidelijke opdrachten, de uitvoering op gewestelijk vlak van de Europese Verordening inzake het communautair milieubeheer- en audit-systeem en de mogelijkheid om in bepaalde gevallen een milieu-audit op te leggen, de verplichting over te gaan tot emissiemetingen en registraties, het emissiejaarverslag, het bedrijfsbeleid ter voorkoming van zware ongevallen en ter beperking van de gevolgen ervan voor mens en milieu. Verder werd de meldingsregeling bij accidentele emissies en storingen eveneens in dit deel opgenomen. De overige elementen van het milieuzorgsysteem worden aan het eigen initiatief van het bedrijfsleven overgelaten.'

Deze titel werd door de Commissie in eerste lezing vastgesteld op 3 september 1993, nadat een vorige versie besproken was op een Colloquium gehouden te Gent op 8 juni 1993.

De tekst werd door de Vlaamse minister van Leefmilieu op 27 januari 1994 voor advies voorgelegd aan de SERV en MINA-Raad. binnen de SERV kon geen consensus worden bereikt. De werknemersorganisaties en de werkgeversorganisaties deelden daarop afzonderlijk hun standpunt mee aan de **minister**.²

De MINA-Raad bracht op 7 april 1994 advies **uit**³. De Raad staat in principe positief t.o.v. de optie om een globaal reglementerend kader te ontwikkelen **voor** bedrijfsinterne milieuzorg. Er bestaat binnen de MINA-Raad eveneens eenstemmigheid over het **uitgangspunt** dat een regelgevend kader de individuele bedrijven moeten toelaten om een milieuzorgsysteem uit te bouwen op maat. Toch bestaan er belangrijke meningsverschillen over de vraag of sommige elementen al dan niet moeten worden opgenomen in het reglementerend kader en over de concrete invulling in de uitvoeringsbepalingen van andere elementen.

¹ Voor een voorbeeld zie : Declaration of intent on the implementation of environmental policy for the primary metals industry - Overeenkomst tussen de Nederlandse staat, de provincies, de Gemeenten en de Waterschappen en de Nederlandse Federatie van de Basismetaalindustrie en een reeks individuele bedrijven, 6 november 1991.

² SERV, Brief ref. 50/MD/vb/03/08/01,14 p.

³ MILIEU- EN NATUURRAAD VAN VLAANDEREN, Advies over bedrijfsinterne milieuzorg, Brussel, 7 april 1994,21 p.

In de loop van de maand mei 1994 heeft de Commissie zich een tweede maal over de tekst van deze titel gebogen en heeft, rekening houdende met voormelde standpunten en adviezen, de tekst op bepaalde punten bijgesteld.

Het advies van de Raad van State werd gegeven op 27 januari 1995 en de tekst van het ontwerp werd aangepast aan dit advies.

Commentaar bij de artikelen

Artikel 3.1.1

Het doel van bedrijfsinterne milieuzorg is het nastreven van duurzame productieprocessen. Teneinde deze duurzame productieprocessen echt te kunnen toepassen moet de milieubelasting van een bedrijf in al zijn aspecten gekend zijn voor zoveel als mogelijk. Deze aspecten zijn onder meer : emissie, immissies, grondstoffengebruik, soorten grondstoffen, energiegebruik, soorten energie die gebruikt worden.

Artikel 3.1.2

De definities zijn toegevoegd om te antwoorden op de opmerkingen van de Raad van State met betrekking tot inrichtingen, vergunningverlenende overheid en controle-ambtenaren.

HOOFDSTUK 1

De milieucoördinator

a) De bestaande wetgeving in België en in het Vlaamse Gewest

In de bestaande afvalstoffenwetgeving was' de figuur van de bedrijfsverantwoordelijke voor milieu-aangelegenheden reeds enigszins bekend.

⁴ Ingevolge het Decreet van 20 april 1994 tot wijziging van het decreet van 2 juli 1981 betreffende het beheer van afvalstoffen (B.S., 29 april 1994) werden de hierna besproken bepalingen opgeheven.

Zo bepaalt artikel 20 van de wet van 22 juli 1974 op de giftige afval dat de verrichtingen voor de vernietiging, de neutralisering of de wegwerking van de giftige afval geplaatst zijn onder het gezag van een door de werkgever aangestelde verantwoordelijke persoon (§ 1). Deze persoon moet erkend zijn door de Minister tot wiens bevoegdheid de Arbeid behoort (§ 2). Hij heeft als opdracht te waken over de naleving van de reglementen en de voorwaarden van de machtiging, opgelegd krachtens de wet. Hij geeft opdracht tot en oefent toezicht uit over het uitvoeren van al de maatregelen die nodig worden geacht om de veiligheid van de werknemers, van de werkzaamheden en van het milieu te verzekeren (§ 3). Deze persoon kan niet worden ontheven van de opdracht die ingevolge dit artikel op hem rust, zolang de erkenning die hem krachtens § 2 is verleend, hem niet is ontnomen. Hij kan alleen om een dringende reden of om economische dan wel technische redenen, die vooraf zijn erkend door het bevoegde paritair comité, worden ontslagen. Het paritair comité moet zich uitspreken over het al dan niet bestaan van economische of technische redenen binnen twee maanden vanaf de datum van de aanvraag die het van de werkgever kreeg. Voor de toepassing van deze paragraaf wordt als ontslag beschouwd : 1° elke beëindiging van de overeenkomst door de werkgever, ongeacht of zij geschiedt met of zonder opzeggingsvergoeding, met of zonder een opzegging die ter kennis wordt gebracht in de periode vastgesteld in § 6 ; 2° elke beëindiging van de overeenkomst door de werknemer wegens feiten die voor deze een reden vormen die de beëindiging zonder opzegging of voor het verstrijken van de termijn rechtvaardigt (§ 5). Deze persoon geniet de voordelen van de bepalingen van § 5, vanaf de dag der in § 2 bedoelde erkenning en waarvan de duur is vastgesteld op : 2 jaar, zo hij minder dan 10 jaar dienst telt ; 3 jaar, zo hij 10 doch minder dan 20 jaar dienst telt ; 4 jaar, zo hij 20 of meer jaar dienst in de onderneming telt. Het voordeel van de bepalingen van deze paragraaf wordt niet meer verleend wanneer de persoon de pensioenge-rechtigde leeftijd bereikt, tenzij de onderneming de gewoonte heeft de categorie van werknemers waartoe hij behoort, in dienst te houden (§ 6). Als de werkgever de voorschriften van de §§ 5 en 6 niet naleeft, is hij ertoe gehouden de ontslagen persoon, onverminderd het recht op hogere vergoedingen betaald op grond van de overeenkomst of van de gebruiken, of op enige andere schadevergoeding wegens materiële of morele schade, een vergoeding te betalen die gelijk is aan het lopende loon overeenstemmende met de duur van de periode die is vastgesteld in § 6.

Hoofdstuk VI van het K.B. van 9 februari 1976 stelt nadere voorschriften vast. Artikel 19 bepaalt de eisen waaraan de persoon moet voldoen om in aanmerking te komen voor de erkenning. Artikel 20 had betrekking op de aanvraagprocedure. Artikel 21 voorzag dat de erkenning beperkt kan worden in de tijd of gerelateerd kon worden aan een bepaald centrum of een bepaalde onderneming.

Artikel 61 van het decreet van 2 juli 1981 betreffende het beheer van afvalstoffen bepaalde dat de inrichtingen die vergunningsplichtig waren met toepassing van de bepalingen vastgesteld door of krachtens het decreet, ertoe gehouden waren de natuurlijke persoon aan te wijzen die verantwoordelijk was voor het naleven van de bepalingen, vastgesteld door of krachtens het decreet, en voor de voorschriften van de verleende vergunning.

Ook in het VLAREM 1 is er sporadisch sprake van een „verantwoordelijke persoon”. Luidens artikel 5, § 2, 1° moet op het aanvraagformulier van de milieuvergunning, als deze uitgaat van een rechtspersoon, worden vermeld : „de naam, de hoedanigheid van de verantwoordelijke persoon die de

vergunningsaanvraag namens de exploitant ondertekent”. De draagwijdte van deze bepaling lijkt beperkt ; wellicht wordt met deze persoon de gemachtigde vertegenwoordiger van de rechtspersoon bedoeld, veeleer dan een milieuverantwoordelijke. Verder moeten gegevens verschaf worden over „de kwalificatie en de taken van het personeel belast met de afvalstoffenverwijdering” (art. 5, § 2, 15°), „de kwalificatie en de bevoegdheid van het personeel dat verantwoordelijk is voor de verrichtingen voor transformatie, vernietiging, neutralisering of wegwerking” van giftig afval (art. 5, § 2, 17°). Deze bepalingen behelzen een loutere verwijzing naar wat te dien aanzien is bepaald in de Wet op het giftige afval en het Afvalstoffendecreet.

Uit onderzoek bij 400 bedrijven is gebleken dat de functie van milieucoördinator in de ondernemingen meestal zeer recent gecreëerd werd. De helft van de milieufuncties dateren van na 1989 en 80% van na 1985. Slechts in 1% van de gevallen bestond de functie reeds meer dan 15 jaar. Meer dan de helft van de onderzochte ondernemingen beschikte niet over een persoon die zich specifiek met de milieuproblemen bezighield. Ongeveer 18% van de milieucoördinatoren houden zich fulltime met milieutaken bezig, vooral in de grotere ondernemingen. Bij 82% van de gevallen werd de milieuzorg gecombineerd met een andere functie. In de helft van de gevallen (37% van het totaal) was dit de functie van veiligheidsverantwoordelijke. In 22% van de gevallen werd de functie gecombineerd met kwaliteitszorg, in 17% van de gevallen met de productie⁵.

b) De Duitse milieuwetgeving als voorbeeld

Het land waar het systeem van de bedrijfsverantwoordelijke voor milieuzaken het best in de wetgeving is uitgewerkt, is ongetwijfeld de Duitse bondsrepubliek. In de drie belangrijkste milieuhygiënische wetten is telkens een vrij gelijklopende regeling opgenomen.

In § 21 b van de Wasserhaushaltsgesetz (WHG) worden de rechten en plichten van de Gewässerschuttsbeauftragte omschreven. Hij heeft onder meer tot taak :

- toezicht te houden op de naleving van de voorschriften en op de installaties met het oog op de bescherming van de wateren, in het bijzonder door een regelmatige controle van het functioneren van de zuiveringsinstallaties, het doen van metingen, etc. ; hij moet de exploitant in kennis stellen van alle gebreken en voorstellen doen om deze te verhelpen ;
- toezicht te houden op de afvalwaterbehandeling en op de nuttige toepassing of verwijdering van de reststoffen ;
- mee te werken aan de ontwikkeling en invoering van bedrijfsinterne maatregelen ter preventie en vermindering van afvalwaterstromen en met het oog op een milieuvriendelijker productie ;
- voorlichting te verstrekken aan de bedrijfsleider over de door het bedrijf veroorzaakte afvalwaterverontreiniging en over de voorzieningen en maatregelen om deze te vermijden conform de wettelijke voorschriften ;
- een jaarverslag op te stellen over zijn activiteiten ten behoeve van de bedrijfsleider.

⁵ F. HUYSMAN en M. DE CLERCQ, Resultaten van een empirisch onderzoek naar de milieucoördinator in ondernemingen, Impulscentrum Milieumanagement, De Vlerick School voor Management, U.G., 1993, 17 p.

In het Bundes-Immissionsschutzgesetz (BImSchG) wordt een milieuverantwoordelijke voorzien.

c) Het voorstel van de Commissie

Het voorstel van de Commissie dat in Hoofdstuk 2 wordt voorgesteld, is in ruime mate geïnspireerd op het Duitse systeem. In tegenstelling tot de bestaande wetgeving inzake afval werd er voor gekozen om niet te spreken over een milieuverantwoordelijke, doch wordt er de voorkeur aan gegeven om de meer neutrale term milieucoördinator te gebruiken. Het gebruik van de term „verantwoordelijke” zou immers verkeerdelijk de indruk kunnen wekken dat de aldus aangestelde persoon meteen ook de strafrechtelijk en burgerlijk aansprakelijke van het bedrijf is voor alles wat milieuzaken betreft. Dit is evenwel niet de strekking van het voorgestelde systeem.

De Commissie wenst wat de strafrechtelijke aansprakelijkheid betreft geen afbreuk te doen aan het gemeen recht door een systeem van „wettelijke toerekening” dan wel van „conventionele toerekening” in te **stellen**⁶.

De keuze van de term milieucoördinator i.p.v. milieuverantwoordelijke sluit ook aan bij de praktijk die laat zien dat in het merendeel van de gevallen waarin een bedrijf over een milieucoördinator beschikt deze een adviserende functie heeft en slechts in beperkte gevallen en beperkte domeinen een eigen beslissingsbevoegdheid.

Artikel 3.2.1

Hoewel de Commissie zich kan vinden in de stelling van de MINA-Raad dat ieder bedrijf, ongeacht de omvang ervan, over een „aanspreekpunt voor milieuzorg” zou moeten beschikken, acht de Commissie het niet raadzaam een verplichting te introduceren voor ieder bedrijf om een milieucoördinator aan te stellen. De Commissie acht het raadzaam de verplichting tot het aanstellen van een milieucoördinator in de zin zoals hier voorgesteld te beperken tot die inrichtingen en activiteiten die belangrijke gevolgen voor het milieu kunnen hebben, zoniet bestaat het gevaar dat de eisen inzake opleiding **en/of** ervaring derwijze worden uitgehold dat de functie van milieucoördinator geen meerwaarde oplevert.

In artikel 3.2.1. wordt bepaald in welke gevallen een milieucoördinator moet worden aangesteld.

Luidens § 1 dienen de exploitanten van hinderlijke **inrichtingen** van eerste klasse een milieucoördinator aan te stellen. Inrichtingen van eerste klasse zijn inrichtingen waaraan belangrijke nadelen voor mens of milieu verbonden kunnen zijn. Het is verantwoord dat in dergelijke inrichting een milieucoördinator aangesteld wordt. Voor bepaalde categorieën van klasse 1 inrichtingen kan de Vlaamse regering vrijstelling van deze verplichting verlenen. Deze bepaling werd toegevoegd omdat het voor bepaalde klasse 1 inrichtingen niet nodig geacht kan worden om een milieucoördinator aan te stellen. Dit is afhankelijk welke inrichtingen onder klasse 1 vallen.

⁶ Zie hierover : **FAURE, M., De strafrechtelijke toerekening van milieudelicten, Antwerpen - Apeldoorn, Maklu Uitgevers, 1992, 60-66.**

Deze categorie van inrichtingen kan een grote verscheidenheid vertonen, gaande van relatief eenvoudige inrichtingen (stortplaatsen bijvoorbeeld), naar zeer complexe inrichtingen (in de chemische nijverheid bijvoorbeeld). De opdracht en de werklust van de milieucoördinator kan dan ook zeer verscheiden zijn. Vandaar dat in § 4 is voorzien dat -voor zover dit geen afbreuk doet aan een goede taakvervulling- het bevoegd bestuur toestemming kan geven dat een milieucoördinator bij verschillende inrichtingen tegelijk zijn functie kan **waarne-**men.

In § 2 is voorzien dat de Vlaamse regering -bij wege van sectorale voorwaarden - de verplichting tot aanstelling van een milieucoördinator kan uitbreiden tot andere inrichtingen, dit zullen hoofdzakelijk inrichtingen van tweede klasse zijn. Het kan immers aangewezen zijn om ook bepaalde categorieën van kleine inrichtingen die welbepaalde, doch daarom niet onbelangrijke milieuproblemen veroorzaken, te verplichten over een milieucoördinator te beschikken. Deze bepaling moet uiteraard samengelezen worden met het bepaalde in § 4. het lijkt aangewezen dat de milieubegeleiding van kleinere inrichtingen zou waargenomen worden, hetzij door bedrijfsfederaties, hetzij door andere dienstverlenende organisaties die zich op een welbepaalde sector richten. Deze tendens kan reeds waargenomen worden in de praktijk. Er kan immers vastgesteld worden dat meer en meer bedrijfsfederaties milieucoördinatoren in dienst nemen en ook studie- en adviesbureaus en interbedrijfsgeneeskundige diensten richten zich méér en méér op deze dienstverlening. Vandaar dat in § 4 uitdrukkelijk vermeld wordt dat een beroep kan worden gedaan op de diensten van een derde.

§ 3 is een „opvangbepaling”. De vergunningverlenende overheid kan immers met vergunningsaanvragen voor inrichtingen worden geconfronteerd waar de aanstelling van een milieucoördinator omwille van de bijzondere aard van de inrichting, haar milieueffecten of de plaats waar ze gelegen is verantwoord is, doch dat die om één of andere redenen niet onder deze verplichting valt krachtens § 1 of § 2. Vandaar dat de vergunningverlenende overheid in de mogelijkheid wordt gesteld in concrete gevallen en voor zover „de aard van de inrichting of activiteit, de aard van de ervan uitgaande milieueffecten of de plaats waar ze gelegen is of uitgeoefend wordt, dit verantwoordt”, de verplichting op te leggen een coördinator aan te stellen. Uiteraard zal een dergelijke beslissing moeten gemotiveerd worden. Deze motiveringsplicht is van aard het door de werkgeversvertegenwoordiging in de SERV en de MINA-Raad gesignaleerde gevaar voor een wisselend vergunningsbeleid binnen aanvaardbare grenzen te houden.

In § 4, eerste lid, wordt uitdrukkelijk voorzien dat de milieucoördinator geen werknemer moet zijn van de exploitant.

In § 4, tweede lid, wordt zoals vermeld de mogelijkheid geopend dat de milieucoördinator met instemming van het bevoegd bestuur zijn opdracht waarneemt bij verschillende inrichtingen voor zover dit geen afbreuk doet aan een goede taakvervulling of dat de exploitant daarvoor beroep doet op de diensten van een derde. Hoewel het in de ogen van de Commissie duidelijk de voorkeur verdient dat de milieucoördinator permanent ter beschikking is van de exploitant, werd de mogelijkheid toch opengelaten dat de exploitant onder bepaalde voorwaarden terzake beroep doet op de diensten van een derde. Dit biedt immers het voordeel dat bepaalde bureaus zich kunnen specialiseren in deze taken. Gedacht wordt dan aan het midden- en klein- bedrijf : sommige categorieën inrichtingen behorende tot het midden- en kleinbedrijf kunnen enerzijds wel een belangrijke milieuhinder veroorzaken, doch zijn vanuit economisch oogpunt te klein om zich een

eigen milieucoördinator te kunnen permitteren. Hier kan externe begeleiding een oplossing brengen. Ook moet het mogelijk zijn dat een groep met meerdere gelijksoortige vestigingen een centrale milieucoördinator aanstelt die bevoegd is voor als deze vestigingen.

Het derde lid van § 4 betreft het specifieke geval van grote bedrijven met verschillende ingedeelde inrichtingen of activiteiten (verschillende productie-eenheden) op één bedrijfsterrein of locatie. In dergelijk geval kan de exploitant één milieucoördinator voor al deze inrichtingen aanstellen zonder dat het bestuur daarvoor zijn instemming behoeft te geven.

§ 5 heeft specifiek betrekking op het geval dat verschillende hinderlijke inrichtingen tezamen een „milieutechnische eenheid” vormen. Gezien de samenhang op milieugebied die deze inrichtingen kenmerken, is het verantwoord dat de vergunningverlenende overheid in zodanig geval de verplichting kan opleggen om een gezamenlijke milieucoördinator aan te stellen.

Artikel 3.2.2

In § 1 worden de taken van de milieucoördinator vastgesteld. De voorgestelde tekst is in grote mate geïnspireerd op het geldende Duitse recht. Tevens werd rekening gehouden met de opmerkingen van de SERV-partners en de MINA-Raad bij de vroegere redactie en werd in de tekst rekening gehouden met de opmerkingen van de Raad van State. Zo wordt duidelijker aangegeven dat de milieucoördinator niet al deze taken zelf behoeft uit te voeren, doch dat hij een coördinerende rol heeft met betrekking tot een aantal van deze taken (voorbeeld inzake metingen, afvalstoffenboekhouding, meldingsplicht e.d.). Verder werd ook de externe communicatie uitdrukkelijk vermeld en wordt gesproken over „waken over” i.p.v. „toezicht houden op” om iedere verwarring met de taak van toezichhoudende ambtenaren uit te sluiten. Opgemerkt weze dat de hier omschreven taak van de milieucoördinator goed aansluit bij het beeld dat daarvan geschetst wordt vanuit een managementsoogpunt.

Zijn taak bestaat erin :

- Bij te dragen tot de ontwikkeling en de invoering van milieuvriendelijke produktiemethoden en produkten. Het beste milieubeleid bestaat er immers in milieuproblemen aan de bron te voorkomen door toepassing van milieuvriendelijke produkten. Preventie-maatregelen genieten derhalve de voorkeur op „end off the pipe”-technieken.

- Toe te zien op de naleving van de milieuwetgeving door meer bepaald op regelmatige tijdstippen controle uit te oefenen op de werkplaatsen en de zuiveringstechnische werken. Wanneer de bevoegdheid om aan de problemen te verhelpen bij de bedrijfsleiding ligt, moet hij de vastgestelde tekortkomingen rapporteren en doet hij tevens voorstellen om aan de vastgestelde tekortkomingen te verhelpen.

- Voor inrichtingen waar emissie- en immissiemetingen zijn voorgeschreven (zie hoofdstuk 4), deze metingen uit te voeren of te laten uitvoeren overeenkomstig de terzake geldende voorschriften en de resultaten ervan te registreren.

- Toe te zien op de afvalstromen, het afvalstoffenregister en op het naleven van de meldingsplicht.

- Voorstellen te doen en bijdragen tot de interne en externe communicatie in verband met de gevolgen voor het milieu van de inrichting, haar produkten en afvalstoffen en de voorzieningen en maatregelen om deze gevolgen te beperken.

De milieucoördinator is de geschikte persoon om de milieu-educatie binnen het bedrijf te verzorgen.

De inbreng van de milieucoördinator zal de beste resultaten opleveren indien zijn deskundig advies gevraagd wordt bij beslissingen omtrent investeringen die op milieugebied relevant zijn. Om de inbreng van de milieucoördinator bij deze beslissingen te waarborgen is in § 2 bepaald dat hij zijn advies geeft over elke voorgenomen investering die vanuit milieuoogpunt relevant kan zijn. Om te verzekeren dat zijn advies mee in overweging wordt genomen, is bepaald dat het tijdig moet ingewonnen worden en dat het voorgelegd wordt aan het orgaan van het bedrijf dat over de investeringen beslist. Aan de milieucoördinator wordt ook het recht toegekend om op zijn verzoek te worden gehoord door dit orgaan.

In § 3 is tenslotte bepaald dat hij jaarlijks ten behoeve van de bedrijfsleiding en in voorkomend geval ten behoeve van de ondernemingsraad en het comité voor veiligheid, gezondheid en verfraaiing der werkplaatsen, verslag uitbrengt over de wijze waarop hij zijn opdracht heeft vervuld. Zoals voorgesteld door de MINA-Raad moet zijn verslag een overzicht bevatten van de door hem uitgebrachte adviezen en het gevolg dat eraan werd gegeven. Ondernemingen die gewoonlijk een gemiddelde van ten minste 50 werknemers tewerkstellen moeten over een ondernemingsraad beschikken (art. 14 Wet 20 september 1948 houdende organisatie van het bedrijfsleven). Het opvolgen van de werkzaamheden van de milieucoördinator sluit volkomen aan bij de opdrachten die aan de ondernemingsraad zijn toegekend bij artikel 15 van voormelde wet. De prestaties van een onderneming op milieugebied maken immers onbetwistbaar deel uit van de „inlichtingen van algemene aard betreffende de gang binnen de onderneming”, de „bedrijfsinkomsten” en „maatregelen die de arbeidsorganisatie, de arbeidsvoorwaarden en het rendement van de ondernemingen zouden kunnen wijzigen”. In ondernemingen die gewoonlijk tenminste 50 werknemers tewerkstellen moet ook een comité voor veiligheid, gezondheid en verfraaiing der werkplaatsen aanwezig zijn (art. 4, B, Wet 10 juni 1952 betreffende de gezondheid en de veiligheid van de werknemers, alsmede de salubriteit van het werk en de werkplaatsen). Gezien de in praktijk nauwe band tussen de milieubescherming en de bedrijfsinterne veiligheids- en gezondheidsproblematiek is het ten volle verantwoord dat ook het C.V.G.V. de activiteiten van de milieucoördinator opvolgt. De voorgestelde regeling sluit aan bij een tendens die merkbaar is, zowel in de Vlaamse milieuwetgeving, als in het collectief arbeidsrecht. Zo bepaalt artikel 34, 5° ; 35, 5° en 36, 6° van het VLAREM 1 dat de beslissing over vergunningsaanvragen ter kennis wordt gebracht van het C.V.G.V., hetzelfde geldt wat beslissingen in beroep betreft (art. 50, 4°). Artikel 2 van het VLAREM 11 bepaalt dat alle documenten en/of gegevens die in toepassing van het VLAREM 11 dienen bezorgd te worden aan de overheidsdiensten of milieupararegionalen, tevens ter beschikking gesteld worden van de werknemersvertegenwoordiging in de ondernemingsraad, in het C.V.G.V., of bij ontstentenis van deze organen, van de syndicale delegatie van de onderneming die de hinderlijke inrichting(en) exploiteert. In de „Paritaire aanbeveling over informatie en de opleiding van de werknemers inzake milieu-aangelegenheden voor de ondernemingen in de scheikundige nijverheid” (30 september 1991) is bepaald : „Partijen zijn ervan overtuigd dat een permanente bewustmaking inzake de milieuproblematiek een dwingende noodzaak is voor de onderneming. De juiste weg voor deze permanente bewustmaking is de open informatie aan de werknemers en hun opleiding inzake milieuvraagstukken. De ondernemingsleiding gelast er zich mee deze informatie en deze opleiding op alle niveaus

van de hiërarchie te verzorgen. Meer bepaald zijn de partijen van oordeel dat de bestaande overlegorganen, met name de Ondernemingsraad en het Comité voor Veiligheid, Gezondheid en Verfraaiing der werkplaatsen (C.V.G.), de **ondernemingsgebonden** milieuproblematiek moeten behandelen. De bedrijven die niet over al deze overlegorganen beschikken, dienen een gepaste informatie- en opleidingsstructuur te kiezen, aangepast aan hun specifiek karakter. Milieuzaken die een invloed kunnen hebben op de veiligheid en de gezondheid van de werknemers en op het leefmilieu binnen de onderneming worden besproken in het Comité voor Veiligheid en Gezondheid. Bij ontstentenis van een Comité voor Veiligheid en Gezondheid zal deze taak waargenomen worden door de Syndicale Afvaardiging. Milieuzaken die een weerslag kunnen hebben op de tewerkstelling, de investeringen, de veiligheid van de omgeving en in het algemeen op de toekomst van de onderneming, worden in de Ondernemingsraad behandeld. Bij ontstentenis van een Ondernemingsraad zal het K.V.G. of bij ontstentenis hiervan de Syndikale Afvaardiging deze taak waarnemen. De werknemers en hun vertegenwoordigers zullen geraadpleegd worden over alle milieuproblemen die gevolgen zouden kunnen hebben voor de veiligheid en de gezondheid van de werknemers van de onderneming (...). De Aanbeveling vervolgt met een opsomming van milieuthema's die in de overlegorganen behandeld worden. Daaronder worden o.m. vermeld : het gevoerde milieubeleid met een overzicht van milieu-investeringen, -kosten en -heffingen (jaarlijks), een samenvattend en vereenvoudigd jaaroverzicht in verband met afval, afvalwater, geluid- en luchtemissies. Verder wordt nog vermeld dat voorrang dient verleend te worden aan de informatie over het globaal preventiebeleid betreffende de leefmilieuproblematiek in zijn geheel.

Bij K.B. van 8 februari 1993⁷ werden de verplichtingen van de werkgever terzake van vorming van de C.V.G.V.-leden uitgebreid tot het milieu-aspect en werd de rol van het C.V.G.V. op milieugebied uitdrukkelijk erkend. Zo bepaalt het nieuwe artikel 54 quater 5.3. van het ARAB dat de werkgever ten behoeve van de leden van het C.V.G.V. of de syndicale delegatie een documentatie moet samenstellen betreffende de problemen inzake veiligheid, hygiëne, het intern en het extern milieu. Die documentatie omvat onder meer de terzake van toepassing zijnde wetgeving, de akten en documenten die daarbij zijn opgelegd, elk ander document dat in de onderneming werd opgesteld om de veiligheid, de hygiëne, de interne en de externe milieuzorg te verzekeren en de lijst en de gegevens van de in de onderneming aanwezig emissiepunten met betrekking tot lucht- en waterverontreiniging. Luidens het nieuwe artikel 838, tweede lid, 1, b, van het ARAB moet de werkgever aan de leden van het C.V.G.V. alle nodige informatie verstrekken om met volkomen kennis van zaken adviezen te kunnen uitbrengen. Daartoe moeten zij op de hoogte gebracht worden en kennis kunnen nemen van alle

⁷ K.B. van 8 februari 1993 tot wijziging van het Algemeen Reglement voor de arbeidsbescherming wat de informatie aan het comité voor veiligheid, gezondheid en verfraaiing der werkplaatsen inzake milieu-aangelegenheden betreft, B.S., 4 maart 1993.

al dan niet door de arbeidsreglementering of milieureglementering opgelegde inlichtingen, verslagen, adviezen en documenten die verband houden met de veiligheid, de hygiëne, het intern of het extern milieu. Inzonderheid geldt dit voor de inlichtingen, verslagen, adviezen en documenten die de eigen onderneming in toepassing van de milieureglementering aan de overheid dient te verschaffen of ter inzage dient te houden. Dit geldt eveneens voor de inlichtingen, verslagen, adviezen en documenten die derde ondernemingen ter gelegenheid van hun aanvraag voor een exploitatievergunning openbaar dienen te maken indien en voor zover de werkgever ten opzichte van die documenten een inzage-recht kan doen gelden. De werkgever moet eveneens luidens het nieuwe artikel 838, tweede lid, 1, e) tot g) toelichtingen bezorgen wanneer een C.V.G.V.-lid met betrekking tot de externe milieuaangelegenheden om informatie zou hebben gevraagd, jaarlijks een omstandige toelichting op een vergadering van het C.V.G.V. verzorgen met betrekking tot het door de onderneming gevoerde milieubeleid en de leden van het C.V.G.V. inlichten over de wijzigingen aangebracht aan de fabricatieprocedures, de werktechnieken of de installaties als ze de bestaande risico's voor de veiligheid, de hygiëne, het intern of het extern milieu zouden verergeren of er nieuwe zouden vormen, evenals bij het aanwenden of fabriceren van nieuwe produkten.

Tot slot weze de aandacht er nog op gevestigd dat de voorgestelde tekst er zich toe beperkt aan de milieucoördinator de verplichting op te leggen jaarlijks te rapporteren aan de O.R. of het C.V.G.V. en dat de tekst geen wijzigingen aanbrengt aan de opdrachten van beide organen. Het Gewest is daartoe immers niet bevoegd, nu de federale overheid bevoegd is voor het vaststellen van de algemene regels terzake van „de organisatie van het bedrijfsleven” en het „arbeidsrecht” (art. 6, § 1, VI, vierde lid, 3” en vijfde lid, 12” van de bijzondere wet van 8 augustus 1980).

Artikel 3.2.3

Artikel 3.2.3 betreft de kwalificaties en de eigenschappen waarover de milieucoördinator moet beschikken. In § 1 wordt als algemene regel gesteld dat hij over de vereiste kwalificaties en eigenschappen dient te beschikken om de in artikel 3.2.2 bedoelde taken naar behoren te vervullen. In § 2 wordt aan de Vlaamse Regering de bevoegdheid gegeven nadere eisen te stellen inzake de opleiding, de beroepservaring en de overige voorwaarden waaraan de milieucoördinator moet voldoen. Het lijkt immers aangewezen dat de Vlaamse regering het algemeen criterium van § 1 meer in detail zou uitwerken, naar het voorbeeld van de Duitse Verordnung über Fachkunde und Zuverlässigkeit der Immissionsschutzbeauftragten (zie hoger) of het K.B. van 9 februari 1976 houdende algemeen reglement op de giftige afval (art. 19). Deze kwalificatievereisten zullen voldoende ruim moeten gehouden worden, zodat naargelang de aard van de inrichting of van de activiteit de meest aangewezen persoon kan worden ingezet. In het algemeen kan gesteld worden dat hij een brede vorming moet hebben, kennis moet bezitten over de milieuwetgeving, het productieproces, de relevante milieutechnologie, de socio-economische toestand en het management. Daarnaast moet hij begaafdheden bezitten op het vlak van analyse en synthese, communicatie en moet hij organisatorisch talent bezitten. Voor de werknemers die de functie van milieucoördinatoren reeds uitoefenen kan het nodig zijn om overgangsmaatregelen te voorzien bij het uitwerken van de kwalificatievereisten.

De exploitant moet de aanstelling van de milieucoördinator luidens § 3 ter kennis brengen van het door de Vlaamse

regering aangewezen bestuur (in de huidige structuren kan gedacht worden aan het Bestuur Milieuvergunningen of het Bestuur Milieu-Inspectie van AMINAL). Dit bestuur gaat na of de milieucoördinator aan de gestelde eisen beantwoordt. Is het bestuur van oordeel dat dit niet het geval is, dan kan het eisen dat de exploitant binnen een door haar te bepalen termijn een andere persoon aanstelt.

Artikel 3.2.4

Artikel 3.2.4 bepaalt de specifieke verplichtingen van de exploitant ten aanzien van de milieucoördinator. Hij moet het nodige doen opdat de coördinator zijn taak naar behoren zou kunnen vervullen. De aldus te treffen voorzieningen op het vlak van hulppersoneel, lokalen, materieel en middelen zullen van toepassing zijn voor de werknemer - milieucoördinator in een redelijk verband van evenredigheid moeten staan met de belangrijkheid van de opdracht van de milieucoördinator. In grote bedrijven kan er aldus sprake zijn van een milieudienst. Wanneer verschillende milieucoördinatoren worden aangesteld, zal de exploitant er overeenkomstig § 2 voor dienen te zorgen dat hij de onderlinge taken derwijze verdeelt dat de in artikel 3.2.2 bedoelde taken op gecoördineerde wijze worden waargenomen.

Artikel 3.2.5

De Commissie is het eens met de stelling van de MINA-Raad dat een goed milieuzorgsysteem moeilijk kan opgezet worden zonder de steun van het management en dat het in het welbegrepen eigenbelang is van de bedrijfsleiding om een dergelijk systeem op te zetten. De eindverantwoordelijkheid voor het bedrijfsmilieubeleid en voor het maken van keuzen inzake milieu-investering, ligt bij de bedrijfsleiding. In een aantal gevallen kan zij slechts de voor de aandeelhouders meest voordelige beslissing nemen als ze beschikt over een goed milieuzorgsysteem dat betrouwbare informatie over de milieu-impact van het bedrijf oplevert.

Het is één van de belangrijkste taken van de milieucoördinator om de meestal ingrijpende verandering die gepaard gaan met de implementatie van milieuzorg in het bedrijf in goede banen te leiden. In deze zin is de milieucoördinator een vertegenwoordiger van het werkgeversbelang. In de praktijk leunt deze functie trouwens dicht aan bij de bedrijfsstop. De milieucoördinator is evenwel niet uitsluitend een vertegenwoordiger van het werkgeversbelang, maar ook van het algemeen belang en het belang van de werknemers. Het is in het algemeen belang dat de graad van milieuhinder die wordt veroorzaakt door het bedrijf zo klein mogelijk is. Het is in het belang van de werknemers dat het bedrijf investeert in milieuzorg, omdat enkel op deze manier het bedrijf kan voldoen aan de steeds strenger worden milieu-eisen en zo zijn eigen toekomst en de toekomstige werkgelegenheid kan veilig stellen. De milieucoördinator zal ook moeten pleiten voor niet-produktieve investeringen.

In deze zin is de situatie van de milieucoördinator - werknemer van de exploitant vergelijkbaar met die van de veiligheidschef en de arbeidsgeneesheer.

Het statuut van de milieucoördinator moet voldoende waarborgen bieden opdat hij zijn opdracht in een zekere onafhankelijkheid zou kunnen waarnemen.

Deze bescherming kan verschillende vormen aannemen. De Commissie heeft drie formules overwogen : a) een algemeen benadelingsverbod naar Duits voorbeeld, b) een strikte

beschermingsregeling naar het voorbeeld van de Wet op het giftige afval, c) het systeem dat thans geldt voor het Diensthoofd Veiligheid en Gezondheid. Hoewel er heel wat tegenargumenten kunnen ingebracht worden, werd uiteindelijk dit laatste systeem verkozen zowel om principiële als praktische redenen. Het eerste systeem lijkt vaag en daarom moeilijk toepasbaar, het tweede systeem werd als te strikt beoordeeld. Het laatste systeem houdt het midden tussen beide andere systemen. Het bijkomend voordeel is dat het aldus mogelijk zal blijven -zoals dat thans in vele kleinere bedrijven het geval is- dat de functie van milieucoördinator en Diensthoofd Veiligheid gecumuleerd wordt in hoofde van één en dezelfde persoon. De in dit artikel opgenomen regeling is ontleend aan artikel 833.15 en 833.2.1. van het ARAB. De inleidende zin werd aangepast volgens het advies van de Raad van State. Wat het inwinnen van advies betreft, werd de afdeling Milieu-Inspectie van AMINAL aangewezen i.p.v. de sociale inspecteur. Dit advies is niet bindend. Mocht er twijfel bestaan over de vraag of het Gewest bevoegd is dergelijke regeling in te voeren gelet op het bepaalde in artikel 6, § 1, VI, vijfde lid, 12°, van de bijzondere wet van 8 augustus 1980, dan kan het Gewest terzake beroep doen op het bepaalde in artikel 10 van bedoelde bijzondere wet. Aan de toepassingsvoorwaarden lijkt voldaan nu zodanige regeling noodzakelijk lijkt om tot een behoorlijk functioneren van de milieucoördinator te komen, de materie zich voor een gedifferentieerde regeling leent en de weerslag op het arbeidsrecht slechts marginaal is*.

Om het parallellisme met het Diensthoofd Veiligheid aan te houden wordt niet ingegaan op de suggestie van de MINA-Raad en de werknemersvertegenwoordigers in de SERV om bij blijvende onenigheid de beslissing te laten nemen door een paritaire overlegcommissie.

HOOFDSTUK 3

De milieu-audit

a) Het Afvalstoffenplan 1991-1995 en het voorontwerp van Afvalstoffendecreet van de OVAM

In het Afvalstoffenplan 1991-1995⁹ is onder de titel „Milieu-audits en sectoriële afvalstoffenplannen” bepaald :

„teneinde een goed inzicht te krijgen in de problematiek van de productie van afvalstoffen, de produktiesystemen in Vlaanderen, in overleg met de bedrijfssectoren en in samenwerking met de betrokken bevoegde diensten, van de Vlaamse regering, doorgelicht zullen worden. Op korte termijn wordt een handleiding of draaiboek opgesteld om op middellange termijn per bedrijfssector de kwaliteit van de Vlaamse produktiesystemen te evalueren en de verschillende audits per bedrijfssector te stroomlijnen. Per sector zal speciale aandacht gaan naar :

⁸ Zie over artikel 10 van de bijzondere wet van 8 augustus 1980 : LAVRYSEN, L., „Bevoegdheidsverdeling tussen de Staat en de Gewesten inzake Leefmilieu na de tweede fase van de staatshervorming 1988-1989”, in LAVRYSEN, L., ORBAN DE XIVRY, E., HERBIET, M. en HANNEQUAERT, J.P., *De bevoegdheden inzake milieubeheer*, Brussel, E. Story-Scientia, 1990, 154-157.

⁹ OVAM, *Directie planning, Afvalstoffenplan 1991-1995*, Mechelen, 1991, 121-122.

-kenmerken van het productieproces :

- aard van de machines en capaciteiten ;
- gemiddelde ouderdom ;
- intrinsieke waarde ;
- verbruik van energie en grondstoffen ;
- productie van afvalstoffen (gasvormig, vloeibaar, vast) ;
- het samenbrengen van informatie met betrekking tot schone technologieën of technieken die minder of geen gevaarlijke stoffen uitstoten ; deze technieken (patenten, licenties, know-how) worden opgeslagen en systematisch bijhouden in een daartoe ingerichte databank ;
- het opstellen van materiaalbalansen met betrekking tot de productie, het gebruik en het verbruik van milieugevaarlijke stoffen waarvoor de beperking van de ongecontroleerde uitworp prioritair is ;
- het verzamelen van de recente en voor Vlaanderen relevante vakliteratuur aangaande afvalpreventie.

De audit-studies leiden tot :

- het doorlichten van de verschillende Vlaamse productie-sectoren, zowel kwalitatief (kwaliteit van de produktiesystemen) als kwantitatief (stofbalansen, koppeling emissie aan immissie en aan grondstoffen- en energieverbruik) ;
- het opstellen van modellen ter afweging van de hoeveelheden die in de leefomgeving zonder schade (zelfreinigend vermogen van de natuur) geëmitteerd kunnen worden, het (geregeld) in kaart brengen van stofbalansen voor milieugevaarlijke stoffen, het nazien of de vooropgestelde reductie-quota gehaald worden ;
- het leggen van de grondslag van het milieubeleidsplan, gebaseerd op de wetenschappelijke onderbouwing van de kennis van de stoffenstromen in Vlaanderen (in- en uitvoer van stoffen en produkten, verbruik, hergebruik, emissie in de lucht en water, deponie op of in de bodem). Dit plan laat toe een degelijke industriële ontwikkeling te bereiken binnen een ecologisch aanvaardbaar kader.

Een jaarlijkse melding van gegevens met betrekking tot een milieuboekhouding van gevaarlijke stoffen, die vroeg of laat in afvalstoffen resulteren, zal voor 31 december 1993 aan de produktzijde uitgebouwd worden. De Vlaamse regering legt de desbetreffende regels vast in het kader van de sectoriële normen van het vernieuwde milieuvergunningsbeleid.

De volgende elementen zullen, na overleg, worden ingevoerd :

- jaarverslagen met betrekking tot stofbalansen voor milieugevaarlijke stoffen ;
- jaarlijkse registratie van produktievolumes en -entiteiten ;
- registratie van de gebruikte technieken en procédés. Teneinde deze doelstellingen te realiseren werd een ontwerp-decreet uitgewerkt dat o.m. de mogelijkheid voorziet om voor sommige categorieën van bedrijven, instellingen en dergelijke een verplichte, periodieke milieudoorlichting mogelijk te maken.”¹⁰

¹⁰ Ibidem, 176.

In het ontwerp van decreet betreffende het voorkomen en het beheer van afvalstoffen zoals opgesteld door de OVAM was een artikel 30 opgenomen dat luidde als volgt :

„§ 1. Met het oog op de voorkoming van afvalstoffen en het beheersen van de afvalstoffenstroom, duidt de Vt Vlaamse regeringde bedrijven, categorieën van bedrijven, instellingen, bedrijfssectoren of andere inrichtingen aan die onderworpen zijn aan een periodieke milieudoorlichting.

§ 2. De Vlaamse regering stelt nadere regels en duidt onder meer die elementen van de milieudoorlichting aan die onderworpen zijn aan een meldingsplicht.

§ 3. Deze doorlichting heeft onder meer betrekking op de omvang en de aard van de energie- en grondstoffenstromen, de aard, de capaciteiten, de ouderdom en de technische kenmerken van de bedrijfsuitrusting.

§ 4. Deze doorlichting gebeurt op kosten van de **onderneming**.

§ 5. De Vlaamse regering stelt nadere regels en meer bepaald met betrekking tot de hoedanigheid, kwalificaties en de erkenningsprocedure van de personen belast met deze milieudoorlichting.”

b) De ontwikkelingen op Europees vlak

De Verordening (EEG) Nr. 1836/93 van de Raad van 29 juni 1993 inzake de vrijwillige deelneming van bedrijven uit de industriële sector aan een communautair milieubeheer- en milieuauditsysteem”

- Doelstellingen

In haar toelichting bij het voorstel van verordening omschreef de Europese Commissie de basisdoelstellingen van het initiatief. Enerzijds worden onder druk van een steeds groter aantal milieuregels door bedrijven die zich met productieve of industriële activiteiten bezighouden op het gebied van de milieubescherming verantwoordelijkheden aanvaard en taken uitgevoerd die steeds **talrijker** en ingewikkelder worden. Anderzijds gaan de ondernemingen er steeds meer toe over hun imago bij het publiek en hun juridische veiligheid te verbeteren door een beleid van publieksvoorlichting te voeren die er steeds meer op is afgestemd om klaarheid te brengen in datgene wat het bedrijf al gedaan heeft en nog van plan is te doen voor de bescherming van het milieu, de consumenten en de omwonende bevolking. Daartoe moeten de bedrijven zichzelf een steeds strakkere discipline opleggen bij de keuze en het beheer van potentieel schadelijke activiteiten. Door beroeps- en **bedrijfstakverenigingen**¹² zijn programma's, gedragscodes en richtsnoeren uitgewerkt om bedrijven

¹¹ Verordening (EEG) Nr. 1836/93 van de Raad van 29 juni 1993 inzake de vrijwillige deelneming van bedrijven uit de industriële sector aan een communautair milieubeheer- en milieuauditsysteem, Pb.L., 1993, nr. 168.

¹² Verwezen wordt naar het „Responsible Care”-programma van de Europese chemische industrie.

ertoe aan te zetten en te helpen om bij hun beleid systematisch rekening te houden met milieu-aspecten. Daarnaast zijn onder andere ook bewustmakingscampagnes ondernomen om belangstelling te wekken voor het instrument van de milieu-audit, met het doel beter toezicht te kunnen houden op de naleving van de geldende regelingen, de doeltreffendheid van de interne organisatorische en beheersmaatregelen te evalueren en na te gaan welke mogelijkheden bestaan voor de verbetering van de milieuzorg, en tevens de voor de milieubescherming vereiste investeringsuitgaven en functioneringskosten te optimaliseren. In een aantal Lidstaten is op dit initiatief voortgebouwd door middel van specifieke maatregelen van de overheid om de ontwikkeling van soortgelijke of vergelijkbare praktijken te bevorderen”.

De Verordening zelf omschrijft de doelstellingen van het communautair milieubeheer- en audit-systeem als volgt (art. 1) :

„1 . Er wordt een communautair systeem, hierna „milieubeheer- en milieuauditsysteem” of „systeem” te noemen, ingevoerd voor de beoordeling en de verbetering van de milieuprestatie van industriële activiteiten en voor de verstrekking van de nodige inlichtingen daarover aan het publiek, aan welk systeem de bedrijven die industriële activiteiten verrichten, op vrijwillige basis kunnen deelnemen.

2. Het systeem heeft ten doel continue verbeteringen in de milieuprestatie van industriële activiteiten te bevorderen door :

(a) vaststelling en toepassing door de bedrijven van beleid, programma's en beheerssystemen op milieugebied, rekening houdend met hun locatie ;

(b) stelselmatige, objectieve en periodieke beoordeling van het resultaat ;

(c) inlichting van het publiek over de milieuprestaties.”

In artikel 1, lid 3, wordt uitdrukkelijk vermeld dat het systeem geen afbreuk doet aan de bestaande communautaire en nationale wetgeving en technische voorschriften met betrekking tot het milieubeheer en evenmin afbreuk doet aan de verplichtingen van de bedrijven die daaruit voortspruiten.

¹³ In het Commissiedocument wordt de **toestand in de U.S.A., Canada, Zweden, Frankrijk, Nederland, V.K. en Ierland** besproken. 'Voor een overzicht zie ook : BRUSSELS INSTITUUT VOOR MILIEUBEHEER, *Milieu-Audit*, Brussel, 1991,324.

- Vrijwilligheid

Het door de Raad weerhouden systeem kenmerkt zich door de **vrijwilligheid**. Uit een onderzoek van de huidige situatie in de Lidstaten is gebleken dat er in geen enkele Lidstaat speciale dwingende verordeningen bestaan met betrekking tot milieu-auditing. Wél bleek er behoefte te bestaan aan maatregelen die erop gericht zijn de uitvoering van milieu-audits aan te moedigen. De Europese Commissie stelde voor een eerste periode van vier jaar een aanpak voor die gebaseerd is op een systeem van vrijwillige deelname. Men wil daarmee mikken op gemotiveerde bedrijven en deze milieubewuster maken door hen ertoe te overhalen zich te onderwerpen aan een bepaalde vorm van discipline wat het milieubeheer **betreft**¹⁴. De Europese Commissie streeft er in de eerste plaats naar om milieuzorg bij de industriële activiteiten te stimuleren. Bedrijven die voor vrijwillige deelneming aan deze regeling kiezen, verbinden zich ertoe om voor een bepaalde produktievestiging een „**milieubeheerssysteem**” in te voeren en hun prestaties op het gebied van milieuzorg **periodiek en systematisch te evalueren**. Deze bedrijven gaan voorts de verplichting aan het publiek adequate en objectieve informatie te verstrekken over datgene wat zij op milieugebied hebben bereikt en nog voornemens zijn te ondernemen. Het beheerssysteem is gebaseerd op een voorafgaande evaluatie door het bedrijf van de invloed die de activiteiten van de betrokken vestiging ter plaatse op het milieu hebben. Dit houdt mede een **intern beleid in dat schriftelijk formeel is vastgelegd**, dat wordt aangevuld met **een programma van maatregelen** die alle activiteiten bij de betrokken vestiging bestrijken en een **beheerssysteem waarin de organisatorische bijzonderheden en werkprocedures zijn opgenomen** die nodig zijn om de bovengenoemde elementen te kunnen toepassen. De milieu-audit vormt het sleutelbegrip van dit beheerssysteem. Het is het instrument dat door het bedrijf wordt gebruikt om op gezette tijden na te gaan of het beheerssysteem op passende wijze functioneert. In de verordening worden de criteria en procedures bepaald die vereist zijn om deze audit te kunnen uitvoeren zonder dat de aard ervan wordt aangetast of een soepel tenuitvoerlegging ervan wordt belemmerd. De geloofwaardigheid van het bedrijf met betrekking tot de genomen maatregelen en de verplichtingen die men op zich heeft genomen wordt verzekerd door het publiek op geregelde tijden objectieve en relevante informatie te verstrekken in de vorm van een **milieuverklaring**. Dit document moet vooraf goedgekeurd worden door een erkende onafhankelijke verificateur op grond van een intern uitgevoerde audit en de resultaten ervan. In ruil voor de naleving van de aan het milieubeheer- en milieuauditsysteem verbonden eisen wordt de deelnemende bedrijven de mogelijkheid gegeven om te profiteren van de door hen aangegane verplichtingen door hen toe te staan daaromtrent publiciteit te voeren (bijlage IV) die hun imago bij het publiek kan helpen verbeteren. Tevens voorziet het systeem in specifieke ondersteunende maatregelen voor kleine en middelgrote ondernemingen.

¹⁴“Artikel 20 van de Verordening bepaalt dat de Commissie vijf jaar na de inwerkingtreding van de verordening (13 juli 1993) het milieubeheer- en milieuauditsysteem in het licht van de met de uitvoering ervan opgedane ervaring opnieuw beoordeelt en in voorkomend geval aan de Raad de geëigende wijzigingen voorstelt, met name wat betreft de uitbreiding van het toepassingsgebied van het systeem en de eventuele invoering van een logo.

- Definitie

De „milieu-audit” wordt door de Verordening, omschreven als „een beheersinstrument dat een systematische, gedocumenteerde, periodieke en objectieve evaluatie omvat van de wijze van functioneren van de organisatie, van het beheerssysteem¹⁵ en van de werkwijzen die voor de milieubescherming bedoeld zijn, ten einde : i) de beheerscontrole op de activiteiten die van invloed kunnen zijn op het milieu te vergemakkelijken ; ii) erop toe te zien dat het milieubeleid¹⁶ van het bedrijf wordt nageleefd “.

- Verplichtingen van de deelnemende bedrijven en procedure

Bedrijven” die een industriële activiteit uitoefenen als bedoeld in de **Verordening**¹⁸ mogen voor elke **locatie**¹⁹ waar dergelijke activiteiten plaatsvinden aan het „milieubeheer- en milieuauditsysteem” deelnemen, mits zij zich ertoe verbinden om in elke betrokken locatie de door de Verordening opgelegde voorwaarden en procedures na te leven.

Zij moeten meer bepaald :

- een milieubeleid in overeenstemming met de relevante voorschriften van bijlage 1 vaststellen waarbij niet alleen wordt gewaarborgd dat alle relevante wettelijke milieuvoorschriften worden nagekomen, maar tevens verbintenissen worden aangegaan die gericht zijn op een voortdurende verbetering van de milieuprestatie teneinde de invloed op het milieu te verminderen tot niveaus die de niveaus die overeenkomen met een economisch acceptabele toepassing van de best bruikbare technieken, niet overschrijden ;

- een *milieuanalyse*²⁰ van de locatie uitvoeren, met betrekking tot de in bijlage 1, onder C, genoemde punten ;

¹⁵ Het deel van het globale beheerssysteem dat de organisatiestructuur, de verantwoordelijkheden, praktijken, procedures, processen en hulpbronnen omvat die voor het vaststellen en uitvoeren van het milieubeleid nodig zijn (art. 2 e).

¹⁶ De algemene doeleinden en beginselen voor het handelen van het bedrijf op milieugebied, met inbegrip van de naleving van alle relevante wettelijke milieuvoorschriften (art. 2, a).

“Elke organisatie die een algemene beheerscontrole over de activiteiten op een bepaalde locatie uitoefent (art. 2, j).

¹⁸ Het betreft activiteiten vermeld in de secties C en D van de NACE (rev.1)-nomenclatuur, en bedrijven uit de sector van de elektriciteits-, gas-, stoom- en warmwaterproductie, de recyclage, behandeling, vernietiging of verwijdering van vaste of vloeibare afval (art. 2,i).

¹⁹ Elk terrein waarop industriële activiteiten onder controle van een bedrijf op een gegeven plaats worden uitgevoerd, met inbegrip van de daarmee gepaard gaande of daarbij behorende opslag van grondstoffen, van bij-, tussen- en eindprodukten en van afval en met inbegrip van de al dan niet vaste infrastructuur en uitrusting die met deze activiteiten zijn gemoeid (art. 2,k).

²⁰ Een voorafgaand alomvattend onderzoek naar de milieuproblemen en -effecten en naar de met milieubewust handelen behaalde resultaten, die verband houden met de op een locatie plaatsvindende activiteiten (art. 2, b).

- in het licht van de resultaten van die analyse een ***milieu-programma***²¹ ***voor de locatie en een milieubeheerssysteem uitvoeren*** dat van toepassing is op alle activiteiten die op de locatie plaatsvinden. Het milieuprogramma is gericht op het uitvoeren van de verbintenissen in het bedrijfsmilieubeleid met het oog op een voortdurende verbetering van de milieuprestatie. Het milieubeheerssysteem moet voldoen aan de criteria van bijlage 1;

- overeenkomstig artikel 4 op de betrokken locaties ***milieu-audits uitvoeren of laten uitvoeren*** ;

- ***op het hoogste passende niveau van de bedrijfsleiding*** aan de hand van de uitkomsten van de audit ***doelstellingen vaststellen***, die gericht zijn op de voortdurende verbetering van de milieuprestatie, en het milieuprogramma waar nodig herzien zodat het geheel van de reeks doelstellingen op de locatie kan worden bereikt ;

- overeenkomstig artikel 5 een ***specifieke milieuverklaring*** opstellen voor elke locatie waar een audit is uitgevoerd. De eerste verklaring moet tevens de in bijlage V bedoelde informatie bevatten ;

- het milieubeleid, -programma en -beheerssysteem laten herzien, dan wel de auditprocedure en de milieuverklaring laten onderzoeken om te verifiëren dat zij beantwoorden aan de relevante voorschriften van de verordening en de ***milieuverklaringen*** overeenkomstig artikel 4 en bijlage 111 laten valideren

- de gevalideerde milieuverklaring bij de bevoegde instantie van de lidstaat waar de locatie gelegen is, indienen en deze, waar nodig, onder het publiek in die Staat verspreiden nadat de locatie overeenkomstig artikel 8 geregistreerd is (art.3).

Zij moeten nadat zij een eerste milieuanalyse van de locatie hebben verricht en na de voltooiing van elke volgende audit of auditcyclus een milieuverklaring opstellen en laten valideren door een erkend milieuverificateur. In de tussenliggende jaren moet in beginsel een vereenvoudigde milieuverklaring worden opgesteld (art. 4 en 5).

²¹ Een beschrijving van de specifieke doelstellingen en activiteiten van een bedrijf met het oog op de verbetering van de milieubescherming op een bepaalde locatie, met inbegrip van een beschrijving van de maatregelen die zijn genomen of die worden overwogen om die doelstellingen te verwezenlijken en in voorkomend geval de voor de uitvoering van die maatregelen vastgestelde streefdata te bereiken (art. 2, c).

- Normalisatie van milieubeheersystemen

In het voorstel van Verordening nodigde de Europese Commissie de Europese normalisatie-instellingen uit om op de criteria van bijlage 1 gebaseerde normen voor milieubeheersystemen uit te werken en vast te stellen rekening houdend met de doelstellingen, beginselen en voorschriften van de verordening. In afwachting zouden de normen van de reeks EN 29000 van toepassing In de definitieve tekst van de verordening werden de eisen die gesteld worden aan de milieubeheersystemen nader uitgewerkt (bijlage 1) en is er geen uitdrukkelijke uitnodiging aan de normalisatie-instituten opgenomen. Wel bepaalt artikel 12 dat bedrijven die nationale, Europese of internationale normen voor milieubeheersystemen en audits toepassen en die gecertificeerd zijn overeenkomstig passende certificatieprocedures waaruit gebleken is dat zij aan die normen voldoen, zullen worden beschouwd als bedrijven die aan de overeenkomstige eisen van de verordening voldoen, op voorwaarde dat a) de normen en procedures door de Europese Commissie overeenkomstig de procedure van artikel 19 (Comité-procedure) worden erkend en b) de certificering wordt uitgevoerd door een daartoe in de Lid-Staat waar de locatie gelegen is, erkende instantie. De referenties van de erkende normen en criteria worden in het Publikatieblad van de E.G. bekendgemaakt. Dergelijke locaties kunnen uitsluitend in het systeem geregistreerd worden wanneer de betrokken bedrijven aan de voorschriften in verband met de milieuverklaring, ook wat de validering betreft en aan de voorschriften van artikel 8 (registratie) beantwoorden.

- Organisatie van de audit- en valideringsactiviteiten

De **milieu-audit** kan door **bedrijfsinterne of bedrijfsexterne auditors** worden uitgevoerd. De audit moet beantwoorden aan de eisen van bijlage 1, C en 11. De periodiciteit van de audits (tussenpozen van ten hoogste drie jaar) wordt bepaald op grond van de criteria van bijlage 11, H en nader te bepalen richtsnoeren van de Commissie. De audit betreft de in bijlage 11 gestelde eisen.

De **validering van de milieuverklaringen** wordt afgegeven door onafhankelijke **erkende milieuverificateurs** overeenkomstig de criteria van bijlage 11 en de voorschriften van art. 4, lid 5.

- Erkenningen

De Lidstaten moeten ervoor zorgen dan binnen 21 maanden na de inwerkingtreding van de Verordening er een volledig functionerend erkenningssysteem bestaat voor erkenning en toezicht op de **erkende milieuverificateurs**, door hetzij beroep te doen op bestaande erkenningsinstellingen, hetzij specifieke lichamen op te richten of aan te wijzen (art. 6 en 18). Uiterlijk 12 maanden na de inwerkingtreding van de verordening (d.i. op 13 juli 1994) wijst iedere Lid-Staat de bevoegde instantie aan die belast is met de erkenning en toezicht op de milieuverificateurs en met de registratie van deelnemende locaties.

- Publiciteit

De deelnemende locaties mogen een verklaring van deelneming aan het „milieubeheer- en milieuauditsysteem” gebruiken in hun P.R., doch niet voor reclame voor produkten, op de produkten of hun verpakkingen (art. 10).

- Bevordering van het „milieubeheer- en milieuauditsysteem”.

De Lidstaten kunnen acties ondernemen ter bevordering van het communautair milieubeheer- en audit-systeem. Zij kunnen meer bepaald :

- acties ondernemen of bevorderen en eventueel bijstands-structuren creëren of bevorderen die erop gericht zijn aan het midden- en kleinbedrijf de nodige deskundigheid en steun ter beschikking te stellen om aan de voorschriften, voorwaarden en procedures van de Verordening te kunnen voldoen (art.13) ;

- door aan het „milieubeheer- en milieuauditsysteem” bekendheid te geven en het publiek daarover te informeren (art. 15).

De Lid-Staten mogen op experimentele basis een analoog systeem toepassen voor andere sectoren (distributie, overheid) (art. 14).

- Ruimte voor verdergaande maatregelen

Van groot belang is dat de Verordening gebaseerd werd op artikel 130 S van het EEG-Verdrag. Dat betekent dat artikel 130 T EEG van toepassing is : ***„De beschermende maatregelen die gemeenschappelijk worden vastgesteld uit hoofde van artikel 130 S beletten niet dat een Lid-Staat maatregelen voor een verdergaande bescherming handhaaft en treft welke verenigbaar zijn met dit Verdrag”.***

Artikel 3.3.1

Dit artikel betreft de tenuitvoerlegging in het Vlaamse Gewest van de Verordening (EEG) Nr. 1836/93 van de Raad van 29 juni 1993 inzake de vrijwillige deelneming van bedrijven uit de industriële sector aan een communautair milieubeheer- en milieuauditsysteem.

Hoewel een Verordening - in tegenstelling tot een Richtlijn - onmiddellijk en rechtstreeks toepasselijk is en derhalve niet behoeft omgezet te worden in nationaal of regionaal recht om rechtstreeks rechten te verlenen of verplichtingen op te leggen aan burgers, komt het wél veelvuldig voor dat een verordening zelf voorziet in nadere regelen te treffen door de bevoegde overheden van de Lidstaten en zal het vaak noodzakelijk zijn dat de Lidstaten organen aanwijzen die belast zijn met de uitvoering van de Verordening. Dit is ook het geval met de „milieubeheer- en -audit-systeem” - Verordening. De Verordening bepaalt meer in het bijzonder (art. 18) dat de Lidstaten binnen de twaalf maanden na de inwerkingtreding ervan (d.i. uiterlijk op 13 juli 1994) bevoegde instanties moeten aanwijzen voor de uitvoering van de taken voorzien in de Verordening, met name de taken van artikel 8 (registratie van industriële vestigingen die een gevalideerde milieuverklaring hebben ontvangen en de gebeurlijk van toepassing zijnde vergoedingen hebben betaald, toekenning van een registratienummer, bijhouden van een register, schrapping van vestigingen die niet langer aan de voorwaarden voldoen, weigering of schorsing van de registratie bij vastgestelde inbreuken op de milieuwetgeving) en artikel 9 (jaarlijkse mededeling van de lijst van geregistreerde vestigingen aan de Commissie). De Lidstaten moeten er over waken dat de samenstelling van de bevoegde organen derwijze gebeurt dat hun onafhankelijkheid en neutraliteit is verzekerd en dat zij de bepalingen van de Verordening op een samenhangende wijze toepassen. Zij moeten meer bepaald procedures toepassen die waarborgen dat opmerkingen van de belanghebbenden in overweging genomen worden bij registratie van vestigingen, de schorsing of schrapping ervan. De Lidstaten moeten verder zowel de bedrijven als het publiek informeren over het communautair milieubeheer- en audit-systeem en zij moeten gepaste wettelijke of administratieve maatregelen treffen bij inbreuken op de Verordening (art. 15 en 16). De Lidstaten moeten tevens een systeem voor de erkenning van onafhankelijke milieuve-

verificateurs en voor de controle op hun activiteiten instellen. De Lidstaten kunnen deze taak toevertrouwen aan bestaande erkenningsinstellingen, aan voormelde bevoegde instantie of daartoe een specifiek orgaan met een passende status aanwijzen of oprichten. Een volledig functionerend accreditatiesysteem moet operationeel zijn binnen eenentwintig maanden na inwerkingtreding van de Verordening (d.i. uiterlijk op 13 april 1995) (art. 6). De Verordening en haar bijlagen omschrijft zelf reeds de minimumeisen waaraan zij moeten voldoen. Die minimumeisen kunnen verder worden geharmoniseerd door de Europese Commissie (art. 6, lid 6) volgens de procedure van artikel 19. Zoals de Verordening is geconcipieerd ligt bij de milieuaudit vooral de nadruk op de verificatie of het bedrijfsbeleid inzake milieu wordt nageleefd, waarbij grote aandacht besteed wordt aan de vraag of wettelijke en administratiefrechtelijke bepalingen ter bescherming van het milieu worden nageleefd (art. 3, a). Deze wettelijke en administratiefrechtelijke voorschriften zullen hoofdzakelijk van gewestelijke oorsprong zijn en in mindere mate van federale of Europese oorsprong. In beginsel kadert de tenuitvoerlegging van de Verordening dan ook in de gewestelijke bevoegdheid inzake de bescherming van het leefmilieu en inzake de politie van de gevaarlijke, ongezonde en hinderlijke inrichtingen. Evenwel kunnen bepaalde aspecten tot de federale bevoegdheid behoren. Dit is op milieugebied onder meer het geval voor de produktnormering en de milieutaksen.

Afhankelijk van de wijze van vormgeving van het erkenningsstelsel van milieuverificateurs kunnen andere federale bevoegdheden in het geding zijn. Zo bepaalt artikel 12 dat bedrijven die nationale, Europese of internationale normen toepassen voor milieubeheersystemen en audits en die overeenkomstig de geëigende procedures worden gecertificeerd bij naleving ervan, geacht worden aan de eisen van de Verordening te voldoen op voorwaarde dat a) deze normen door de Europese Commissie worden erkend via de procedure van artikel 19 en b) de certificatie gebeurt door een instelling die erkend is in de betrokken Lidstaat.

Met betrekking tot het erkenningssysteem van de milieuverificateurs zijn zowel gewestelijke als federale bevoegdheden aan de orde. Artikel 12 van de verordening bepaalt onder meer dat bedrijven die nationale, Europese of internationale normen toepassen voor hun milieubeheersystemen en audits en die overeenkomstig de geëigende procedures worden gecertificeerd bij naleving ervan, geacht worden aan de eisen van de verordening te voldoen op voorwaarde dat deze normen door de Europese Commissie worden erkend via de Comité-procedure en dat de certificatie gebeurt door een instelling die erkend is in de betrokken Lid-Staat. Normalisatie is een federale bevoegdheid.

De federale overheid heeft een regeling uitgewerkt voor de accreditatie van certificatie- en keuringsinstellingen (wet van 20/7/90 betreffende de accreditatie van certificatie- en keuringsinstellingen, alsmede van beproevingslaboratoria). Het KB van 6 september 1993 (tot oprichting van een accreditatiesysteem van certificatie-instellingen en tot vaststelling van accreditatieprocedures overeenkomstig de criteria van de normen van de reeks NBN-EN 45000) voorziet in de erkenning van certificatie-instellingen volgens het BELCERT systeem. Ingevolge dit KB wordt de aanvraag tot accreditatie, de verlenging of de uitbreiding ervan beoordeeld door een accreditatiebureau. Het Accreditatiebureau van de certificatie-instellingen voor de certificatie van de kwaliteitssystemen telt onder haar leden onder andere vertegenwoordigers van het Vlaamse Gewest. In de Nationale Raad voor Accreditatie en Certificatie is het Vlaamse Gewest eveneens vertegenwoordigd.

De MiNa-Raad en de SERV zijn van oordeel dat de certificatie via het BELCERT systeem moet onderzocht worden.

De Nationale Raad voor Accreditatie en Certificatie heeft op 28 juni 1994 een aanbeveling gegeven :

„De Nationale Raad geeft de aanbeveling dat de problematiek voor de erkenning en de controle van de milieuverificateurs opgenomen wordt door het BELCERT Accreditatiesysteem, en in het bijzonder door het accrediteringsbureau van instellingen die overgaan tot de certificatie van kwaliteitssystemen, erop toeziend dat de gewestelijke milieu-administraties en de meest representatieve instellingen voor de bescherming van het milieu betrokken worden in de werkzaamheden van dit Bureau”.

Artikel 9 van het KB van 6 september 1993 voorziet in de mogelijkheid om sectorcomités of gespecialiseerde comités op te richten. De oprichting van een gespecialiseerd comité voor de erkenning van milieuverificateurs binnen BELCERT is in voorbereiding en zou ertoe leiden dat de representatieve instellingen voor de bescherming van het milieu betrokken worden in de werkzaamheden van het Bureau.

In paragraaf 3 van dit artikel wordt de bevoegdheid toegerekend aan de Vlaamse regering om de bijdragen te bepalen die zullen gevraagd worden voor de registratie van de locaties alsook de betalingsmodaliteiten. Deze vergoedingen worden uitdrukkelijk voorzien in artikel 11 van de Verordening.

Hier kan tevens verwezen worden naar het samenwerkingsakkoord tussen de federale staat, het Vlaamse gewest, het Waalse gewest en het Brusselse Hoofdstedelijk gewest betreffende de uitvoering van de verordening 1836/93/EEG van de Raad van 29 juni 1993 inzake de vrijwillige deelneming van bedrijven uit de industriële sector aan een communautair milieubeheer- en milieuauditsysteem dat binnenkort ondertekend zal worden door de bevoegde ministers.

Artikel 3.3.2

Dit artikel beoogt onder meer de juridische grondslag te bieden voor de in het Afvalstoffenplan 1991-1995 (zie hoger) in het vooruitzicht gestelde doorlichting van bedrijfssectoren. De voorgestelde tekst is geïnspireerd op artikel 30 van het ontwerp van decreet betreffende het voorkomen en het beheer van afvalstoffen zoals opgesteld door de OVAM ten tijde van de vaststelling van het Afvalstoffenplan. De tekst werd aangepast om hem te integreren in het globaal ontwerp van decreet.

Zoals de MINA-Raad in zijn advies heeft opgemerkt zijn er nog andere argumenten die pleiten voor de mogelijkheid om een audit verplicht te stellen. Het voornaamste argument is dat de overheid op die manier een krachtig instrument in handen krijgt om de uitbouw van bedrijfsinterne milieuzorgsystemen in de hand te werken. In zoverre de gegevens uit de verplichte milieuaudit moeten worden gemeld aan de overheid, biedt het instrument de overheid de nodige informatie om te evalueren in welke mate bedrijfsinterne milieuzorgsystemen werken. Op basis van deze informatie kan de overheid besluiten tot het bijsturen van het reglementerend kader inzake bedrijfsinterne milieuzorg of het bijsturen van haar milieubeleid in het algemeen of het milieuhandhavingsbeleid in het bijzonder. Verplichte milieuaudit en milieuverslag overlappen elkaar slechts in geringe mate, zodat niet gesteld kan worden dat de milieu-audit overbodig is. Vooreerst kan de milieuaudit eenmalig zijn, terwijl het verslag jaarlijks moet worden opgemaakt. Ten tweede gaat de verplichte milieuaud-

dit over een reeks gegevens (emissies en immissies, beheer van grondstoffen, preventie en beheer van afvalstoffen, produktmethoden en produktbeheer, externe veiligheid, voorlichting, opleiding en participatie van het personeel in de bedrijfsinterne milieuzorg, externe voorlichting), terwijl in het milieuverslag enkel de gemeten of berekende emissies en eventueel ook het energie- en grondstoffenverbruik aan de orde zijn.

§ 1 bepaalt dat de Vlaamse Regering bij wege van sectorale voorwaarden de categorieën van inrichtingen aanwijst die het voorwerp uitmaken van een periodieke dan wel éénmalige audit. Er dient de aandacht op te worden gevestigd dat de Lid-Staten de bevoegdheid om een milieu-audit verplicht te stellen putten uit artikel 130 T EEG-Verdrag. De aanwijzing van de betrokken categorieën van hinderlijke inrichtingen geschiedt bij wege van sectorale voorwaarden. In het betrokken besluit zal moeten aangegeven worden of het om een éénmalige operatie gaat dan wel of het om een periodiek terugkerend proces gaat.

In § 2 wordt aangegeven wat onder het begrip „milieu-audit” begrepen dient te worden. De definitie is geïnspireerd op de definitie die opgenomen is in de „milieubeheer- en milieuaudit-systeem”- Verordening, die zelf zijn oorsprong vindt in de definitie van de ZCC. De terminologie werd louter aangepast aan de terminologie zoals die doorheen het volledige decreet zal worden gehanteerd. Enkel het element „periodiek” werd weggelaten, nu het de Vlaamse Regering luidens § 1 toekomt te bepalen of het een éénmalige, ‘dan wel periodieke evaluatie betreft en, in bevestigend geval, welke periodiciteit moet worden toegepast. Er zij op gewezen dat de in § 2 vermelde elementen in alle gangbare definities voorkomen. In sommige definities komen bijkomende elementen voor (b.v. opgesteld door een erkend organisme, bestemd voor de bedrijfsleiding dan wel voor instellingen en organisaties vreemd aan de inrichting, met welomlijnde doelstellingen). Deze elementen werden niet weerhouden, hetzij omdat daaromtrent geen brede consensus bestaat, hetzij omdat zij niet verenigbaar zijn met de optie die werd genomen in het Afvalstoffenplan.

In § 3 worden de aandachtspunten vermeld waarop de milieu-audit zich moet richten. Het betreft die elementen die gewoonlijk in de desbetreffende literatuur worden geciteerd.

In § 4 wordt de Vlaamse Regering belast met het vaststellen van de nadere regels. Daarbij zal erover gewaakt worden dat zij compatibel zijn met de regels die zijn vastgesteld in uitvoering van de „milieubeheer- en milieuauditsysteem”- Verordening (art.6). De Vlaamse Regering bepaalt welke elementen onderworpen zijn aan de meldingsplicht en aan welke overheidsinstantie zij moeten gemeld worden. Het spreekt van zelf dat deze meldingsplicht enkel betrekking zal hebben op die elementen die relevant zijn voor het overheidsbeleid, wat zeker niet het geval is voor alle elementen die aan de orde komen in een milieu-audit. Een openbaarmaking als zodanig is niet voorzien. Uiteraard vallen de aldus aan de overheid megedeelde gegevens, van zodra zij in het bezit zijn van de overheid, onder de algemene regels betreffende de toegang tot milieu-informatie

Zoals in het Afvalstoffenplan 1991-1995 is bepaald zullen deze gegevens in eerste instantie worden gebruikt door de OVAM bij het ontwerpen van de sectorale uitvoeringsplannen.,

Artikel 3.3.3

In dit artikel is bepaald dat de kosten van de milieu-audit ten laste zijn van de exploitant. Dit belet niet dat de overheid in de kosten ervan kan tussenkomen, bijvoorbeeld in het kader van de economische expansiesteun kunnen subsidies gegeven worden aan KMO's voor het uitvoeren van de milieuaudit. Dit artikel werd een afzonderlijk artikel in navolging van het advies van de Raad van State. De mogelijkheid om subsidies te verlenen moet zowel voor de verplichte of vrijwillige audit bestaan. In de toekomst kunnen maatregelen genomen worden om de milieuaudits te subsidiëren.

HOOFDSTUK 4

Meet- en registratieverplichtingen

De exploitant van een vergunningsplichtige inrichting of activiteit moet een aantal opgelegde voorschriften naleven. Een welbepaalde categorie van opgelegde voorschriften heeft betrekking op emissie- dan wel op immissienormen. Zij worden vastgelegd bij wege van algemene of sectorale voorwaarden of in de vergunning. Het is vanzelfsprekend dat de naleving van deze opgelegde voorschriften moet gecontroleerd worden. Daartoe kunnen metingen of berekeningen worden verricht. Deze kunnen zowel door de overheid als door de exploitant worden gedaan. Het is uiteraard niet mogelijk, noch wenselijk om het meten volledig over te laten aan de overheid. Zij zou immers daardoor overstelpt worden en het gevolg zou zijn dat de metingen of berekeningen niet frequent en niet systematisch genoeg verricht worden om een juist beeld te krijgen van de wijze waarop de voorschriften worden nageleefd en met welke milieubelasting in globaliteit rekening moet gehouden worden. Het heeft evenmin veel zin om aan alle categorieën van vergunningsplichtige inrichtingen of activiteiten de verplichting op te leggen metingen of berekeningen te doen.

Bij heel wat ingedeelde inrichtingen zijn de emissies naar omvang of aard weinig belangrijk en wegen de kosten van het doen van metingen niet op tegen de eraan verbonden voordelen, zowel voor de exploitant als voor de overheid. Bepaalde kleinere bedrijven zullen het financieel overigens moeilijk kunnen opbrengen om aan dergelijke verplichtingen tegemoet te komen. Daarom wordt voor een tussenoplossing gekozen : aan bepaalde exploitanten kan bij wege van algemene of sectorale voorwaarden of in de vergunning bepaalde meet- of berekeningsverplichtingen worden opgelegd. Het uitvoeren van metingen of berekeningen heeft slechts zin als de resultaten ervan geregistreerd worden, zoniet dan kan men (exploitant en overheid) achteraf niet nagaan of aan de opgelegde voorschriften voldaan is. Bijgevolg is het wenselijk dat telkens een meting of berekening voorgeschreven wordt, er ook een verplichte registratie van de resultaten mee gepaard gaat.

De last voor het bedrijfsleven zal bij de tenuitvoerlegging van de voorgestelde bepalingen niet wezenlijk groter zijn dan nu reeds het geval is. Het gaat immers om bepaalde categorieën van bedrijven waarop thans veelal reeds de verplichting rust om aan „zelfcontrole” te doen.

Artikel 3.4.1

In § 1, eerste lid, wordt de mogelijkheid voorzien om aan bepaalde exploitanten meet- en registratieverplichtingen op

te leggen bij wege van algemene of sectorale voorwaarden of in de vergunning.

In de huidige stand van zaken worden ook in de algemene en sectorale voorwaarden, namelijk in het VLAREM 11, bepaalde meet- en registratieverplichtingen opgelegd aan bepaalde exploitanten. Zie in dit verband wat de lozing van afvalwater betreft art. 54-55 VLAREM 11, wat de lozingen in het grondwater betreft : art. 74 VLAREM 11, wat de emissies in de lucht betreft : art. 82-84-85 VLAREM 11, evenals de verschillende specifieke voorschriften in de bijzondere hoofdstukken van VLAREM 11 (art. 150, 235, 253, 262, 309, 318, 324, 558, 584). Bovendien voorziet VLAREM 11 op sommige plaatsen de mogelijkheid om via de vergunning bepaalde meet- en registratieverplichtingen op te leggen (bijvoorbeeld artikel 82 § 3, 4°, 5° en 6°).

In de *Bundes-Zmissionsschutzgesetz* is terzake een algemene bepaling opgenomen. In de verordeningen ter uitvoering van de Bundes-Immissionsschutzgesetz worden een aantal specifieke per categorie van inrichtingen geklasseerde meetverplichtingen ten laste van de exploitant gelegd.

In Nederland bestaat de mogelijkheid om via de vergunning bepaalde meet- en registratieverplichtingen op te nemen (artikel 8.13 van de Wet Milieubeheer) met de beperking dat die verplichtingen enkel in het belang van de bescherming van het milieu kunnen worden opgelegd. Thans wordt onderzocht of in de Wet Milieubeheer zelf daaromtrent geen hoofdstuk moet worden ingelast.

In §1 gaat het enkel om de inrichtingen die naar omvang of naar aard belangrijke emissies met zich meebrengen. De Vlaamse Regering (bij wege van algemene of sectorale voorwaarden) of de vergunningverlenende overheid (in de vergunning) zal moeten bepalen vanaf welke minimumdrempel de meet- en registratieverplichtingen gelden, welke parameters onder de verplichting vallen en welke periodiciteit daarbij moet worden toegepast (vergelijk met voormelde bepalingen van VLAREM 11 en de artikelen 55, 62, 63, 74, 85, 86, 87..). Er wordt aangegeven dat het om voortdurende dan wel periodieke metingen of berekeningen kan gaan. In VLAREM 11 is er sprake van zowel periodieke metingen (bijvoorbeeld in artikel 253 § 1, 1° b), als van continue metingen (bijvoorbeeld in hetzelfde artikel 253 § 1, 1° a)). Volgens § 29 van de *Bundes-Zmissionsschutzgesetz* kan de bevoegde overheid in bepaalde gevallen continumetingen opleggen in plaats van periodieke metingen. In sommige verordeningen ter uitvoering van de *Bundes-Zmissionsschutzgesetz* zijn artikelen met betrekking tot continumetingen opgenomen (bijvoorbeeld in § 25 van de *Verordnung über Grossfeuerungsanlagen - 13. BImSchV*). Dit onderscheid tussen periodieke en continue of voortdurende metingen hangt samen met de gevaarlijkheid en de snelheid waarmee de samenstelling van de emissie verandert.

In het tweede lid is bepaald dat in gebieden waar bijzondere milieukwaliteitsnormen gelden als bedoeld in *artikel 2.2.3., §3, van Hoofdstuk 2 „Milieukwaliteitsnormen”*, lagere drempelwaarden of gelijkaardige of verdergaande verplichtingen kunnen worden opgelegd dan bedoeld in het eerste lid. Het kan immers aangewezen zijn om in dergelijke gebieden de meetverplichtingen op te leggen aan ingedeelde inrichtingen met lagere vuilvrachten dan wat geldt buiten deze gebieden of om de verplichting op te leggen bijkomende parameters te meten dan wel een hogere frequentie op te leggen. Men kan dit verantwoorden als volgt : bepaalde gebieden zijn gevoeliger aan emissies en immissies dan andere en behoeven daarom een grotere bescherming, die zich kan vertalen in een meet- en registratieverplichting die verder reikt dan enkel de

grootste vervuilers en de belangrijkste verontreinigingsfactoren. Dit idee is geïnspireerd op het vroegere § 27 (1) en (4) 2 in combinatie met het vroegere § 44 van de *Bundes-Immissionsschutzgesetz*. Daar werd een dergelijk onderscheid gemaakt naargelang het om een vergunningsplichtige inrichting in een „Belastungsgebiet” of in een ander gebied gaat. Elke exploitant van een vergunningsplichtige inrichting of activiteit in een Belastungsgebiet diende een Emissionserklärung te doen. De exploitant van een vergunningsplichtige inrichting of activiteit die niet in een Belastungsgebiet gelegen was, diende slechts een Emissionserklärung te doen indien hij daartoe verplicht werd in een Rechtsverordnung omwille van het feit dat zijn inrichting of activiteit emissies voortbracht die naar omvang en naar aard belangrijk waren.

§ 2 legt aan de exploitant de verplichting op om de gegevens die hij op basis van § 1 heeft gemeten of berekend en geregistreerd, ter beschikking te houden van de controle-ambtenaren. Het is uiteraard niet wenselijk om de controle op de naleving van de opgelegde voorwaarden louter en alleen over te laten aan de exploitant zelf. Daarom moet hij de gegevens bijhouden om ze aan de controle-ambtenaren op vraag te laten zien. Naar het voorbeeld van § 31 van de *Bundes-Immissionsschutzgesetz* is bepaald dat deze gegevens gedurende tenminste 5 jaar moeten bijgehouden worden.

Artikel 3.412

De exploitanten van ingedeelde inrichtingen of activiteiten die risico's voor bodem- of grondwaterverontreiniging met zich kunnen meebrengen, kunnen op analoge wijze verplicht worden om peilputten aan te leggen (§1).

Bovendien kunnen zij verplicht worden om de kwaliteit van het grondwater op geregelde tijdstippen te meten en de gegevens ervan te registreren. In VLAREM 11 is dergelijke verplichting eveneens op bepaalde plaatsen opgenomen (bijvoorbeeld in de artikelen 73,74,362,558 en 562) (§ 2).

§ 3 herneemt het bepaalde in artikel 3.4.1., § 2. In beide paragrafen worden de waarden onverminderd artikel 4.1.13. weggelaten in aansluiting met het advies van de Raad van State.

Artikel 3.4.3

Artikel 3.4.3., § 1 voorziet de mogelijkheid om de exploitant te verplichten :

a) Een register bij te houden van de gevaarlijke stoffen die aanwezig zijn. In VLAREM 11 is zodanige verplichting vermeld in artikel 476. Deze bepaling heeft zeker zijn nut ; denken we maar alleen aan het feit hoe belangrijk het is om te weten welke gevaarlijke stoffen aanwezig zijn wanneer zich brand of een ernstig ongeval voordoet.

b) Energie- en grondstoffenbalansen op te stellen. Tot nu toe bestaat er geen algemene verplichting tot stoffenregistratie. Incidenteel bestaan er bepaalde verplichtingen tot het registreren van afvalstromen of van de hoeveelheid van alle opgeslagen afvalstoffen in VLAREM 11 (bijvoorbeeld in artikel 260). Het voorgestelde artikel 4.1.12, in samenhang met de mogelijkheden die de artikelen 4.1.13. en 4.1.14. bieden, maakt het denkbaar dat men tot een algemene stoffenregistratie komt. Een algemene stoffenregistratie houdt dan in dat voor alle bedrijven de invoer van een bepaalde stof in het bedrijf, het vrijkomen of verdwijnen van die bepaalde stof tijdens het productieproces en de uitvoer van die bepaalde stof

uit het bedrijf geregistreerd worden. In Nederland is door DHV Raadgevend Ingenieursbureau BV een studie gemaakt over de betekenis, de zin en de opbouw van een systeem van stoffenregistratie. De nagestreefde doelstellingen van een systeem van stoffenregistratie kunnen drievoudig zijn. Allereerst kan stoffenregistratie als handhavingsinstrument gehanteerd worden waarbij zowel preventie van overtredingen, opsporing van overtredingen als toezicht op vergunningen en regels aan bod komen. Vervolgens kan de stoffenregistratie van nut zijn om de verinnerlijking van de zorg voor het milieu te bewerkstelligen, want van zodra een bedrijf de zorg voor het milieu als doelstelling aanvaardt, zal de stoffenregistratie als een noodzakelijk instrument voor een bedrijfsintern milieu-beleid worden ervaren. Tenslotte kan stoffenregistratie een inzicht verschaffen in de stoffenstromen van een procesinstallatie, een bedrijf, een bedrijfstak, een regio en eventueel van het gehele land. Heel belangrijk is de vraag in welke bedrijven stoffenregistratie zou moeten worden toegepast en op welke stoffen deze registratie zich moet richten. Het heeft weinig zin om alle bedrijven en alle stoffen aan registratie te onderwerpen omdat daarvoor geen goede verantwoording voorhanden is en omdat deze verplichting een onoverzienbare administratieve overlast zou teweegbrengen. Bepaalde stoffen zijn interessant genoeg om geregistreerd te worden, andere niet. In het kort komt het daarop neer dat die stoffen en hun levensloop moeten geregistreerd worden die de neiging vertonen zonder goed toezicht tussen schip en wal te geraken. Bij het invoeren van een stoffenregistratie zal vooral aandacht moeten besteed worden aan het toepassingsgebied (welke bedrijven), aan de inhoudelijke vereisten (welke stoffen, frequentie, nauwkeurigheid) en aan de procedurale aspecten (wie voert uit, controle op de uitvoering, aanwending van het register, rechtsgevolgen,...).

Artikel 3.4.3., § 2, is analoog aan artikel 3.4.1., § 3 en 3.4.2., § 3.

HOOFDSTUK 5

Milieujaarverslag

In de loop van de jaren werd aan bepaalde ingedeelde inrichtingen de verplichting opgelegd om jaarlijks aan de overheid gegevens te verstrekken over emissies en residuen.

Lucht

In 1975 werd in het kader van het Nationaal R&D-Programma Lucht gestart met het wetenschappelijk onderzoek naar de mogelijkheden voor het opstellen van een emissie-inventaris van luchtverontreinigende stoffen. Op het einde van het programma (december 1991) was een databank met weliswaar onvolledige gegevens beschikbaar, maar met een bruikbaar informatieschema en met bruikbare exploitatiemogelijkheden. Het gedeelte dat Vlaanderen betrof werd overgenomen door het Ministerie van de Vlaamse Gemeenschap. De werkzaamheden werden aan de Universiteit van Gent verder gezet, onder het toezicht van een Technische Commissie bestaande uit ambtenaren van AROL en het I.H.E. en gebruikmakend van een computer van het I.H.E. als databank. Het gehele project kreeg bekendheid onder de naam Emissie-inventaris van de Vlaamse Regio (E.I.V.R.). De E.I.V.R. betreft zowel industriële emissies, als emissies tengevolge van gebouwenverwarming en het wegverkeer. Wat de industriële emissies betreft werd de bestendige informatie (kenmerken van de bronnen en installaties) geregistreerd en werd jaarlijks, deels op vrijwillige basis, deels ingevolge een verplichting in de exploitatievergunning, de veranderlijke informatie opge-

vraagd van een 250-tal puntbronnen. Op grond daarvan werden de nodige berekeningen uitgevoerd om een globaal beeld te krijgen van de betrokken emissies. Reeds in het indicatief beleidsplan „*Zure Neerslag in Vlaanderen*” (1986) van de toenmalige Gemeenschapsminister van Volksgezondheid en Leefmilieu werd het belang van de Emissie-inventarisatie beklemtoond ; het wordt als een noodzakelijk instrument voor een preventief en planmatig milieubeleid aangeduid. Wat de industriële emissies betreft wordt vermeld dat een verplichte jaarlijkse opgave van de industriële emissies van alle contaminanten die bijdragen tot de milieuverzuring moet worden ingesteld. Hierbij moeten de door de industrie verstrekte gegevens door metingen of berekeningen gestaafd worden. „Het uitbreiden van de emissie-inventaris, die sinds 1982 op vrijwillige basis in het Vlaamse Gewest opgemaakt wordt, op verplichte wettelijke basis is aangewezen”. Bij het overzicht van de te nemen maatregel wordt vermeld : „Het opstellen van een emissie-inventaris wordt voor grote bedrijven verplicht gesteld”. In het MINA-Plan 90-95 wordt dienaangaande vermeld dat de emissie-inventarisatie op korte termijn zou uitgebreid worden met een inventarisatie van zware metalen en de verschillende soorten van koolwaterstoffen. „Hiertoe zal met ingang van 1991 aan de belangrijke ondernemingen bij algemeen besluit de verplichting worden opgelegd om voor 1 maart van elk jaar een emissiejaarverslag bij het Vlaams Ministerie van Leefmilieu en Infrastructuur in te dienen. Dit emissiejaarverslag zal voor alle geïsoleerde stoffen die in het voorbije jaar geloosde emissievrachten moeten vermelden samen met de aard en de hoeveelheden verwerkte en/of gebruikte grond- en brandstoffen. ***Aan de meest belangrijke bedrijven zal veralgemeend de verplichting worden opgelegd emissiemeetapparatuur te installeren en/of periodieke emissiemetingen door erkende labo's te laten uitvoeren.*** De resultaten van deze emissiemetingen zullen eveneens aan het jaarlijks in te dienen emissiejaarverslag dienen toegevoegd”. Daar waar in het MINA-Plan 90-95 vooropgezet werd dat deze emissie-inventarisatie zou worden toevertrouwd aan een dienst „emissie-inventarisatie” van het Departement Leefmilieu en Infrastructuur, werd ingevolge het decreet op het bestuurlijk beleid van 12 december 1990 de Vlaamse Milieu Maatschappij met deze taak belast (art. 32^{quater}, § 1, 3°, b) van de Oppervlaktewaterenwet).

De verplichting tot het opstellen van een emissie-jaarverslag inzake o.m. luchtverontreiniging werd opgenomen in het VLAREM 11. Luidens artikel 99 dienen een 53-tal categorieën van ingedeelde inrichtingen een emissie-jaarverslag op te stellen. Exploitanten van dergelijke inrichtingen dienen met ingang van 1994 elk jaar - uiterlijk op 1 april toe te zenden aan de V.M.M. - een jaarverslag inzake de emissies van verontreinigende stoffen over het voorbije kalenderjaar op te stellen dat ten minste de gegevens bevat **vermeld** in de bijlage 1 bij het VLAREM 11. Zij moeten in de loop van 1993 ook een jaarverslag indienen over de jaren 1980 en 1985 en dit ter beschikking houden van het C.V.G.V., de O.R. of de syndicale delegatie (art. 100). Uit die bijlage blijkt dat deze gegevens maar moeten worden verstrekt van zodra de per stof op groep van stoffen bepaalde minimumdrempel is overschreden.

Oppervlaktewater en riolering

De verplichting tot het jaarlijks meedelen van bepaalde gegevens over emissies in de openbare riolen of in de oppervlaktewateren werd stapsgewijze ingevoerd in het kader van het bijdrage- en heffingenstelsel. Aanvankelijk dienden enkel ondernemingen waarvan het afvalwater, behandeld in een installatie van een waterzuiveringsmaatschappij, een grotere verontreinigende belasting had dan 7 i.e., bijdragen te betalen

in functie van de vuilvracht uitgedrukt in debiet, BOD (BZV), COD (CZV) en zwevende stoffen. Deze vuilvracht werd bepaald hetzij aan de hand van omzettingscoëfficiënten, hetzij op grond van door de waterzuiveringsmaatschappij uitgevoerde metingen voor bedrijven met een vuilvracht van meer dan 2.000 i.e²². Ingevolge het Decreet van 21 december 1990 werd de heffing op waterverontreiniging uitgebreid tot alle lozingen van afvalwater, zowel in de openbare riolen als in de oppervlaktewateren en werd de heffingsgrondslag uitgebreid met een reeks zware metalen en nutriënten (stikstof en fosfor). Voor grote waterverbruikers (+ 500 m³ per jaar) werd de vuilvracht vastgesteld hetzij op grond van metingen, hetzij op grond van omzettingscoëfficiënten. De bedrijven zelf konden de nodige meetgegevens verstrekken, controle-metingen door de V.M.M. werden uitgevoerd. Ingevolge het Decreet op het bestuurlijk beleid van 12 december 1990 werd de V.M.M. belast met het jaarlijks opstellen van een inventaris van de emissies van verontreinigende stoffen via afvalwaters of effluentwaters geloosd in openbare riolen, kunstmatige afvoerwegen voor regenwater en in de gewone oppervlaktewateren (art. 32^{quater}, § 1, 3°, a) Oppervlaktewaterenwet). Daartoe werden o.m. de gegevens gebruikt die werden bekomen via de aangiften voor de heffing op de waterverontreiniging. Door het Decreet van 25 juni 1992 werd de heffingsgrondslag van de heffing op de waterverontreiniging uitgebreid tot het koelwater. De **heffing voor de categorie grote waterverbruikers** betreft sinds 1 januari 1992 volgende verontreinigingsfactoren : zuurstofbindende stoffen (op basis van BZV en CZV), zwevende stoffen, arseen, chroom, koper, lood, nikkel, zilver, zink, cadmium, kwik, stikstof, fosfor en hoeveelheid koelwater. De metingen die door de bedrijven zelf ten behoeve van de aangifte gebeuren moeten worden uitgevoerd door een erkend laboratorium, controlemetingen door de V.M.M. kunnen verder plaatsvinden.

De verplichting tot het opstellen van een emissie-jaarverslag inzake o.m. waterverontreiniging werd opgenomen in het VLAREM 11. Luidens artikel 99 dienen een 53-tal categorieën van ingedeelde imichtingen een emissiejaarverslag op te stellen. Exploitanten van dergelijke inrichtingen dienen met ingang van 1994 elk jaar - uiterlijk op 1 april toe te zenden **aan** de V.M.M. - een jaarverslag inzake de emissies van verontreinigende stoffen over het voorbije kalenderjaar op te stellen dat minstens de gegevens bevat vermeld in de bijlage 1 bij het VLAREM 11. Zij moeten in de loop van 1993 ook een jaarverslag indienen over de jaren 1980 en 1985 en dit ter beschikking houden van het C.V.G.V., de O.R. of de syndicale delegatie (art. 100). Uit die bijlage blijkt dat zowel lozingen in de openbare riolen, in de kunstmatige afvoerwegen voor regenwater als in de oppervlaktewateren zijn bedoeld. Naast de verontreinigingsfactoren die relevant zijn voor de heffingen op de waterverontreiniging dient over volgende bijkomende parameters gegevens te worden verstrekt vanaf een bepaalde minimumdrempel : F-verbindingen, Cl-verbindingen, chloor, **NH₃**, T.O.X., aromatische koolwaterstoffen, gehalogeneerde koolwaterstoffen, PAK's, acrylonitril, benzeen, 1,2-dichloorethaan, fenol, formaldehyde, methyleenchloride, styreen, tetrachloormethaan, trichloorethyleen, toluen, vinylchloride, xyleen-isomeren, zwavelkoolstof, antimoon, asbest, beryllium, kobalt, mangaan, seleen, thalium, vanadium en bepaalde andere zeer giftige stoffen.

²² B.VI.Ex. van 21 december 1983, B.S., 12 januari 1984, bij herhaling gewijzigd.

Afval

Ingevolge het Afvalstoffendecreet van 2 juli 1981 en het B.VI.Ex. van 21 april 1982 dienen de producenten van niet-huishoudelijke afvalstoffen jaarlijks aan de OVAM melding te doen van de door hen geproduceerde hoeveelheden afvalstoffen evenals van de wijze waarop zij er zich van hebben ontdaan.

Mest

Ingevolge het Meststoffendecreet van 23 januari 1991 dienen veehouders en gebruikers vanaf een bepaalde minimumdrempel jaarlijks aangifte te doen bij de VLM van o.m. het berekende of effectief vastgestelde mestoverschot en de wijze van afzet ervan.

Lozing in het grondwater

De verplichting tot het opstellen van een emissie-jaarverslag inzake o.m. indirecte lozingen in het grondwater werd opgenomen in het VLAREM 11. Luidens artikel 99 dienen een 53-tal categorieën van ingedeelde inrichtingen een emissie-jaarverslag op te stellen. Exploitanten van dergelijke inrichtingen dienen met ingang van 1994 elk jaar - uiterlijk op 1 april toe te zenden aan de VMM - een jaarverslag inzake de emissies van verontreinigende stoffen over het voorbije kalenderjaar op te stellen dat ten minste de gegevens bevat vermeld in de bijlage 1 bij het VLAREM 11. Zij moesten in de loop van 1993 ook een jaarverslag indienen over de jaren 1980 en 1985 en dit ter beschikking te houden van het C.V.G.V., de O.R. of de syndicale delegatie (art. 100). Uit die bijlage blijkt dat ook indirecte lozingen in het grondwater zijn bedoeld (punt 4.2. c). Er wordt geen minimumdrempel bepaald.

Opgemerkt weze dat gelijkaardige wetgeving bestaat in Duitsland (zie verder) en de V.S.A. (het 'Toxics Release Inventory' of TRI). Wetgeving is in voorbereiding in Nederland en binnen de E.U. Wat Nederland betreft is er een voorontwerp uitbreiding van de wet milieubeheer (milieuverslag) (dd. 23 februari 1993). Binnen de E.U. werd een eerste voorstel uitgewerkt betreffende een „Pollution Emissions Register”.

Het voorgestelde hoofdstuk 5 beoogt een eenvormige rechtsgrondslag te bieden aan de verplichting om een emissie-jaarverslag op te maken en aan de overheid mee te delen.

Artikel 3.5.1

In dit artikel wordt bepaald dat de Vlaamse Regering bij wege van algemene of sectorale voorwaarden de categorieën van inrichtingen aanwijst waarvan de exploitanten gehouden zijn jaarlijks aan de daartoe aangewezen overheid (gelet op het Decreet bestuurlijk beleid zal dit voor emissies in de lucht of het oppervlaktewater de VMM zijn) gegevens te verstrekken inzake de gemeten of berekende emissie- of immissiewaarden en eventueel over het energie- en grondstoffengebruik.

Het daarbij te hanteren criterium is de „veroorzaakte hinder voor mens en milieu”. Op voorstel van de SERV-partners en de MiNa-Raad wordt voorgesteld om de meldingsplicht inzake afvalstoffen voor wat de inrichtingen betreft die onderworpen zijn aan de verplichting tot het indienen van een milieujaarverslag, in dit milieujaarverslag te integreren. Wel dient de aandacht erop gevestigd te worden dat de meldingsplicht inzake afvalstoffen in tweeërlei opzicht ruimer is dan het jaarverslag betreffende de hier bedoelde emissie- en im-

missiewaarden : a) ook afvalstoffen die op een andere wijze dan door storting worden verwijderd of nuttig toegepast vallen onder de meldingsplicht inzake afvalstoffen, b) de meldingsplicht inzake afvalstoffen is niet beperkt tot ingedeelde inrichtingen, doch geldt in beginsel voor alle producenten van bedrijfsafvalstoffen. 2) De huidige bevoegdheidsverdeling tussen de verschillende overheidsdiensten brengt mee dat de OVAM belast is met het beheer van de meldingen inzake afval, terwijl dit voor lucht en water de VMM is. Wellicht kan de informatica er voor zorgen dat het onderdeel „afvalstoffen” ter beschikking gesteld wordt van de OVAM.

De mee te delen gegevens betreffen metingen of berekeningen. In de gevallen en voor de verontreinigingsfactoren waarvoor krachtens hoofdstuk 4 voortdurende of periodieke metingen zijn voorgeschreven, zal het emissie-jaarverslag gebaseerd moeten worden op deze metingen. In de andere gevallen kan de exploitant het milieujaarverslag baseren op vrijwillig door hem uitgevoerde metingen. Hij kan in zodanig geval zijn jaarverslag echter ook baseren op berekeningen op grond van zogenaamde „emissiefactoren”. Emissiefactoren betreffen de verhouding die er bestaat tussen de emissies enerzijds en de aanwending van energie, water, grondstoffen, personeel of andere determinerende kenmerken van de betrokken activiteit anderzijds. Op grond daarvan kan men vrij gemakkelijk een redelijk betrouwbare schatting maken van de emissies van de betrokken inrichting. In de bestaande waterwetgeving wordt reeds met dergelijke emissiefactoren gewerkt, met name door middel van de zogenaamde „omzettingsscoëfficiënten” (Bijlage 1 van de Oppervlaktewateren). Op basis van de hoeveelheid verwerkte grondstoffen, hoeveelheid eindprodukt, hoeveelheid gebruikt water... wordt de veronderstelde emissie bepaald. Het spreekt vanzelf dat om vergelijkbare resultaten te bekomen het aangewezen is dat de Vlaamse Regering de belangrijkste emissiefactoren vaststelt op wetenschappelijke grondslag en deze regelmatig aanpast aan de stand van wetenschap en techniek. De gegevens bekomen uit de milieujaarverslagen, aangevuld met controlemetingen zullen daar overigens het geschikte basismateriaal voor leveren.

Artikel 3.5.2

Artikel 3.5.2. betreft het geval waarin de gegevens die vermeld worden in het milieujaarverslag, bekomen zijn, niet door metingen, maar door berekeningen. In dat geval moet de exploitant de basisgegevens meedelen op grond waarvan de berekening is uitgevoerd, evenals de toegepaste berekeningsmethode. De basisgegevens zullen verschillend zijn naargelang de gehanteerde emissiefactoren en het betrokken milieumedium. Veelal zal het gaan om de hoeveelheid aangewend water, de hoeveelheid aangewende grondstoffen, hulpstoffen of energie, de hoeveelheid eindprodukt evenals de toegepaste produktiewijze. Zo bepaald de *Elfde Verordnung zur Durchführung des Bundes-Immissionsschutzgesetzes (Emissionserklärungsverordnung - II. BImSchV)* (versie 12 december 1991) dat het emissieverslag opgesteld wordt bij voorkeur op grond van voortdurende of periodieke metingen, of, wanneer die niet beschikbaar zijn, op grond van meetgegevens van andere gelijkaardige inrichtingen voor zover capaciteit en bezettingsgraad vergelijkbaar zijn of op grond van „begründete Rechnungen unter Verwendung von Emissionsfaktoren, Energie- und Massenbilanzen oder Analysenergebnissen.” Onder „Energie- und Massenbilanzen” wordt verstaan : „die Gegenüberstellungen der eingesetzten Energien und der Brenn- und Arbeitsstoffe mit den umgewandelten

Energien, der erzeugten Stoffen, den entstehenden Reststoffen sowie die Emissionen.”

HOOFDSTUK 6

Bedrijfsbeleid ter voorkoming van zware ongevallen en ter beperking van de gevolgen ervan voor mens en milieu

Deze afdeling beoogt uitvoering te geven aan de algemene voorschriften van het voorontwerp van Richtlijn ter vervanging van de Seveso-richtlijn= dat binnen de diensten van de Commissie van de E.G. werd **uitgewerkt**²⁴, evenals aan het bepaalde in artikel 3, lid 3, van het Verdrag van Helsinki (“De Partijen zien erop toe dat de exploitant wordt verplicht alle noodzakelijke maatregelen te nemen, opdat de gevaarlijke activiteit veilig wordt verricht en industriële ongevallen worden voorkomen”)²⁵. In dit voorstel van richtlijn wordt de bestaande algemene zorgplicht en aantoonplicht (art. 3 en 4 van de Seveso-Richtlijn) nader uitgewerkt en wordt de verplichting opgelegd aan inrichtingen die onderworpen worden aan de richtlijn om een „Preventiebeleid voor Zware Ongevallen” uit te werken. Het betreft een vorm van bedrijfsintern beleid dat specifiek toegesneden is op het voorkomen van zware ongevallen bij inrichtingen waar dergelijke risico’s aanwezig zijn. Inzoverre dit beleid gericht is op de bescherming van het milieu en de externe veiligheid, valt de regeling ervan onder de bevoegdheid van het Gewest en wordt zij best ondergebracht in deze titel van dit decreet. Het is evident dat dergelijk beleid tevens de arbeidsveiligheid ten goede komt. De arbeidsveiligheid is evenwel een bevoegdheid van de federale overheid. De regeling ervan dient op federaal vlak te gebeuren. Aangezien in deze aangelegenheid beide doelstellingen - **milieubescherming/externe** veiligheid en interne veiligheid - hand in hand gaan, is het aangewezen dat de gewestelijke en federale voorschriften hieromtrent „naadloos” op elkaar aansluiten. In de bijzondere wet op de hervorming der instellingen werd ingevolge de bijzondere wet van 16 juli 1993 ter vervollediging van de federale staatsstructuur, bepaald zijn dat de federale overheid en de Gewesten met betrekking tot de toepassing van deze richtlijn een samenwerkingsakkoord moeten sluiten. In dat samenwerkingsakkoord zal de nodige aandacht besteed moeten worden aan de coördinatie van de initiatieven op federaal (arbeidsveiligheid) en gewestelijk v l a k .

Er zij op gewezen dat twee andere aspecten van de voorgestelde richtlijn elders in het decreet aan de orde zullen komen. De voorschriften inzake veiligheidsrapportage in het deel betreffende milieu-effectrapportage en veiligheidsrapportage. De voorschriften inzake integratie van veiligheidsoverwegingen in de ruimtelijke planning komen niet alleen aan de orde in voormelde deel, maar ook in het deel betreffende de milieuplanning.

²³ Richtlijn 82/501/EEG van de Raad van 24 juni 1992 inzake de risico’s van zware ongevallen bij bepaalde industriële activiteiten, Pb.L. 1982, nr. 230, err. Pb.L. 1982, nr. 289, gewijzigd bij Rl. 87/216/EEG, Pb.L. 1987, nr. 85 en Rl. 88/610/EEG, Pb.L. 1988, nr. 336.

²⁴ COMMISSIE Voorstel voor een richtlijn van de Raad betreffende de beheersing van de gevaren van zware ongevallen waarbij gevaarlijke stoffen zijn betrokken, PB 14/04/1994, C 106, p. 4

²⁵ NATIONS UNIES, Convention sur les effets transfrontières des accidents industriels, Helsinki, 17 maart 1992.

Artikel 3.6.1

Het toepassingsgebied van het voorstel van richtlijn ter vervanging van de Seveso-richtlijn is ruimer dan het toepassingsgebied van de bestaande richtlijn. Luidens artikel 2 is de richtlijn van toepassing op iedere inrichting waar gevaarlijke stoffen aanwezig zijn. De beperkende lijst van, categorieën van industriële activiteiten zoals thans vermeld in de Seveso-richtlijn (bijlage 1) vervalt. Onder inrichting wordt verstaan *„het gehele, door een exploitant beheerd terrein waar gevaarlijke stoffen in een installatie - „de uitrusting, het gebouw, de leidingen, de machines, de gereedschappen en alle andere, al dan niet stationaire toestellen binnen een voor de chemische, fysische of biologische verwerking van een gevaarlijke stof bestemd bedrijf” - „of opslagplaats aanwezig zijn en alle overige terreinen op dezelfde vestigingsplaats die door de exploitant worden beheerd, met inbegrip van, met name, kantoorgebouwen, hulpinstallaties, leidingen, opslagplaatsen, proces- en productie-installaties, rangeerterreinen, havens, kaden, aanlegsteigers, depots of soortgelijke, al dan niet drijvende constructies.”* Onder gevaarlijke stoffen worden de stoffen, mengsels en preparaten bedoeld die vermeld worden in bijlage 1, deel 1 of die beantwoorden aan de criteria vermeld in bijlage 1, deel 2 van de richtlijn en die voorkomen in de vorm van grondstoffen, produkten, bijprodukten, residuen of tussenprodukten, met inbegrip van de stoffen die tijdens een ongeval worden gevormd (art. 3). In het toepassingsgebied zijn evenwel niet begrepen : a) militaire installaties, b) gevaren verbonden aan ioniserende stralingen, c) het transport van gevaarlijke stoffen over de weg, het water, het spoor of door de lucht buiten de inrichting ; d) het transport van gevaarlijke stoffen door pijpleidingen buiten de inrichting en e) de activiteiten van de extractieve nijverheid die betrekking hebben op de exploratie en exploitatie van mineralen in mijnen, groeven, boorputten en de bewerking ervan met het oog op de verkoop (art. 4).

In § 1 van het voorgestelde artikel wordt aan de Vlaamse Regering de bevoegdheid toegekend om de categorieën van inrichtingen aan te wijzen die gehouden zijn een bedrijfsintem beleid te voeren ter voorkoming van zware ongevallen en ter beperking van de gevolgen ervan voor mens en milieu. De Regering zal daartoe tenminste alle inrichtingen moeten aanwijzen die onderworpen zijn aan de nieuwe Richtlijn, met name die inrichtingen waarin gevaarlijke stoffen aanwezig zijn die voorkomen op de lijst vermeld in bijlage 1, deel 1, of die beantwoorden aan de criteria vermeld in bijlage 1, deel 2, in hoeveelheden die de drempels vermeld in de kolom 2 overschrijden. De zinsnede „een bedrijfsintem beleid te voeren ter voorkoming van zware ongevallen en ter beperking van de gevolgen ervan voor mens en milieu” verwijst naar het bepaalde in artikel 6.1 van het voorstel van richtlijn. Artikel 6.1 bepaalt : *„Onverminderd artikel 5, verplichten de Lid-Staten de exploitanten een document op te stellen, waarin hun preventiebeleid voor zware ongevallen en met name een beheerssysteem en procedures worden vastgelegd.”* Luidens het „*Explanatory Memorandum*”²⁶ bij het voorstel van Richtlijn is uit de praktijk gebleken dat in de meerderheid van de gevallen beheersfouten de onderliggende oorzaak zijn van zware ongevallen.

²⁶ COMMISSION OF THE EUROPEAN COMMUNITIES, *Draft Proposal for a Council Directive on the Control of Major Accident Hazards involving Dangerous Substances (COMAH)*, Brussels, October 1992, doc. X1/192/92-EN FINAL

Die fouten kunnen betrekking hebben op gebreken in de organisatie, onaangepaste opleiding of het gewoon niet in rekening brengen van de mogelijkheid van menselijke fouten. Het voorstel van richtlijn beoogt beter rekening te houden met beheerssystemen en menselijke fouten. Daarom wordt het concept „**Intern** Preventiebeleid voor Zware Ongevallen” (IPZO) geïntroduceerd voor alle inrichtingen die onder de nieuwe richtlijn vallen. Aan elke inrichting waar de laagste drempelwaarden inzake aanwezigheid van gevaarlijke stoffen overschreden worden (kolom 2 van bijlage I), wordt de verplichting opgelegd om een beheerssysteem toe te passen dat geschikt is om de risico's op zware ongevallen die door de exploitant worden geïdentificeerd te beheersen. IPZO is een management-instrument dat verzekert dat exploitanten rekening houden met het risico op zware ongevallen en dat zij aangepaste beheerssystemen introduceren. Het beoogt de doelstellingen van de exploitant te expliciteren en te waarborgen dat deze regelmatig worden herzien.

Het eerste lid van § 2 is geïnspireerd op artikel 5.1. van het voorstel van nieuwe richtlijn. Deze bepaling kwam reeds voor in artikel 3 van de bestaande richtlijn en in de Belgische wetgeving in uitvoering ervan (art. 723quinquies, 1, ARAB, en art. 7, § 1 van het VLAREM 1). Het tweede lid, § 2, is nieuw. Het is geïnspireerd op artikel 5.2. van het voorstel van nieuwe richtlijn. Daarin is bepaald : „*Voor een bedrijf dat meer dan één exploitant heeft omdat verscheidene personen eigenaar daarvan zijn of omdat verscheidene personen dat bedrijf beheersen, dragen de Lid-Staten ervoor zorg dat alle exploitanten gezamenlijk voor de naleving van de richtlijn verantwoordelijk zijn* (...)”. De redactie werd aangepast zodat zij aansluit bij de andere delen van het decreet. De idee' die tot uiting komt in artikel 5.2. van het voorstel van nieuwe richtlijn wordt in artikel 3.2.1., § 5 opgevangen met het begrip „milieutechnische eenheid”. Vandaar dat dit begrip ook hier wordt aangewend.

§ 3 is geïnspireerd op artikel 7 van het voorstel van nieuwe richtlijn. Het bepaalde in dat artikel komt reeds voor in de bestaande richtlijn (art. 4) en in de Belgische wetgeving ter uitvoering ervan (art. 7, § 2, VLAREM 1 en art. 723quinquies, 3, ARAB).

Artikel 3.6.2

Dit artikel is geïnspireerd op artikel 6 van het voorstel van nieuwe richtlijn. Dit artikel bepaalt :

„6.1. Onverminderd artikel 5, verplichten de Lid-Staten de exploitanten een document op te stellen, waarin hun preventiebeleid voor zware ongevallen en met name een beheerssysteem en procedures worden vastgelegd. Dit document dient het volgende te behelzen :

a) de algemene doelstellingen, de benadering en de specifieke doelstellingen van de exploitant inzake de beheersing van zware ongevallen ;

b) de beginselen en criteria waarop maatregelen voor de preventie van en het optreden bij zware ongevallen zijn gebaseerd ;

c) de identificatie van de gevaren van zware ongevallen ;

d) de ter preventie van zware ongevallen noodzakelijk geachte maatregelen ;

e) de ter beperking van de gevolgen van zware ongevallen voor mens en milieu noodzakelijk geachte maatregelen ;

f) de voor de tenuitvoerlegging en het beheer van het preventiebeleid voor zware ongevallen noodzakelijke organisatie en procedures, waaronder de aanstelling van voldoende vakbekwaam en opgeleid personeel ;

g) het programma voor de tenuitvoerlegging, de beoordeling van de doeltreffendheid en het aanbrengen van verbeteringen ;

h) de periodieke evaluatie van het preventiebeleid voor zware ongevallen en het beheersysteem door de bedrijfsleiding van het bedrijf om na te gaan of de resultaten aan de desbetreffende normen voldoen.

2. De Lid-Staten verplichten de exploitant de in artikel 16 bedoelde bevoegde autoriteit binnen de volgende termijnen een schriftelijke kennisgeving te zenden :

- voor nieuwe bedrijven, binnen een termijn van vier tot acht maanden alvorens met de bouw ervan wordt begonnen of vóór de inbedrijfstelling ervan ;

- voor bestaande bedrijven, binnen een termijn van acht tot twaalf maanden, gerekend vanaf de in artikel 24, lid 1, genoemde datum.

3. De bij lid 2 voorgeschreven kennisgeving behelst de volgende gegevens :

a) de naam of handelsnaam van de exploitant en het volledig adres van het betrokken bedrijf ;

b) de zetel van het bedrijf van de exploitant en het volledige adres ervan ;

c) de naam van de directeur of **de** met de leiding van het bedrijf belaste persoon, indien deze een ander is dan de onder a) bedoelde persoon ;

d) voldoende gegevens om de betrokken gevaarlijke stof of categorie van gevaarlijke stoffen te identificeren ;

e) de hoeveelheid en de fysische vorm van de betrokken gevaarlijke stof of stoffen ;

f) de activiteit of geplande activiteit van de installatie of opslagplaats.

4. De in lid 2 bedoelde kennisgeving wordt niet verlangd voor een bestaand bedrijf waarvoor de exploitant reeds krachtens de op de datum van inwerkingtreding van deze richtlijn geldende nationale wetgeving alle in lid 3 bedoelde gegevens aan de bevoegde autoriteit heeft verstrekt.

5. In geval van een belangrijke wijziging van de maximumhoeveelheid of van de fysische vorm van de aanwezige gevaarlijke stof, welke in de door de exploitant overeenkomstig lid 2 verstrekte kennisgeving is vermeld, en in geval van permanente sluiting van de installatie stelt de exploitant de bevoegde autoriteit onverwijld van deze wijziging in kennis."

In artikel 3.6.2, §1 worden de hoofdelementen van het bepaalde in artikel 6.1. van de richtlijn overgenomen. De nadere invulling ervan behoort, gelet op het gedetailleerd karakter ervan, bij besluit van de Vlaamse Regering te gebeuren. De Vlaamse Regering zal er dienen over te waken dat de nadere uitwerking aansluit op hetgeen gebeurlijk op federaal vlak in het kader van de arbeidsveiligheid zou worden vereist.

HOOFDSTUK 7

Meldings- en waarschuwingplicht bij
accidentele emissies en storingen

Artikel 3.7.1

Dit artikel bevat enerzijds een codificatie van de verplichtingen die luidens de rechtspraak in het kader van het aansprakelijkheidsrecht reeds op exploitanten van risico-activiteiten rusten en anderzijds van verplichtingen die thans reeds op verspreide wijze in de milieuwetgeving voorkomen (b.v. art. 23 van het Algemeen Lozingsreglement).

In § 1 wordt de verplichting opgelegd aan de exploitant van een inrichting de bevoegde controle-ambtenaar zo spoedig mogelijk in kennis te stellen van het feit dat zich een accidentele emissie die verontreiniging kan veroorzaken, heeft voorgedaan en dit „onverminderd de voorschriften die door de federale overheid zijn vastgesteld in het kader van de civiele bescherming”.

„Onverminderd de voorschriften die door de federale overheid zijn vastgesteld in het kader van de civiele bescherming”.

Deze vermelding wordt niet aangehouden in het voorliggend ontwerp omdat het decreet geen afbreuk kan doen aan de verplichtingen die bestaan ingevolge federale wetgeving en waarvoor de bevoegdheid nog steeds bij de federale staat ligt.

Doorheen de verschillende etappes van de staatshervorming is de bevoegdheid over de **civiele bescherming** immers steeds een nationale aangelegenheid gebleven. Zo werd de civiele bescherming vermeld in de lijst van de voor de nationale overheid gereserveerde materies in het kader van het wetsontwerp houdende diverse institutionele **hervormingen**²⁷. Aan die opvatting werd in de latere etappes van de staatshervorming nooit afbreuk gedaan. De civiele bescherming in vredes-tijd strekt er, overeenkomstig artikel 1 van de wet van 31 december 1963 op de civiele bescherming²⁸ toe, bij rampspoedige gebeurtenissen, catastrofes en **schadegevallen**²⁹ ten alle tijde personen bij te staan en goederen te beschermen. De Minister van Binnenlandse Zaken organiseert de middelen en lokt de maatregelen uit welke voor geheel 's Lands grondgebied nodig zijn voor de civiele bescherming. Hij **coördineert de voorbereiding en de toepassing van die maatregelen, zowel bij de verschillende ministeriële departementen als bij de ande-**

²⁷ Gedr.St.Kamer, 1977-1978, stuk 461, nr.20 (Amendementen voorgesteld door de Regering).

“B.S., 16 januari 1964.

²⁹ In het voorontwerp van wet tot wijziging van de wet van 31 december 1963 betreffende de civiele bescherming worden deze drie begrippen vervangen door het begrip „noodsituatie”, waaronder wordt verstaan : „een plotse gebeurtenis waardoor een ernstige verstoring van het maatschappelijk functioneren ontstaat of dreigt te ontstaan, waarbij het leven of de gezondheid van personen of goederen rechtstreeks of onrechtstreeks in gevaar zijn of dreigen te komen en waarbij een gecoördineerd optreden van meerdere disciplines bedoeld in artikel 1sexies van de wet (hulpoperaties, geneeskundige en sanitaire hulpverlening, politie over de geteisterde of bedreigde plaatsen, logistiek, informatie aan de bevolking) noodzakelijk is”.

re openbare lichamen (art.4). Wanneer een ongeval het karakter aanneemt van een catastrofe of van een **schadegeval**³⁰ *welke een onmiddellijk en gecoördineerd optreden van de hulp-, interventie- en controlediensten vereisen, dan berust de coördinerende taak bij de Minister van Binnenlandse Zaken of onder diens toezicht, bij de Gouverneur of de Burgemeester, afhankelijk van de aard en de ontwikkeling van de catastrofe of het schadegeval.* Deze coördinerende opdracht bestaat niet alleen op het ogenblik dat zich een noodsituatie voordoet. De coördinerende rol bestaat ook in de preventieve fase van de **noodplanning**. De opdracht van de Minister van Binnenlandse Zaken betreft, naast de organisatie van de specifieke interventiediensten, vooral de coördinatie van alle andere diensten wier optreden vereist is bij noodsituaties, met inbegrip van de milieudiensten van de Gewesten en de diensten betreffende de volksgezondheid van de Gemeenschappen. Of een bepaalde maatregel **kadert** in de gewestelijke bevoegdheid inzake de bescherming van het leefmilieu, dan wel dit kader overstijgt en behoort tot de federale bevoegdheid inzake civiele bescherming, moet naar ons gevoel uitgemaakt worden aan de hand van de vraag : is *in casu* een gecoördineerd optreden van de interventie-, hulp- en controlediensten al dan niet noodzakelijk ? Is het antwoord positief dan zitten we in het domein van de civiele bescherming, een federale bevoegdheid ; is het antwoord negatief dan blijven we op het terrein van de gewestelijke bevoegdheid. De term „coördinatie” is hier het sleutelbegrip.

De wet van 31 december 1963 bepaalt dat de Koning inzake de civiele bescherming de te nemen maatregelen vaststelt. Hij kan namelijk een programma van maatregelen tot civiele bescherming opmaken dat moet worden toegepast door iedere inwoner, door de door hem aangewezen diensten en door ieder privaat of openbaar lichaam of instelling van openbaar nut (art. 2). Een belangrijke rol wordt tevens toegekend aan de Minister van Binnenlandse Zaken. Hij organiseert de middelen en lokt de maatregelen uit welke voor geheel 's lands grondgebied nodig zijn voor de civiele bescherming. Hij coördineert de voorbereiding en de toepassing van die maatregelen zowel bij de verschillende ministeriële departementen als bij de Openbare lichamen. Hij is ook bevoegd voor de internationale aspecten (supra-, multi- en bilateraal))³¹. Volgende beginselen kunnen uit de diverse van toepassing zijnde wetten en reglementen worden afgeleid inzake het optreden in geval van rampspoedige gebeurtenissen, catastrofes en **schadegevallen**³²:

³⁰ In de nieuwe terminologie „noodsituatie”.

³¹ Zie onder meer : de Verdragen betreffende bijstand met Duitsland (Verdrag van 6 november 1980, goedgekeurd bij wet van 17 januari 1984, B.S., 3 april 1984), Frankrijk (Verdrag van 21 april 1981, goedgekeurd **bij wet van 9 december 1983, B.S., 29 mei 1984**) ; Luxemburg (Akkoord van 23 juli 1970, goedgekeurd bij wet van **31 januari 1978, B.S., 25 april 1978**) en Nederland (Verdrag van **14 november 1984, goedgekeurd bij wet van 9 september 1988, B.S., 29 oktober 1988**).

³² Zie in dit verband : VANDERMOERE, V., „Rampenbestrijding op gemeentelijk niveau. Juridische en organisatorische benadering”, T. Gem, 8916,343 e.v.

i) In ieder geval wordt de *eerste hulpverlening verstrekt door de lokale diensten*, met name enerzijds de *lokale brandweerdienst* en anderzijds de *gemeentelijke politiekorpsen*, onder de verantwoordelijkheid van de Burgemeester (art.134, 135, § 2, 5³³ en 172 Nieuwe Gemeentewet).

Artikel 181 van de Nieuwe Gemeentewet bepaalt immers : „Bij ramp, onheil of schadegeval, in de zin van de wetgeving op de civiele bescherming, begeeft de *gemeentepolitie* zich ter plaatse en verwittigt de bevoegde administratieve en gerechtelijke overheden. In afwachting dat die overheden optreden treft zij alle maatregelen om de in gevaar verkerende personen te redden, het evacueren van personen en goederen te beveiligen en plundering te voorkomen. Met dat doel kan zij de medewerking van de bevolking vorderen die hieraan gevolg moet geven en in voorkomend geval de nodige middelen moet verschaffen. De gemeentepolitie verlaat de plaats van de ramp, het onheil of van het schadegeval pas na er zich van vergewist te hebben dat haar aanwezigheid niet langer vereist is voor de bescherming van de personen en de goederen, de handhaving van de openbare rust en gezondheid en de aanhouding van de vermoedelijke daders van de misdrijven die het onheil of het schadegeval rechtstreeks of onrechtstreeks hebben veroorzaakt”.

Artikel 1 van het K.B. van 8 november 1967 betreffende de organisatie van de lokale en regionale *brandweerdiensten* bepaalt dat onverminderd de bevoegdheden van de Burgemeester, de gemeentelijke of regionale brandweerdienst onder het gezag staat van de officier, hoofd van de dienst die de technische en operationele verantwoordelijkheid draagt. Hij oordeelt over de aard en de belangrijkheid van het personeel en het materieel dat ter plaatse moet worden gestuurd. Artikel 14 bepaalt dat, zonder afbreuk te doen aan de bevoegdheden van de provinciegouverneur en de burgemeester, de operaties geleid worden door de officier of onderofficier van de brandweerdienst die eerst ter plaatse is. Hij kan de noodzakelijk geachte versterkingsdiensten oproepen. In geval van versterking, is het de officier of onderofficier met de hoogste graad, of met de hoogste anciënniteit in dezelfde graad die de operaties leidt, de professionele officier of onderofficier heeft respectievelijk voorrang op de vrijwillige officier of onderofficier. In geval van brand in een gebouw, gebouwencomplex of installatie waaraan bijzonder ernstige gevaren verbonden zijn is de verwittigde dienst gehouden versterking te vragen van een brandweerdienst van de klasse X of Y (art.15).

In geval van *rampspoedige gebeurtenissen* en *catastrofen* komen de *diensten van de Civiele Bescherming* ambtshalve tussen. In geval van *schadegevallen* treden deze diensten op wanneer de lokale overheden niet over de aangepaste hulpmiddelen beschikken of wanneer deze onvoldoende zijn, onverminderd de in voormeld artikel 15 vermelde brandweer-versterking (art. 2 van het K.B. van 23 juni 1971).

³³ „Meer bepaald, en voor zover de aangelegenheid niet buiten de bevoegdheid van de gemeenten is gehouden, worden de volgende zaken voor politie aan de waakzaamheid en het gezag van de gemeenten toevertrouwd : 5” Het nemen van passende maatregelen om rampen en plagen, zoals brand, epidemieën en epizoötiën te voorkomen en het verstrekken van de nodige hulp om ze te doen ophouden”.

ii) De Burgemeester of zijn afgevaardigde is gehouden in geval van rampspoedige gebeurtenissen, catastrofes of schadegevallen die het *gelijktijdig inzetten van hulp- en beschermingsdiensten van de Staat (en sinds de staatshervorming ook van de Gewesten en de Gemeenschappen), de provincie, de gemeente en privé-hulpdiensten zou kunnen vereisen*, onmiddellijk de Provinciegouverneur hiervan in kennis te stellen. Deze licht op zijn beurt onmiddellijk de Minister van Binnenlandse Zaken en de Provinciechef van de Civiele Bescherming in (art. 3 van het K.B. van 23 juni 1971).

iii) Wanneer blijkt *dat een dergelijke gelijktijdige inzet effectief nodig* is, dan is de *Provinciegouverneur* belast met de coördinatie van de operaties. Hij wordt daarin bijgestaan door de Provinciechef van de Civiele Bescherming (art. 4 van het K.B. van 23 juni 1971).

iv) Wanneer de operaties *zich dienen uit te strekken over de grenzen van een provincie*, is de *Minister van Binnenlandse Zaken* belast met de *coördinatie* ervan (art. 4).

Wat de *medische hulpverlening* betreft moet verwezen worden naar de wet van 8 juli 1964 betreffende de dringende geneeskundige hulpverlening.

De wet van 21 januari 1987 inzake de risico's van zware ongevallen bij bepaalde industriële *activiteiten*³⁵ is van toepassing op industriële installaties en afzonderlijke opslagplaatsen welke overeenkomstig Rl. 82/501/EEG onderworpen zijn aan de *kennisgevingsverplichting*³⁶. Zodra een zwaar ongeval zich voordoet in zodanige inrichting is de exploitant gehouden onmiddellijk de gemeenteoverheden en de Minister van Binnenlandse Zaken hiervan in kennis te stellen (art.9,§1). Een K.B. van 22 april 1988³⁷ legt de nadere procedure vast.

Een onderscheid wordt gemaakt tussen de onmiddellijke informatie die van belang is voor de noodplanning en de analytische informatie achteraf. **De** onmiddellijke informatie wordt *via het centrum-100* aan de Burgemeester van de plaats van het ongeval overgemaakt. Het centrum maakt de gegevens over aan : de Burgemeester of diens vervanger ; de hulp- en interventiediensten die zijn ingeschakeld in het rampenplan ; de Provinciegouverneur of zijn vervanger.

³⁴ B.S., 25 juli 1964.

³⁵ B.S., 10 maart 1987, gewijzigd bij K.B. van 1 oktober 1987, B.S., 7 november 1987, err. B.S., 18 januari 1989 ; bij de wet van 22 december 1989, B.S., 30 december 1989, bij K.B. van 16 mei 1990, B.S., 8 juni 1990 en bij de wet van 29 december 1990, B.S., 9 januari 1991.

³⁶ Zie hierover : LAVRYSEN, L., „Sevesowetgeving en Rampenplanning”, 1ste lessencyclus „Inleiding tot de Milieuproblematiek”, Universiteit Gent, 7 februari 1992.

³⁷ K.B. van 22 april 1988 tot vaststelling van het type, de modaliteiten en de procedure van de informatie die moet verstrekt worden wanneer een zwaar ongeval zich voordoet bij bepaalde industriële activiteiten, B.S., 3 mei 1988.

De onmiddellijke informatie wordt tevens via het **Coördinatie -en Crisiscentrum van de Regering** aan de Minister van Binnenlandse Zaken overgemaakt. De mededeling geschiedt telefonisch en er moet een nood-communicatiemiddel voorzien worden (overeen te komen met dienst-108 en CCR). De exploitant organiseert een procedure die de Burgemeester, de hulp- en interventiediensten en de Gouverneur toelaat op ieder ogenblik de persoon te identificeren die ertoe gemachtigd is hoger vermelde informatie te verstrekken.

Artikel 9,§2, van de wet bepaalt verder nog dat de Minister van Binnenlandse Zaken de melding van het zware ongeval (onmiddellijke informatie) overmaakt aan de Minister bevoegd voor Leefmilieu, de Minister van Tewerkstelling en Arbeid en de voorzitter van de Regering van het betrokken Gewest.

Hij moet zich er ook van vergewissen dat de noodmaatregelen worden getroffen (art. 9,§4).

Aangezien het K.B. van 22 april 1988 artikel **723quinquies** 2, van het A.R.A.B. niet opheft, blijft de meldingsplicht bij de Administratie van de Arbeidsveiligheid en de Administratie voor de Arbeidshygiëne- en Geneeskunde wellicht ook bestaan, zeker voor die inrichtingen die wel onder art. **723quinquies** vallen, doch niet onder de wet.

Afhankelijk van de feitelijke toedracht van de accidentele emissie zal kunnen volstaan worden met een kennisgeving als bedoeld in § 1. Neem de emissie de vorm aan van een zwaar ongeval volgens de terminologie van de wet van 21 januari 1987 of artikel **723quinquies** ARAB, dan zullen ook die kennisgevingen moeten plaatsvinden.

Codificatie van bestaande verplichtingen

Volgens de rechtspraak volgt uit de algemene zorgvuldigheidsnorm van artikel 1382 B.W. dat het **nalaten de nodige maatregelen** te treffen om een abnormaal **gevaarlijke** situatie te **verhelpen, en als dat niet kan, de potentiële slachtoffers te waarschuwen voor dit gevaar en ze te laten weten hoe ze zich daartegen kunnen beschermen**, een fout uitmaakt die de burgerlijke aansprakelijkheid in het gedrang kan brengen. De Commissie geeft er de voorkeur aan om deze ongeschreven norm in het positieve recht op te nemen. In de tweede zin bij het tweede streepje wordt verduidelijkt dat de verplichting mogelijke slachtoffers te waarschuwen niet geldt wanneer de voorschriften vastgesteld door de federale overheid in het kader van de civiele bescherming van toepassing zijn. Als de accidentele emissie van die aard is dat zij het karakter aanneemt van een zwaar ongeval, wordt de noodplanregeling immers van kracht. De overheid staat dan in voor de waarschuwing van de mogelijke slachtoffers.

In § 2 is voorzien dat wanneer de accidentele emissie gevaar kan opleveren voor beschadiging van een afvalwaterzuiveringsinstallatie, de exploitant bovendien de beheerder ervan onmiddellijk moet waarschuwen zodat die de nodige voorzorgsmaatregelen kan treffen.

In § 3 wordt bepaald dat wanneer de zuiveringstechnische voorzieningen wegens storing of enige andere oorzaak uitvallen of wanneer om enige andere reden emissie- of immissienormen worden overschreden de exploitant de bevoegde controle-ambtenaar onverwijld daarvan in kennis moet stellen. Zodanige verplichting is in de Europese wetgeving bekend. Zo moeten de Lidstaten er luidens art. 8.1. van de Richtlijn 88/609/EEG voor zorgen „dat de vergunningen bepalingen bevatten inzake **procedures betreffende storingen of het uitvallen van de zuiveringsinrichting**. Wanneer de zuiveringsinrichting uitvalt, dient dit onmiddellijk gemeld te worden aan de

bevoegde autoriteit, die een beslissing neemt over de te treffen maatregelen. De bevoegde autoriteit dient met name van de exploitant te verlangen dat hij de installatie geheel of gedeeltelijk buiten bedrijf stelt zodra dit uitvoerbaar is en totdat de inrichting weer normaal kan functioneren, of dat hij de installatie met een weinig vervuilende brandstof in bedrijf houdt, behalve wanneer er naar het oordeel van de bevoegde autoriteit sprake is van een doorslaggevende noodzaak om de elektriciteitsvoorziening in stand te houden. De autoriteit dient er met name voor te zorgen dat de exploitant alle nodige stappen onderneemt om de zuiveringsinrichting zo spoedig mogelijk weer in bedrijf te stellen” Zo bepaalt artikel 8.1. van Richtlijn 89/369/EEG³⁸ : „Als uit de verrichte metingen blijkt dat de grenswaarden zijn overschreden, moeten de bevoegde autoriteiten daarvan zo spoedig mogelijk op de hoogte worden gebracht.

Zij zien er op toe dat de exploitant de betrokken installatie niet in werking houdt zonder dat de emissiegrenswaarden in acht worden genomen en dat hij de nodige maatregelen treft om de installatie te wijzigen, dan wel buiten werking te stellen”.

Brussel, 23 februari 1995.

De minister-president van de Vlaamse regering,

L. VAN DEN BRANDE

De Vlaamse minister van Leefmilieu en Huisvesting,

N. DE BATSELIER

³⁸ Richtlijn 89/369/EEG van de Raad van 8 juni 1989 ter voorkoming van door nieuwe installaties voor de verbranding van stedelijk afval veroorzaakte luchtverontreiniging, Pb.L., 1989, nr. 163.

VOORONTWERP VAN DECREET

VOORONTWERP VAN DECREET

tot aanvulling van het decreet houdende algemene bepaling inzake milieubeleid met
een deel betreffende bedrijfsinterne milieuzorg

DE VLAAMSE REGERING

Op voorstel van de Vlaamse minister van Leefmilieu en Huisvesting

Na beraadslaging,

BESLUIT :

De Vlaamse minister van Leefmilieu en Huisvesting is ermee belast, in naam van de Vlaamse regering, bij de Vlaamse Raad het ontwerp van decreet in te dienen, waarvan de tekst volgt :

Artikel 1

Dit decreet regelt een aangelegenheid bedoeld in artikel 39 van de Grondwet.

Artikel 2

De volgende artikelen 4.1.1. tot en met 4.1.18., afdelingen 1 tot en met VII, worden toegevoegd aan het decreet van houdende algemene bepalingen inzake milieubeleid. Ze vormen titel 4 van het decreet van . . . houdende algemene bepalingen inzake milieubeleid, met het opschrift „Titel 4. Bedrijfsinterne milieuzorg. Enig hoofdstuk Bedrijfsinterne milieuzorg”.

AFDELING 1

Doelstellingen

Artikel 4.1.1

Bedrijfsinterne milieuzorg heeft tot doel duurzame productiepatronen na te streven en de milieubelasting van een bedrijf in al zijn aspecten te beheersen en te beperken teneinde bij te dragen tot de realisatie van de doelstellingen omschreven in artikel 1.2.1. van dit decreet.

AFDELING 11

De milieucoördinator

Artikel 4.1.2

1. De exploitanten van ingedeelde inrichtingen of activiteiten van eerste klasse als bedoeld in artikel 3 van het decreet van 28 juni 1985 betreffende de milieuvergunning dienen één of meer milieucoördinatoren aan te stellen.

2. De Vlaamse regering kan bij wege van sectorale voorwaarden exploitanten van andere door haar aangewezen categorieën van ingedeelde inrichtingen of activiteiten verplichten één of meer milieucoördinatoren aan te stellen.

3. De vergunningverlenende overheid kan exploitanten van niet in 1 of 2 bedoelde ingedeelde inrichtingen of activiteiten de verplichting opleggen één of meer milieucoördinatoren aan te stellen indien de aard van de inrichting of activiteit, de aard van de er van uitgaande milieu-effecten of de plaats waar ze gelegen is of uitgeoefend wordt, dit verantwoordt.

De Vlaamse regering kan dienaangaande richtlijnen opstellen.

4. Wanneer dit geen afbreuk doet aan een goede taakvervulling kan, met instemming van het bevoegd bestuur, voor twee of meer inrichtingen of activiteiten gezamenlijk een milieucoördinator worden aangesteld of kan een beroep worden gedaan op de diensten van een derde.

Dergelijke instemming is evenwel niet vereist wanneer het de aanstelling betreft van een milieucoördinator voor verschillende inrichtingen of activiteiten tegelijk die samen een bedrijfslocatie vormen onder controle van eenzelfde persoon of rechtspersoon.

5. Wanneer verschillende ingedeelde inrichtingen of activiteiten samen naar het oordeel van de vergunningverlenende overheid een milieutechnische eenheid vormen, kan zij de aanstelling van een gezamenlijke milieucoördinator verplicht stellen.

Een milieutechnische eenheid bestaat uit verschillende ingedeelde inrichtingen en/of activiteiten, met inbegrip van hun exploitatieterrein en de overige onroerende goederen waarmee zij verbonden zijn, die als een geheel moeten worden beschouwd met het oog op het beoordelen van het nadeel dat zij kunnen berokkenen aan mens of milieu.

Een gegeven dat kan wijzen op de aanwezigheid van een milieutechnische eenheid is de onderlinge geografische, materiële of operationele samenhang van inrichtingen en activiteiten, die gepaard gaat met een relatieve afscheiding van het geheel van deze inrichtingen en activiteiten ten opzichte van andere inrichtingen en activiteiten.

Het feit dat verschillende inrichtingen en activiteiten een verschillend eigendomsstaatus hebben, belet niet dat zij een milieutechnische eenheid kunnen vormen.

Artikel 4.1.3

§ 1. De milieucoördinator heeft onder meer tot taak :

a) bij te dragen tot de ontwikkeling, de invoering, de toepassing en de evaluatie van milieuvriendelijke produktiemethodes en produkten ;

b) toe te zien op de naleving van de milieuwetgeving door meer bepaald op regelmatige tijdstippen controle uit te oefenen op de werkplaatsen, de zuiveringstechnische werken en de afvalstromen ; hij rapporteert de vastgestelde tekortkomingen aan de bedrijfsleiding en doet voorstellen om deze te verhelpen ;

c) toe te zien op of in te staan voor de uitvoering van de voorgeschreven emissie- en immissiemetingen en de registratie van de resultaten ervan ;

d) toe te zien op het bijhouden van het afvalstoffenregister en de naleving van de meldingsplicht bedoeld in artikel 17 tot en met 21 en 23 van het decreet van 2 juli 1981 betreffende de voorkoming en het beheer van afvalstoffen, gewijzigd bij het decreet van 20 april 1994 ;

e) voorstellen te doen en bij te dragen tot de interne en externe communicatie in verband met de gevolgen voor mens en milieu van de inrichting, van haar produkten, haar afvalstoffen en de voorzieningen en maatregelen om deze gevolgen te beperken.

§ 2. De milieucoördinator geeft zijn advies over elke voorgenomen investering die vanuit milieu-oogpunt relevant kan zijn. Zijn advies wordt tijdig ingewonnen en het wordt voorgelegd aan het orgaan dat de beslissing neemt. Op zijn verzoek wordt hij gehoord.

§ 3. De milieucoördinator stelt ten behoeve van de bedrijfsleiding en, in voorkomend geval, ten behoeve van de ondernemingsraad en het comité voor veiligheid, gezondheid en verfraaiing der werkplaatsen jaarlijks een verslag op over de wijze waarop hij zijn opdracht heeft vervuld.

Dit verslag bevat onder meer een overzicht van de door hem uitgebrachte adviezen en het gevolg dat eraan werd gegeven.

Artikel 4.1.4

§ 1. Als milieucoördinator kan enkel een persoon worden aangesteld die over de vereiste kwalificaties en eigenschappen beschikt om de in artikel 4.1.3. bedoelde taken naar behoren te vervullen.

§ 2. De Vlaamse regering kan bij wege van algemene of sectorale voorwaarden nadere eisen stellen inzake de opleiding, de beroepservaring en de overige voorwaarden waaraan de milieucoördinator moet voldoen. De Vlaamse regering kan overgangsmaatregelen voorzien met betrekking tot deze voorwaarden, indien nodig, voor degenen die reeds de taken van milieucoördinator uitoefenen voór het van kracht worden van dit decreet.

§ 3. De exploitant brengt de aanstelling van de milieucoördinator ter kennis van het bevoegd bestuur. Wanneer de milieucoördinator niet voldoet aan de in 1 of 2 bedoelde voorwaarden, kan het bevoegde bestuur eisen dat de exploitant binnen een door haar te bepalen termijn een andere persoon aanstelt.

Artikel 4.1.5

§ 1. De exploitant is gehouden het nodige te doen opdat de milieucoördinator zijn taak naar behoren kan vervullen. Hij stelt hem hulppersoneel, lokalen, materieel en middelen ter beschikking voor zover vereist.

§ 2. Worden verscheidene milieucoördinatoren aangesteld, dan organiseert de exploitant de onderlinge taken zo dat de in artikel 4.1.3. bedoelde taken op gecoördineerde wijze worden waargenomen.

Artikel 4.1.6

De milieucoördinator mag niet benadeeld worden wegens de taak die hij vervult.

De aanwijzing en de vervanging van een milieucoördinator, de verwijdering uit zijn functie en de aanduiding van een tijdelijke plaatsvervanger, wordt door de exploitant, onverminderd het bepaalde in artikel 4.1.4., 3, uitgevoerd na voorafgaand akkoord van het Comité voor Veiligheid, Gezondheid en Verfraaiing van de werkplaatsen of, bij ontstentenis ervan, van de syndicale afvaardiging. In geval van blijvende onenigheid in de schoot van het Comité of met de syndicale afvaardiging, wordt het advies ingewonnen van het bevoegd bestuur.

AFDELING 111

De milieuaudit

Artikel 4.1.7

§1. Met het oog op de toepassing in het Vlaamse Gewest van de Verordening (EEG) Nr. 1836/93 van de Raad van 29 juni 1993 inzake de vrijwillige deelneming van bedrijven uit de industriële sector aan een communautair milieubeheer- en **milieuauditsysteem** wijst de Vlaamse regering de instantie aan die wat het Vlaamse Gewest betreft belast is met de erkenning van onafhankelijke milieuverificateurs en met controle op hun werkzaamheden en stelt de Commissie van de Europese Gemeenschappen hiervan in kennis.

§ 2. De Vlaamse regering wijst tevens het orgaan aan dat belast is met het registreren van de locaties die deelnemen aan het milieubeheer- en milieuauditsysteem, met de schrapping, de weigering en de schorsing van de registratie overeenkomstig artikel 8 van voormelde Verordening, evenals met het doen van de kennisgevingen bedoeld in artikel 9 van voormelde Verordening. De Vlaamse regering stelt de Commissie van de Europese Gemeenschappen hiervan in kennis.

§ 3. De Vlaamse regering kan het bedrag bepalen voor de registratie van een locatie, zoals voorzien in artikel 11 van de Verordening alsook de betalingsmodaliteiten.

§ 4. De Vlaamse regering is met het oog op een gecoördineerde toepassing van voormelde Verordening gemachtigd een samenwerkingsakkoord als bedoeld in artikel 92bis 1, van de bijzondere wet van 8 augustus 1980 betreffende de hervorming der instellingen te sluiten met de bevoegde federale overheid en de bevoegde overheden van het Waalse en het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest.

Artikel 4.1.8

De Vlaamse regering neemt de passende initiatieven ter bevordering van het communautair milieubeheer- en milieuaudit-systeem in het bijzonder bij de kleine- en middelgrote bedrijven.

Artikel 4.1.9

§ 1. De Vlaamse regering wijst bij wege van sectorale voorwaarden de categorieën van ingedeelde inrichtingen of activiteiten aan die het voorwerp uitmaken van een periodieke dan wel eenmalige milieu-audit.

§ 2. De milieu-audit betreft een systematische, gedocumenteerde en objectieve evaluatie van het beheer, de organisatie en de uitrusting van de betrokken inrichting of activiteit op het gebied van de bescherming van het milieu.

§ 3. De milieu-audit heeft betrekking op :

- de emissies en immissies, evenals de gevolgen ervan voor de milieukwaliteit ;
- het energiebeheer ;
- het beheer van grondstoffen ;
- de preventie en het beheer van afvalstoffen ;
- de produktiemethodes en het produktbeheer ;
- de externe veiligheid ;
- de voorlichting, opleiding en participatie van het personeel in de bedrijfsinterne milieuzorg ;
- de externe voorlichting.

§ 4. De Vlaamse regering stelt nadere regels en bepaalt met name welke elementen onderworpen zijn aan een meldingsplicht.

§ 5. Tenzij anders bepaald wordt, geschiedt de milieu-audit op kosten van de exploitant.

AFDELING IV

Meet- en registratieverplichtingen

Artikel 4.1.10

§ 1. Bij wege van algemene of sectorale voorwaarden of in de vergunning, kan aan de exploitant van een ingedeelde inrichting of activiteit waarvan de emissies naar omvang of aard bepaalde drempels overschrijden, de verplichting worden opgelegd om de emissie- dan wel immissiewaarden voortdurend dan wel periodiek te meten of te berekenen en te registreren.

In gebieden waar bijzondere milieukwaliteitsnormen gelden als bedoeld in artikel 2.2.3., 3 van dit decreet kunnen lagere drempelwaarden worden bepaald of verdergaande verplichtingen worden opgelegd.

§ 2. Onverminderd artikel 4.1.13. houdt de exploitant deze gegevens ter beschikking van de controle-ambtenaren. Hij bewaart ze gedurende tenminste 5 jaar.

Artikel 4.1.11

§ 1. Bij wege van algemene of sectorale voorwaarden of in de vergunning, kan aan de exploitant van een ingedeelde inrichting of activiteit waaraan risico's voor bodem- of grondwaterverontreiniging zijn verbonden, de verplichting worden opgelegd peilputten aan te leggen.

§ 2. Aan de exploitant van een dergelijke inrichting of activiteit kan de verplichting worden opgelegd de kwaliteit van het grondwater op gezette tijdstippen te meten en te registreren.

§ 3. Onverminderd artikel 4.1.13. houdt de exploitant deze gegevens ter beschikking van de controle-ambtenaren. Hij bewaart ze gedurende tenminste 5 jaar.

Artikel 4.1.12

§ 1. Onverminderd artikel 17,1 en 23 van het decreet van 2 juli 1981 betreffende de voorkoming en het beheer van afvalstoffen, gewijzigd bij het decreet van 20 april 1994 kan bij wege van algemene of sectorale voorwaarden of in de vergunning, aan de exploitant van een ingedeelde inrichting of activiteit de verplichting worden opgelegd :

- a) een register bij te houden van de gevaarlijke stoffen die er aanwezig zijn ;
- b) energie- en stoffenbalansen op te stellen.

§ 2. De exploitant houdt deze gegevens ter beschikking van de controle-ambtenaren. Hij bewaart ze gedurende tenminste 5 jaar.

AFDELING V

Milieujaarverslag

Artikel 4.1.13

De Vlaamse regering wijst bij wege van algemene of sectorale voorwaarden de categorieën van ingedeelde inrichtingen aan waarvan de exploitanten gehouden zijn jaarlijks aan de daartoe aangewezen overheid gegevens te verstrekken inzake de gemeten of berekende emissies of immissies.

De met toepassing van artikel 17, 2 van het decreet van 2 juli 1981 betreffende de voorkoming en het beheer van afvalstoffen, gewijzigd bij het decreet van 20 april 1994 te verstrekken gegevens maken voor de in het eerste lid bedoelde inrichtingen deel uit van het milieujaarverslag.

De Vlaamse regering kan ook voorschrijven dat gegevens moeten worden verstrekt inzake energie- en grondstoffengebruik.

Artikel 4.1.14

Wanneer de in artikel 4.1.13. bedoelde gegevens bekomen zijn door berekeningen deelt de exploitant de basisgegevens mee op grond waarvan de berekening is uitgevoerd, evenals de toegepaste berekeningsmethode.

De Vlaamse regering stelt nadere regels.

AFDELING VI

Bedrijfsbeleid ter voorkoming van zware ongevallen en ter beperking van de gevolgen ervan voor mens en milieu

Artikel 4.1.15

§ 1. De Vlaamse regering wijst bij wege van sectorale voorwaarden de categorieën van ingedeelde inrichtingen of activiteiten aan waarvan de exploitanten een bedrijfsbeleid moeten voeren ter voorkoming van zware ongevallen en ter beperking van de gevolgen ervan voor mens en milieu.

§ 2. De exploitant van een dergelijke inrichting of activiteit moet alle maatregelen treffen met het oog op het voorkomen van zware ongevallen en met het oog op de beperking van de gevolgen ervan voor mens en milieu.

Wanneer een milieutechnische eenheid als bedoeld in artikel 4.1.2., 5 van dit decreet onder het beheer staat van verschillende exploitanten, zijn de exploitanten gezamenlijk gehouden deze maatregelen te treffen.

§ 3. De exploitant of exploitanten moeten te allen tijde in staat zijn aan de controle-ambtenaren aan te tonen dat zij bedoelde maatregelen hebben getroffen.

Artikel 4.1.16

§ 1. De exploitant stelt een document op waarin het bedrijfsbeleid ter voorkoming van zware ongevallen en ter beperking van de gevolgen ervan voor mens en milieu wordt beschreven. De Vlaamse regering bepaalt de minimumgegevens die in het document moeten voorkomen.

§ 2. Hij moet een kennisgeving indienen bij de daartoe aangewezen overheid. De Vlaamse regering bepaalt de minimumgegevens van deze kennisgeving en de gevallen waarin zij moet worden geactualiseerd.

Artikel 4.1.17

De Vlaamse regering waakt erover dat de voorschriften die zij vaststelt in uitvoering van deze afdeling in overeenstemming zijn met het samenwerkingsakkoord bedoeld in artikel 92bis , 2, van de bijzondere wet van 8 augustus 1980 betreffende de hervorming der instellingen.

AFDELING VII

Meldings- en waarschuwingsplicht bij accidentele emissies en storingen

Artikel 4.1.18

§ 1. Onverminderd de voorschriften die door de federale overheid zijn vastgesteld in het kader van de civiele bescherming, neemt de exploitant van een ingedeelde inrichting of activiteit de nodige maatregelen om in geval van accidentele emissies die verontreiniging kunnen veroorzaken :

- de bevoegde controle-ambtenaar daarvan onverwijld in kennis te stellen ;
- derden die tengevolge van de emissie schade kunnen lijden onverwijld te waarschuwen met opgave van de maatregelen die zij kunnen treffen om het gevaar af te wenden dan wel te beperken ; deze bepaling is evenwel niet van toepassing wanneer de voorschriften vastgesteld door de federale overheid in het kader van de civiele bescherming van toepassing zijn ;
- de gevolgen voor mens en milieu zoveel mogelijk te beperken.

§ 2. Zo de emissie gevaar kan opleveren voor beschadiging van een afvalwaterzuiveringsinstallatie waarschuwt de exploitant bovendien onmiddellijk de beheerder van de betrokken installatie.

§ 3. Wanneer de zuiveringstechnische voorzieningen wegens storing of enige andere oorzaak uitvallen of wanneer om enige andere reden de emissie- of immissienormen worden overschreden, stelt de exploitant de bevoegde controle-ambtenaar daarvan onverwijld in kennis.

Brussel,

De minister-president van de Vlaamse regering,

L. VAN DEN BRANDE

De Vlaamse minister van Leefmilieu en Huisvesting

N. DE BATSELIER

**ADVIES VAN DE SOCIAAL-ECONOMISCHE
RAAD VAN VLAANDEREN**

Aan de Heer N. DE BATSELIER
Minister vice-president van de Vlaamse
regering, Vlaamse minister van Leefmilieu
en Huisvesting

Mijnheer de Minister Vice-President,
Mijnheer de Minister,

Op 27 januari 1994 heeft U de Raad om advies gevraagd over het voorontwerp van decreet betreffende bedrijfsinterne milieuzorg.

De Raad heeft in zijn bijeenkomst van 9 maart 1994 geen consensus kunnen bereiken over het voorontwerp van decreet. Derhalve kan geen advies worden geformuleerd. Hierna worden de standpunten van de samenstellende organisaties weergegeven.

- 1. Het ABVV de ACLVB en het ACV, hierna aangeduid als de werknemersorganisaties, hebben hierna vermelde standpunten ingenomen :*

HOOFDSTUK I : DE MILIEUCOÖRDINATOR

1. Aanstelling milieucoördinator

Het principieel uitgangspunt van de werknemersorganisaties is dat elke bedrijvigheid een zekere impact op het milieu heeft. Zeker in het referentiekader waarbij men de notie 'milieu-impact' niet louter beperkt tot 'milieu-verontreiniging', maar verruimt naar het bredere concept 'duurzame ontwikkeling' toe.

Het gevolg van dit uitgangspunt is dat aan elke vorm van bedrijvigheid in bepaalde mate (afhankelijk van aard en omvang van die bedrijvigheid) een concept van milieuzorg dient verbonden te worden.

Om die milieuzorg te 'verankeren' is het o.i. nodig binnen elk bedrijf een 'adres' aan te stellen. Bemerkt hierbij de parallel met de organisatie van de veiligheidszorg binnen ondernemingen. Er geldt immers dat elk bedrijf een dienst veiligheid moet organiseren, omdat elke bedrijvigheid risico's voor de veiligheid met zich kan meebrengen. De werknemersorganisaties vinden nu dat dit organisatie-model kan vertaald worden naar milieuzorg toe.

Het principe stellen dat voor elke bedrijvigheid een milieucoördinator dient aangesteld te worden impliceert, naar analogie met het veiligheidsmodel, dat een getrappt systeem dient voorzien te worden. Zo kan het best voorkomen dat in kleine, weinig hinderlijke bedrijven de functie van milieucoördinator zeer beperkt is. Het houdt ook in dat de opdrachten, de te besteden tijd en middelen en de voor de functie vereiste kwalificaties niet overal dezelfde moeten zijn.

Wel dient men een systeem van gradatie te voorzien. De criteria om deze gradatie vorm te geven dienen gerelateerd te zijn aan de graad van milieu-impact en de bedrijfsgrootte. In 'de mate dat de indelingslijst voor hinderlijke inrichtingen een uitwerking geeft aan deze criteria kan deze hierbij gehanteerd worden.

In functie van deze criteria dienen dan

- de kwalificaties en vormingsbehoeften van deze milieucoördinator (voor de diensthoofden veiligheid bestaat immers ook een getrappt systeem, afhankelijk van de aard en de omvang van de bedrijvigheid, en variërend van geen specifieke opleidingsvereisten tot een hoog gespecialiseerd niveau)
- de mogelijkheid dat deze milieucoördinator tevens werkgever is (in kleine bedrijven met weinig hinder)
- de mogelijkheid om beroep te doen op derden om de aangewezen milieucoördinator-werkgever bij te staan (met de voorwaarde dat er nog altijd in het bedrijf zelf een milieu-ankerpersoon is aangeduid)

de mogelijkheid om een gemeenschappelijke milieucoördinator aan te stellen (eveneens onder bepaalde voorwaarden)

gemodificeerd te worden.

2. *Taken van de milieucoördinator*

De werknemersorganisaties vinden dat rekening houdende met de bedrijfsrealiteit, de voormelde milieucoördinator in de praktijk niet zelf al deze taken kan uitvoeren. Vandaar dat een ontkoppeling dient gemaakt te worden van de uit te voeren taken en de toewijzing ervan aan de milieucoördinator. Wel moeten de voorziene taken als een niet-limitatieve lijst decretaal worden opgenomen.

Een taak voor de milieucoördinator waaraan in het voorontwerp-decreet te weinig aandacht wordt besteed is de externe communicatie. Dit is zeer belangrijk daar er in vele gevallen een kloof is tussen de objectieve hinder die uitgaat van het bedrijf en de subjectieve hinder zoals die door de omwonenden wordt ervaren. Deze kloof kan pas nauwer gemaakt door een goede communicatie met omwonenden. Deze communicatie moet gestoeld zijn op objectieve gronden zijn en mag zich niet louter herleiden tot een 'groene' marketingstrategie. Externe communicatie met de overheid, met de financiële wereld, enz. is natuurlijk ook belangrijk.

De werknemersorganisaties vinden verder dat de bedrijfsleiding de volle verantwoordelijkheid dient te dragen over het bedrijfsmilieubeleid. De milieucoördinator kan aldus geen toezicht houden op de naleving van de milieuwetten, in de strikte betekenis van het woord. Hij dient er wel over te waken dat de milieuregelgeving maximaal wordt nageleefd, en waar dit niet het geval is, dient hij de bedrijfsleiding onverwijld in kennis te stellen, die terzake haar verantwoordelijkheid dient op te nemen. Vandaar dat het belangrijk is dat de milieucoördinator rechtstreekse toegang heeft tot de bedrijfsleiding.

In het huidige decreet worden enkel informatierechten opgenomen voor de overlegorganen. De werknemersorganisaties dringen erop dat de juridische impasse omtrent de milieu-bevoegdheid van de overlegorganen wordt doorbroken. De werknemersorganisaties eisen dan ook dat de huidige regelgeving wordt aangevuld :

een adviesrecht van de overlegorganen (OR, CVGV, SA) inzake het bedrijfsmilieubeleid in brede zin, dus zowel aangaande het interne als het externe milieu

adviesrecht van de overlegorganen over de werkvoorwaarden van de milieucoördinator, in het bijzonder de benodigde tijd om zijn taak als milieucoördinator uit te voeren

- adviesrecht over de milieubeleidsverklaring van de onderneming
 - een recht op bijstand door externe deskundigen
- mogelijkheid tot controle aangaande de prestaties van het bedrijf op milieuvlak
- een recht op milieu-vorming enerzijds gericht naar de werknemers én anderzijds naar de werknemersafgevaardigden

Voorgaande rechten dienen afdwingbaar gemaakt worden. Er dient duidelijk aangegeven welke instantie (inspectie) bevoegd is om op te treden in geval geschil.

Verder dienen er wettelijke bepalingen te komen omtrent de minimale vorm en de inhoud van het jaarverslag dat aan de overlegorganen over de werking van de milieucoördinator wordt verstrekt. Een model van dit jaarverslag zou bij wijze van Besluit van de Vlaamse Regering kunnen vastgesteld worden.

3. Voorwaarden t.o.v. de *milieucoördinator*

De kwalificaties dienen gedifferentieerd te worden conform de houding supra. Wel kan een overgangsregeling worden ingesteld voor die personen die nu reeds de functie van milieucoördinator bezitten en die eventueel niet aan de gestelde eisen zouden voldoen. Het in aanmerking nemen van jaren relevante ervaring kan hierbij een element zijn.

4. Werkvoorwaarden *milieucoördinator*

Een belangrijk aspect met betrekking tot milieucoördinatoren in ondernemingen is de benodigde tijd die zij voor het uitoefenen van deze taak ter beschikking krijgen. Ook dit element dient geregeld te worden.

5. *Bescherming milieucoördinator*

De milieucoördinator dient in elk geval aan een beschermingsregeling te worden onderworpen. Deze persoon moet immers rechten verdedigen die meestal niet-productieve investeringen vragen. Hij vindt zich aldus in een analoge situatie als een veiligheidschef, een arbeidsgeneesheer.

Bovendien moet hij zijn werk in een volle onafhankelijkheid kunnen uitvoeren. De informatie die hij verspreidt aan de leiding als werknemers dient objectief en betrouwbaar te zijn. Hij dient dus aanvaardbaar te zijn voor de werkgever als de werknemers. Verder is milieu een zaak van algemeen belang dus ook de overheid dient enige zeggenschap te hebben in de aanwijzing en/of ontslagregeling van de milieucoördinator.

Vooreerst moeten de vereisten waaraan de milieucoördinator moet voldoen ook een aantal garanties inhouden naar de onafhankelijkheid van de persoon. Een voorstel tot bescherming zou kunnen zijn dat de aanwijzing en vervanging van een milieucoördinator, de verwijdering uit zijn functie en de aanduiding van een tijdelijke plaatsvervanger moet uitgevoerd worden na voorafgaand akkoord van het CVGV, of bij ontstentenis de syndicale afvaardiging. In geval van blijvende onenigheid beslist een overlegcommissie. In deze overlegcommissies zetelen vertegenwoordigers van de bevoegde overheid en de sociale gesprekspartners.

HOOFDSTUK ii : DE MILIEU-AUDIËT

Afdeling 1 : De EG Verordening 1836/93

Bij aanduiding van de instantie die belast is met de erkenning van de onafhankelijke milieu-verificateurs zou binnen de besprekingen van de samenwerkingsovereenkomst kunnen nagegaan worden of het systeem BELCERT - deel accreditatie van certificatie-instellingen van systemen - hiervoor in aanmerking kan komen. Indien dit niet het geval is dan dient het Vlaams Gewest tijdig een eigen systeem op te richten teneinde niet overspoeld te geraken door milieu-beoordelaars welke niet afkomstig zijn uit het Vlaams gewest.

A fdeiling 2 : De verplichte milieu-audit

De werknemersorganisaties vinden deze afdeling ongelukkig geformuleerd. Om de doelstellingen van het afvalstoffenplan te onderbouwen is niet noodzakelijk een verplichte milieu-audit nodig. De gegevens die OVAM wenst te verkrijgen kunnen reeds gehaald worden uit de verplichte meldingsgegevens en de emissiejaarverslagen.

De werknemersorganisaties vinden wel dat de mogelijkheid moet worden opengelaten opdat het opleggen van een externe verplichte audit mogelijk zou zijn. De overheid moet immers over een effectief controlemiddel beschikken om na te gaan of de verantwoordelijkheid van zelfzorg die het bedrijfsleven wenst op te nemen, ook daadwerkelijk opgenomen wordt. Het milieuverslag van de onderneming zou op deze manier kunnen uitgroeien tot wat de jaarrekening is voor de onderneming. Deze wordt ook gevalideerd door een revisor en openbaar neergelegd. Voor de verplichte milieu-audit zou aan een analoog systeem kunnen gedacht. Ook als een administratief handhavingsmiddel zou voorgaande interessant kunnen zijn.

HOOFDSTUK iii : MEET- EN REGISTRATIEVERPLICHTINGEN

Geen commentaar.

HOOFDSTUK IV : MILIEUJAARVERSLAG

De werknemersorganisaties vinden dat de verplichting tot het opleggen van een stoffenbalans met de nodige rationaliteit moet worden toegepast. In de praktijk zou, indien dit gegeven te strict zou worden toegepast, tot moeilijke situaties kunnen leiden. De werknemersorganisaties zien niet in waarom de gegevens inzake afvalstoffen buiten dit kader zouden moeten vallen. In het kader van het creëren van een ondernemingsvriendelijk klimaat zou best de meldingsplicht van milieugegevens naar de overheid toe ge-uniformiseerd worden.

HOOFDSTUK V : BEDRIJFSBELEID TER VOORKOMING VAN ZWARE ONGEVALLEN EN TER BEPERKING VAN DE GEVOLGEN ERVAN VOOR MENS EN MILIEU

De werknemersorganisaties vinden dat het noodzakelijk is een optimale afstemming te krijgen tussen de verschillende bevoegde instanties in deze materie. Een samenwerkingsakkoord is dus ook in de huidige constellatie van groot belang. Misschien is het nu reeds voorbarig om een ontwerp-richtlijn in wetgeving om te zetten.

HOOFDSTUK VI : MELDINGS- EN WAARSCHUWINGSPLICHT BIJ ACCIDENIELE EMISSIES EN STORINGEN

Geen opmerkingen.

- II. De Belgische Boerenbond, het NCMV en het VEV, hierna aangeduid als de werkgeversorganisaties, hebben hierna vermelde standpunten ingenomen :

VOORAF

De werkgeversorganisaties achten het niet wenselijk dat een Kaderdecreet Milieuhygiëne op partiële wijze wordt ingevoerd; zo zijn er verschillende, termen en bepalingen in het voorliggend voorontwerp (vb. “klasse 1 bedrijven”, “veiligheidsmaatregelen”, . . .) die nog nergens gedefinieerd werden. Dit komt de duidelijkheid zeker niet ten goede.

ALGEMENE OPMERKINGEN

1. De werkgeversorganisaties onderschrijven het uitgangspunt van het voorontwerp van decreet dat het niet opportuun is een integraal milieuzorgsysteem op te leggen bij decreet. Het effectief opzetten en operationaliseren van een milieuzorgsysteem is immers in grote mate een bedrijfsintern proces dat moeilijk uniform kan worden opgelegd. De overheid dient de milieuzorg bij de bedrijven niet zelf te organiseren, maar moet voorwaardenscheppend werken. Dit betekent dat een kader wordt aangereikt waarbinnen het opnemen van de eigen verantwoordelijkheid door bedrijven dient gestalte te krijgen.

De werkgeversorganisaties zijn voorstander van een systeem van bedrijfsinterne milieuzorg op maat van het betrokken bedrijf. Dit draagt immers bij tot de overtuiging dat de zorg voor het milieu een essentieel onderdeel moet uitmaken van de bedrijfsstrategie.

2. De milieucoördinator

2.1. Taken

De in artikel 2 §1 van het voorontwerp van decreet opgesomde taken van de milieucoördinator, m.n. metingen en registraties, interne controles, interne rapportage, interne voorlichting en advisering, moeten in een of andere vorm in elk bedrijf worden uitgevoerd. Dit geldt evenzeer voor de externe communicatie van het bedrijf op het vlak van milieu.

Het vermelde takenpakket moet evenwel niet noodzakelijk worden uitgevoerd door de milieucoördinator. Onder meer staf- en lijnfunctionarissen kunnen bepaalde onderdelen van de omschreven opdracht invullen. De opdracht van de milieucoördinator omvat in deze context in essentie het coördineren van de opgesomde activiteiten. De werkgeversorganisaties vragen dat de in het voorontwerp van decreet gemaakte koppeling tussen uit te voeren taken en de toewijzing ervan aan de milieucoördinator wordt opgeheven.

2.2. Aanstelling

De milieucoördinator kan ofwel de exploitant zelf zijn, ofwel een personeelslid ofwel een derde. Hiervoor is de instemming van het bevoegde bestuur niet vereist.

De werkgeversorganisaties vinden het positief dat de mogelijkheid wordt opengelaten om ook de exploitant zelf of een derde aan te stellen als milieucoördinator.

2.3. Kwalificatievereisten

Voor de werkgeversorganisaties moeten de kwalificatievereisten voldoende ruim worden gehouden, zodat naargelang de aard van de inrichting of van de activiteit, de meest aangewezen persoon kan worden ingezet. Indien de kwalificatievereisten te eng zouden gespecialiseerd zijn, zal dit eveneens de mobiliteit van de personeelsleden beperken.

2.4. *Aard van de inrichting of activiteit*

Volgens de werkgeversorganisaties is de aanwezigheid van een milieucoördinator in bepaalde bedrijven zinvol. Op die manier is er immers een duidelijke aanspreekbare persoon in de organisatie voor zowel de medewerkers van de onderneming als voor derden. De aanduiding van een milieucoördinator zal naar verwachting tevens een zekere specialisatie en institutionalisering van de milieuzorg in een onderneming tot gevolg hebben en de aanwezige milieu-informatie in het bedrijf kanaliseren. De werkgeversorganisaties gaan dan ook akkoord met de verplichte aanstelling van een milieufunctionaris in bepaalde categorieën van hinderlijke inrichtingen.

Op dit moment is het echter niet duidelijk op welke inrichtingen of activiteiten de verplichting tot aanstelling van een milieucoördinator rust, zodat een juiste beoordeling van de voorgestelde regeling niet mogelijk is. Volgens de werkgeversorganisaties moeten de criteria die bij deze afbakening worden gehanteerd in elk geval rekening houden met zowel de veroorzaakte verontreiniging (via drempelwaarden) als met de bedrijfsomvang.

Inrichtingen die op basis van vermelde criteria geen milieucoördinator dienen aan te stellen kunnen op geen enkele basis hiertoe toch verplicht worden. Artikel 1 93 van het voorontwerp van decreet dient te worden opgeheven

2.5. *Sociaalrechtelijke bescherming*

Eén van de belangrijkste taken van de milieucoördinator bestaat eruit de meestal ingrijpende veranderingen die gepaard gaan met de implementatie van milieuzorg (systemen) in het bedrijf in goede banen te leiden. Het is niet duidelijk waarom deze taken een zekere onafhankelijkheid van de bedrijfsleiding impliceren. Het is eerder zo dat het opzetten van een milieuzorgsysteem met alle daaraan verbonden aspecten niet goed mogelijk is zonder de steun van het topmanagement. In de praktijk leunt de functie van milieucoördinator overigens dicht aan bij de top en is de vraag naar een sociaalrechtelijke bescherming klein. Daarnaast is een milieuzorgsysteem ook een instrument gericht op het verzamelen en rapporteren van milieu-informatie zodat met kennis van zaken afwegingen kunnen worden gemaakt en beslissingen genomen. De verantwoordelijkheid voor het bedrijfsmilieubeleid (met daarin de naleving van de milieuwetgeving) en dus ook voor de keuzen inzake milieuinvesteringen ligt bij de bedrijfsleiding. De leiding heeft dan ook belang bij een objectief en goed functionerend informatiesysteem en zal dit trouwens geregeld controleren aan de hand van interne milieu-audits (die per definitie worden uitgevoerd in onafhankelijkheid en dus niet door de milieucoördinator in kwestie). Ook in dit opzicht is de noodzaak van een bescherming van de milieucoördinator niet duidelijk.

Tenslotte wordt milieuzorg tot dusver vooral extern gestimuleerd (door de overheid, omwonenden, klanten, financiers, ...). In die zin is er wat betreft de verhouding met de top geen verschil tussen de taken van de milieucoördinator en deze van bijvoorbeeld de kwaliteitscoördinator of het hoofd van de financiële administratie. Wanneer een extern en objectief oordeel over de naleving van de wetgeving of van de werking van het bedrijfsintern systeem noodzakelijk is, moet dit, net zoals bij kwaliteitszorg en de financiële administratie, door de overheid en/of door externe verificateurs gebeuren en niet door een beschermd personeelslid.

3. *Het communautair milieubeheer- en milieuauditsysteem*

De werkgeversorganisaties wijzen op het belang van een spoedige toewijzing/oprichting van de instantie die wat het Vlaams Gewest betreft belast is met de erkenning van onafhankelijke milieuverificateurs en met de controle op hun werkzaamheden. Artikel 6, lid 7. van de Verordening bepaalt immers dat een in een Lidstaat erkend milieuverificateur in elke andere Lidstaat valideringswerken kan uitvoeren, na voorafgaande kennisgeving aan en onder toezicht van het erkenningssysteem van de Lidstaat waar de verificatie plaatsvindt. Het gevaar bestaat dan dat wanneer de Belgische structuren niet tijdig operationeel zijn, de in andere Lidstaten geaccrediteerde milieuverificateurs de Belgische markt terzake zullen innemen, ook wanneer zij niet of minder vertrouwd zijn met de hier geldendemilieuwetgeving.

In België bestaat reeds een systeem voor accreditatie van certificatie-instellingen, nl. BELCERT (KB van 6 september 1993). Het ligt dan ook voor de hand dat het systeem voor de erkenning van onafhankelijke milieuverificateurs en voor de controle op hun werkzaamheden daarin wordt ondergebracht.

De accreditatie in het kader van milieuzorgsystemen vergt evenwel een optimale betrokkenheid van het gewest. Dit kan opgevangen door binnen het BELCERT-systeem een specifieke "interregionale commissie" op te richten belast met de erkenning van en controle op de milieuverificateurs. Deze commissie dient te bestaan uit vertegenwoordigers van de gewestelijke overheden en van de representatieve gewestelijke werkgevers- en werknemersverenigen. Zij wordt opgericht bij elk van de 3 bureaus (kwaliteitsystemen, produkten, personen).

4. *De verplichte milieu-audit*

Het voorontwerp van decreet maakt voor welbepaalde categorieën van inrichtingen een milieu-audit verplicht, dit in uitvoering van het afvalstoffenplan 1991-1995. Er wordt echter nagelaten te preciseren welk soort milieu-audit wordt bedoeld.

Door de Verordening (EEG) nr. 1836/93 wordt een milieu-audit gedefinieerd als een beheersinstrument dat een systematische, gedocumenteerde, periodieke en objectieve evaluatie omvat van de wijze van functioneren van de organisatie, van het beheersysteem en van de werkwijzen die voor de milieubescherming bedoeld zijn, ten einde 1) de beheerscontrole op de activiteiten die van invloed kunnen zijn op het milieu te vergemakkelijken; 2) erop toe te zien dat het milieubeleid van de onderneming wordt nageleefd. Hiermee wordt duidelijk een interne, preventieve milieu-audit bedoeld door een interne dan wel externe auditor. Daarnaast bevat de verordening ook een omschrijving van de taken van de milieuverificateur. Hier gaat het duidelijk om een externe, evaluerende milieu-audit uitgevoerd door een externe auditor.

Voor de werkgeversorganisaties is een interne milieu-audit, conform de verordening, te beschouwen als een bedrijfsintern beheersinstrument om op gezette tijdstippen na te gaan of het milieuzorgsysteem naar behoren functioneert. Dergelijke audit kan niet worden verplicht.

De term “milieu-audit” in het afvalstoffenplan 1991-1995 is volgens de werkgeversorganisaties ongelukkig gekozen. De audits bedoeld in het afvalstoffenplan hebben een andere finaliteit, met name een doorlichting van de Vlaamse produktiesystemen per sector met een informatieve en beleidsondersteunende functie. Bovendien lijken de daartoe noodzakelijke gegevens ook op een andere manier door de overheid verzameld te worden (c.f. vergunningsdossier, diverse meldingen en aangiften, emissiejaarverslagen). Wanneer bijkomende informatie noodzakelijk is, moet daarvoor een ander instrument worden gecreëerd dan de in het voorontwerp van decreet voorziene verplichte milieu-audit.

De mogelijkheid tot wettelijke verplichting van de externe milieu-audit is, ook op termijn, niet aangewezen. Artikel 8 kan dan ook worden geschrapt.

5. Het milieu-jaarverslag

- 5.1. Het is wenselijk de verplichting jaarlijks milieugegevens over te maken aan de overheid (meldingsplicht, emissiejaarverslag) te stroomlijnen zodat elk jaar eenmalig welbepaalde gegevens op een gestandaardiseerde manier zouden worden verstrekt.
Wij zien niet in waarom de afvalstoffenmelding hierin niet zou kunnen worden opgenomen.

- 5.2. De gegevens waarop de heffingen worden gebaseerd kunnen hier ook gelijktijdig mee worden opgevraagd. Het dient wel opgemerkt dat deze laatste dikwijls min of meer arbitraire waarden zijn die met vuilvrachtgegevens weinig uitstaans hebben. Zo worden wat de heffingen betreft dikwijls maximum waarden gelijkgesteld met vuilvrachten of worden omzettingsscoëfficiënten gebruikt die een zeer onnauwkeurig beeld geven van de effectieve vervuiling. De jaarverslagformulieren zouden moeten worden ontworpen in overleg met de betrokkenen.
- 5.3. Toelichting pag. 31 : Periodieke metingen moeten niet steeds worden uitgevoerd door een erkend labo; ze moeten ook kunnen geschieden onder supervisie van zulk labo (zie Vlarem II).
- 5.4. *m.b.t. de grondstoffenbalans (pag. 9)*
De verplichting om jaarlijks een grondstoffenbalans op te stellen gaat erg ver, is onduidelijk (maximale hoeveelheden, jaargemiddelden, ...) en is niet steeds relevant voor de overheid.
Bovendien is het voor complexe installaties vrijwel onmogelijk om gedetailleerde stoffenbalansen van produkten of tussenprodukten op te stellen. Deze gegevens zijn daarenboven vaak "gevoelig" t.o.v. andere bedrijven uit de sector.
- 5.5. Voor wat betreft het meedelen van berekende of gemeten emissies moet ook duidelijk zijn dat de categorieën van inrichtingen die aan een dergelijke verslagplicht worden onderworpen, bepaald dienen te worden op basis van hun milieu-impact door emissies (drempelwaarden, zie Vlarem II) en dus niet steeds sectoraal.

6. **Bedrijfsbeleid** ter **voorkoming** van zware ongevallen

- 6.1. De EG-richtlijn is nog in volle evolutie. 'Het is niet aangewezen hierop vooruit te lopen in de gewestelijke wetgeving.
- 6.2. Wij begrijpen dat Art. 15 die gevallen beoogt waar de inventaris van gevaarlijke stoffen boven een bepaalde grens ligt.

7. **Meldings- en waarschuwingsplicht bij accidentele emissies en storingen**

In Art. 17 wordt de verplichting opgelegd de controle-ambtenaren te verwittigen "in het geval van accidentele emissie die verontreiniging kunnen veroorzaken" (§1) en "wanneer de zuiveringstechnische voorzieningen wegens storing of enige andere oorzaak uitvallen of wanneer om enige andere reden de emissie- of immissienormen worden overschreden" (92).

Deze bepalingen zijn veel te ruim geformuleerd. Niet alleen bij elke overtreding maar ook bij potentiële milieuschade moet men melden.

Indien de melding aan de controle-ambtenaar kadert in een zelfcontrolebeleid, waarbij rekening gehouden wordt met statistische elementen, is dit positief. In de huidige context waarbij automatisch gerechtelijke vervolging wordt ingesteld, is dit onaanvaardbaar.

ARTIKELSGEWIJZE BEMERKINGEN

Artikel 9

De verplichte metingen moeten ook via berekening kunnen worden vastgesteld, zoals tevens is voorzien bij de opstelling van het milieujaarverslag in artikel 12.

Voor deze berekening moeten luidens de memorie emissiefactoren worden opgesteld zoals voor de omzettingsscoëfficiënten m.b.t. waterverontreiniging reeds het geval is. Het is noodzakelijk dat dit gebeurt op wetenschappelijke grondslag en dat zij regelmatig worden aangepast aan de stand van de wetenschap en techniek. De ervaring leert echter dat dit niet vanzelfsprekend is. De werkgeversorganisaties stellen dat correcties op de opgestelde sectoriële omrekeningsfactoren mogelijk moeten zijn.

Dit kan door het opstellen van rendements-coëfficiënten voor zuiveringstechnieken die in aanvulling op de omrekeningsfactoren kunnen worden gebruikt voor de berekening van de emissies, en door bedrijven op basis van eigen metingen te laten aantonen dat de toepasselijke coëfficiënt en/of grondslag niet gepast is. In dit laatste geval kunnen dan op basis van deze metingen en mits instemming van de overheid nieuwe coëfficiënten en eventueel nieuwe grondslagen door het betrokken bedrijf worden gehanteerd. Deze laatste regeling moet ook mogelijk zijn zolang geen sectoriële emissiefactoren voor handen zijn.

Artikel 10

“Activiteiten met risico's voor bodem- of grondwaterverontreiniging” zijn niet eenduidig gedefinieerd.

Artikel 17

§1 In de eerste zin moet uit “... kunnen veroorzaken . ..” het woord “kunnen” worden geschrapt.

Deze paragraaf omschrijft de verplichting van de exploitant om bij accidentele emissies die verontreiniging kunnen veroorzaken derden die ten gevolge van de emissie schade kunnen lijden onverwijld te waarschuwen met opgave van de maatregelen die zij kunnen treffen om het gevaar af te wenden dan wel *te* beperken. Volgens de werkgeversorganisaties behoort deze verplichting veeleer tot de opdracht van de overheid die daarvoor overigens organisatorisch en materieel beter is uitgerust. De onmiddellijke verplichte melding aan de bevoegde controle-ambtenaar en de reeds bestaande kennisgevingsverplichting inzake de risico's van zware ongevallen kan in deze dan ook volstaan.

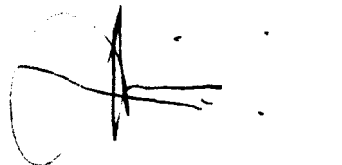
§3 bepaalt onder meer dat de exploitant de bevoegde controle-ambtenaar onverwijld in kennis moet stellen wanneer de emissie- of immissienormen worden overschreden. De werkgeversorganisaties stellen de vraag naar de opportuniteit van deze verplichting, gezien de verplichting van de controle-ambtenaar om bij overtredingen van de milieuwetgeving een proces-verbaal op te stellen.

Wij hopen. Mijnheer de Minister Vice-President. Mijnheer de Minister. U hiermee van dienst te zijn geweest.

Ph. Muyters,
Secretaris-Generaal.

Met bijzondere hoogachting,

M. Offeciers - Van de Wiele,
Voorzitter.

**ADVIES VAN DE MILIEU- EN NATUURRAAD
VAN VLAANDEREN**

MiNa-Raad
Milieu- en Natuurraad van Vlaanderen

Advies

over bedrijfsinterne milieuzorg

Uitgegeven op 7 april 1994

Brussel, 7 april 1994

Samenvatting

Globale beoordeling. Alle leden van de MiNa-Raad zijn voorstander van de systematische toepassing van milieuzorg in bedrijven. Zij staan in principe ook positief t.o.v. de optie om een globaal reglementerend kader te ontwikkelen voor bedrijfsinterne milieuzorg. Dit kader moet de individuele bedrijven toelaten om een milieuzorgsysteem uit te bouwen op maat, wat betekent dat het hen nog voldoende vrijheid moet laten. Daar staat tegenover dat het voorontwerp een voldoende juridische basis moet bieden om een beperkt aantal essentiële elementen van een bedrijfsintern milieuzorgsysteem dwingend op' te leggen en aldus de bedrijven aan te moedigen om een deugdelijk globaal systeem uit te bouwen. Hoewel de MiNa-Raad globaal genomen positief staat t.o.v. het voorliggend juridisch kader, bestaan er toch belangrijke meningsverschillen over de vraag of sommige elementen al dan niet moeten worden opgenomen in het reglementerend kader en over de concrete invulling in de uitvoeringsbepalingen van andere elementen.

Bedrijfsinterne milieuzorg, handavingsbeleid en openbaarheid. Zolang het systeem van zelfcontrole door het bedrijfsleven, dat mogelijk wordt op basis van het .voorliggende voorontwerp, niet veralgemeend wordt toegepast en de overheid geen duidelijk zicht heeft op de degelijkheid waarmee dit gebeurt en de resultaten die ermee worden behaald, mag het overheidstoezicht op de naleving van de milieuwetgeving niet verminderen. De in het kader van de zelfcontrole vergaarde resultaten van metingen en/of berekeningen moeten zoveel mogelijk openbaar worden gemaakt.

Standpunt van VEV, NCMV en BB

Openbaarheid van in het kader van zelfcontrole vergaarde resultaten van metingen en/of berekeningen is overbodig.

Rol van de bedrijfsinterne overlegorganen en syndicale afvaardiging. De huidige regelgeving moet worden gewijzigd in die zin dat de bedrijfsinterne overlegorganen (ondernemingsraad - OR, comité voor veiligheid, gezondheid en verfraaiing van de werkplaatsen - CVGV) en desgevallend de syndicale afvaardiging (SA) bevoegdheden moeten krijgen op het vlak van milieu.

Standpunt van VEV, NCMV en BB

De bevoegdheid van het CVGV moet beperkt blijven tot de aspecten die verband houden met de veiligheid en de gezondheid van de werknemers.

Erkenning van milieudeskundigen. De Vlaamse regering moet onderzoeken in hoeverre een algemene regeling voor de erkenning van milieudeskundigen opportuun is en desgevallend kan worden uitgewerkt.

De aanstelling van een **milieucoördinator**. Vermits elke bedrijvigheid een impact heeft op het milieu moet in principe bij elke bedrijvigheid aan milieuzorg worden gedaan. Milieuzorg kan best in de bedrijven worden verankerd door de invoering van de verplichting dat voor elke bedrijvigheid die voorkomt op de indelingslijst van hinderlijke inrichtingen of activiteiten een persoon moet worden aangesteld die kan worden aangesproken over vraagstukken van bedrijfsinterne milieuzorg.

Op basis van criteria zoals de hinder voor mens en milieu die door een bedrijf wordt veroorzaakt, de milieukwaliteitsnormen die gelden voor' het gebied waarin een bedrijf

gevestigd is en de omvang van het bedrijf, dient een getrappt systeem te worden uitgewerkt volgens hetwelk aan bedrijven meer of minder zware eisen worden opgelegd inzake bedrijfsinterne milieuzorg. O.a. het takenpakket, de te besteden tijd en middelen, en de voor de functie van milieucoördinator vereiste kwalificaties kunnen in functie van deze criteria verschillen van bedrijf tot bedrijf.

Hetzelfde geldt voor de vraag of de werkgever of een derde de functie van milieucoördinator kunnen vervullen, dan wel of verschillende bedrijven een gemeenschappelijke milieudienst kunnen oprichten.

Standpunt van VEV en BB

Enkel wanneer een bedrijf objectieve drempels overschrijdt inzake milieu-impact en bedrijfsomvang, kan de overheid dit bedrijf verplichten om een coördinator aan te stellen. Voor zover is voldaan aan het criterium van de 'goede taakvervulling', moeten bedrijven die over een milieucoördinator moeten beschikken, de mogelijkheid hebben om deze functie te laten waarnemen door de exploitant of een derde.

Standpunt van het NCMV

Enkel wanneer een bedrijf objectieve drempels overschrijdt inzake milieu-impact en bedrijfsomvang, kan de overheid dit bedrijf verplichten om een coördinator aan te stellen. Bedrijven die over een milieucoördinator moeten beschikken, moeten de mogelijkheid hebben om deze functie te laten waarnemen door de exploitant of een derde.

Het takenpakket. Het takenpakket van de milieucoördinator en zijn medewerkers dient te worden uitgebreid tot de organisatorische aspecten van de bedrijfsinterne milieuzorg en tot de externe communicatie i.v.m. milieu. Deze laatste taak kan ook uitgevoerd worden door een vaste bedrijfswoordvoerder na overleg met de milieucoördinator.

Werkingsrapport van de **milieucoördinator**. In het decreet dient de minimale inhoud te worden vastgelegd van het rapport dat jaarlijks door de milieucoördinator wordt opgesteld ten behoeve van de bedrijfsleiding en de bedrijfsinterne overlegorganen. Dit rapport moet een globaal overzicht geven van de activiteiten van de milieucoördinator en zijn medewerkers. Het moet minstens een overzicht geven van de adviezen die hij uitbracht en het gevolg dat eraan werd gegeven, en van de wijze waarop de in het voorontwerp opgesomde taken werden uitgevoerd.

Beschermd statuut. De MiNa-Raad erkent dat een goed milieuzorgsysteem moeilijk kan worden opgezet zonder de steun van het management en dat het in het welbegrepen eigenbelang is van de bedrijfsleiding om een dergelijk systeem op te zetten. In deze zin is de milieucoördinator een vertegenwoordiger van het werkgeversbelang.

De milieucoördinator is echter ook een vertegenwoordiger van het algemeen belang en het belang van de werknemers. Daarom moet hij een beschermd statuut hebben dat voldoende waarborgen biedt opdat hij zijn functie met de nodige onafhankelijkheid zou kunnen waarnemen. De aanwijzing, de verwijdering uit de functie of het ontslag van een milieucoördinator moet gebeuren na voorafgaand akkoord van het CVGV of, bij ontstentis ervan, van de syndicale afvaardiging. In geval van blijvende onenigheid beslist een overlegcommissie waarin vertegenwoordigers zetelen van de bevoegde overheid en de sociale gesprekspartners.

Standpunt van VEV, NCMV en BB

De milieucoördinator moet niet onafhankelijk zijn van de bedrijfsleiding om zijn taak goed te kunnen vervullen. Er is geen nood aan een beschermd statuut.

De verplichte milieu-audit. Met de bevoegdheid om de categorieën van ingedeelde inrichtingen of activiteiten aan te duiden die moeten worden onderworpen aan een milieu-audit, heeft de overheid een krachtig instrument om de uitbouw van bedrijfsinterne milieuzorgsystemen te bevorderen.

Standpunt van VEV, NCMV en BB

Een interne milieu-audit is een bedrijfsintern beheersinstrument waarmee op gezette tijdstippen na wordt gegaan of het milieuzorgsysteem naar behoren functioneert. Een dergelijke audit kan niet worden verplicht.

De energiebalans en een grondstoffenbalans. Met de mogelijkheid tot het opleggen van de verplichting om een energiebalans en een grondstoffenbalans op te stellen, wordt een nuttig nieuw instrument geïntroduceerd in het milieubeleid. Er moeten evenwel randvoorwaarden worden geformuleerd bij het gebruik van het instrument 'grondstoffenbalans'. Ten eerste moet de verplichting worden geconcretiseerd in sectorale voorwaarden waarbij terdege rekening moet worden gehouden met de moeilijkheidsgraad van de oefening. Ten tweede moet de mate van openbaarheid van de informatie uit de grondstoffenbalans kunnen verschillen naargelang het risico op het achterhalen van bedrijfsgegevens.

Standpunt van VEV, NCMV en BB

De verplichting om jaarlijks een grondstoffenbalans op te stellen, is onduidelijk, gaat erg ver (en zal voor sommige economische sectoren onhaalbaar zijn), en is niet steeds relevant voor de overheid. De gegevens vervat in een grondstoffenbalans (grondstoffen, tussenprodukten, nevenprodukten, eindprodukten met hun samenstelling) zijn vanuit concurrentieel oogpunt als bijzonder vertrouwelijk te beschouwen.

Periodiciteit en inhoud van het milieuverslag. Het voorontwerp moet de mogelijkheid bieden om voor bepaalde categorieën van bedrijven de periodiciteit van de milieuverslagen te wijzigen (b.v. maandelijks of per kwartaal i.p.v. jaarlijks). Het milieuverslag moet naast een interpretatie van de metingen, ook concrete meetresultaten bevatten. De interpretatie die het bedrijf geeft aan de cijfers moet immers verifieerbaar zijn. Voor bedrijvigheden die aanleiding geven tot diffuse verontreiniging moet het milieuverslag ook de resultaten van immissiemetingen bevatten. De overheid moet de kwaliteit controleren van de door de bedrijven opgestelde milieuverslagen.

Standpunt van VEV, NCMV en SB

De verplichting om milieugegevens (met inbegrip van de afvalstoffenmelding en de gegevens m.b.t. heffingen) over te maken aan de overheid moet beperkt blijven tot de jaarlijkse verplichting om welbepaalde gegevens op een gestandaardiseerde manier te verstrekken.

I. Inleiding

Op 27 januari 1994 stuurde de Minister van Leefmilieu en Huisvesting aan de MiNa-Raad een voorontwerp-regeling inzake bedrijfsinterne milieuzorg met de vraag om hierover advies uit te brengen tegen 25 februari 1994. Het voorontwerp is een onderdeel van het voorontwerp van kaderdecreet milieuhygiëne dat werd uitgewerkt door de Interuniversitaire Commissie tot Herziening van het Milieurecht (ook bekend als de Commissie Bocken).

Eerder bracht de MiNa-Raad reeds een aantal adviezen uit over het voorontwerp van kaderdecreet milieuhygiëne of luiken daarvan. Op 2 juli 1992 werd op eigen initiatief een advies uitgebracht over de opportuniteit van milieuconvenanten waarin het luik milieubeleidsovereenkomsten van het kaderdecreet werd besproken. Een advies over het luik milieukwaliteitsnormen verscheen op 5 november 1992. Op de zitting van 7 januari 1993 werd een tekst goedgekeurd over de voorstellen van de Commissie inzake milieuplanning. Tijdens dezelfde vergadering werd ook een advies op eigen initiatief aangenomen waarin bedenkingen werden geformuleerd m.b.t. enkele algemene aspecten van het ontwerp van kaderdecreet milieuhygiëne en m.b.t. de wijze waarop het tot stand komt. Over het luik bodemsanering kwam een advies tot stand op 3 februari 1993. Vergoeding van milieuschade kwam aan bod in een advies van 4 maart 1993. Op 22 april 1993 werd een advies vastgesteld over het voorontwerp van decreet tot wijziging van het decreet van 2 juli 1981 betreffende het beheer van afvalstoffen waarvan de tekst grotendeels was gebaseerd op een voorontwerp dat was opgesteld door de Commissie Bocken. Tenslotte werd op 28 oktober 1993 een advies uitgebracht over het voorontwerp milieu-effectrapportage.

II. Advies

A. Globale beoordeling

1. **Principiële** houding t.o.v. bedrijfsinterne milieuzorg. Er dient te worden benadrukt dat alle partners in de MiNa-Raad voorstander zijn van de systematische toepassing van milieuzorg binnen de bedrijven. Zij zijn van mening dat bedrijfsinterne milieuzorg een instrument is van preventief milieubeleid dat een aantal problemen aan de bron kan oplossen.
2. Een decreet met het karakter van een kaderreglementering. De MiNa-Raad stelt vast dat het voorliggende voorontwerp van decreet inzake de bedrijfsinterne milieuzorg veel meer het karakter heeft van een kaderreglementering dan de meeste andere stukken die door de ICHM werden uitgewerkt. Daarom is het moeilijk om te beoordelen welk beleid op basis van deze tekst zal gevoerd worden en wat de concrete impact ervan zal zijn op het bedrijfsleven. Veel hangt af van de wijze waarop aan het decreet gestalte zal worden gegeven in uitvoeringsbesluiten.
In die gevallen waarin de MiNa-Raad globale randvoorwaarden kon formuleren die moeten gelden bij de uitwerking van de principes van het voorliggend voorontwerp-decreet in uitvoeringsbesluiten, werd dit gedaan. Wanneer geen globale randvoorwaarden konden worden aangegeven, achtte de Raad het niet zinvol om in te gaan op de mogelijke inhoud van de uitvoeringsbesluiten. De discussie hierover moet op het niveau van de uitvoeringsbesluiten worden gevoerd.
3. Globale beoordeling van het reglementerend kader. De Raad staat in principe positief t.o.v. de optie om een globaal reglementerend kader te ontwikkelen voor bedrijfsinterne milieuzorg.

Er bestaat eveneens eenstemmigheid over het uitgangspunt dat een regelgevend kader de individuele bedrijven moet toelaten om een milieuzorgsysteem uit te bouwen op maat.

Enerzijds biedt het voorontwerp de juridische basis om een beperkt aantal essentiële elementen van een bedrijfsintern milieuzorgsysteem dwingend op te leggen en aldus de bedrijven aan te moedigen om een deugdelijk globaal systeem uit te bouwen. Zoals in de memorie van toelichting wordt gesteld, kan dit voor de bedrijven voordelen inhouden zoals de verhoging van de kwaliteit van produkten en productieprocessen, de vermindering produktiekosten en schadeclaims, de mogelijkheid om beter en meer georganiseerd in te spelen op alle wettelijke en reglementaire verplichtingen inzake milieu, het motiveren van het personeel, de verbetering van het bedrijfsimago bij derden en het voorkomen van eenzijdige eisen door de overheid. Voor de overheid biedt een reglementerend kader kansen op het vlak van de handhaving. Ook is het een middel om de informatie te verwerven die nodig is bij de beleidsvoorbereiding. Wat de twee laatste aspecten betreft, kan een reglementerend kader worden gebruikt om ervoor te zorgen dat de informatie die door de verschillende bedrijven wordt geleverd, vergelijkbaar is en dus beter en sneller bruikbaar.

Anderzijds vindt de Raad het goed dat niet alle aspecten van het systeem van bedrijfsgebonden milieuzorg dwingend worden opgelegd. Het systeem kan immers enkel naar behoren functioneren als bedrijven zelf in het instrument geloven en het hanteren om hun prestaties in het algemeen en hun milieuprestaties in het bijzonder te verbeteren. Het reglementerend kader is geen strak keurslijf maar biedt de bedrijven nog voldoende vrijheid om het systeem naar eigen inzicht te ontwikkelen.

Door de overheid de mogelijkheid te geven om een aantal verplichtingen bij algemene of sectorale voorwaarden (of in de vergunning) op te leggen, biedt het voorontwerp tevens de nodige ruimte om verplichtingen gefaseerd in te voeren. De fasering kan zowel de verschillende sectoren betreffen, als de verplichtingen die door deze sectoren moeten worden nageleefd.

4. Meningsverschillen. Toch bestaan er, zoals uit het verder advies zal blijken, belangrijke meningsverschillen over de vraag of sommige elementen al dan niet moeten worden opgenomen in het reglementerend kader en over de concrete invulling in de uitvoeringsbepalingen van andere elementen.

B. Algemene opmerkingen

5. Terminologie. Mensen die weinig vertrouwd zijn met het instrument en het begrip 'bedrijfsinterne milieuzorg' zouden uit de term kunnen afleiden dat het instrument enkel bedoeld is om het milieu binnenin het bedrijf (het interne milieu) te bewaken. Dit is een verkeerde interpretatie. Het instrument is bedoeld om zowel het interne als het externe milieu te beschermen door binnen de bedrijfsmuren op een systematische manier aandacht en zorg te besteden aan dit onderwerp.
6. Verbanden met andere voorontwerpen van de ICHM. In het voorontwerp bedrijfsinterne milieuzorg zijn soms verwijzingen opgenomen naar andere delen van het voorontwerp van globaal kaderdecreet van de ICHM die nog niet aan de MiNa-Raad werden voorgelegd en waarvan de draagwijdte dus moeilijk is in te schatten door de Raad.

Zo wordt in artikel 1, § 1 gesteld dat de exploitanten van **ingedeelde inrichtingen of activiteiten van eerste klasse als bedoeld in de titel 6 Vergunningen en Meldingsattesten van deel 4* één of meerdere milieucoördinatoren moeten aanstellen. Volgens de memorie van toelichting (p. 11) zijn inrichtingen van eerste klasse in het door de Commissie voorgestelde systeem inrichtingen waaraan belangrijke nadelen verbonden kunnen zijn voor mens of milieu. Als het voorontwerp van de Commissie inzake *Vergunningen en Meldingsaffesfen* door de Vlaamse Raad zou worden goedgekeurd, en een nieuwe indelingslijst zou worden opgesteld ter uitvoering van dit voorontwerp, zou deze lijst wel eens behoorlijk kunnen verschillen van de huidige klasse 1-lijst. Dit zou op zijn beurt een belangrijke weerslag hebben op de reikwijdte van de verplichting om een milieucoördinator aan te stellen.

Ook wordt in het voorliggende voorontwerp het begrip 'milieutechnische eenheid' gebruikt.⁽¹⁾ Ook dit begrip wordt gedefinieerd in de *titel Vergunningen en Meldingsat-testen*.

Tenslotte bevat het voorontwerp een verwijzing naar de nog niet aan de Raad voorgelegde *titel Veiligheidsmaatregelen*.⁽²⁾

Daarnaast wordt in het voorontwerp verwezen naar begrippen die zijn uitgewerkt in voorontwerpen van de ICHM die al wel aan de MiNa-Raad werden voorgelegd, maar nog niet door de Vlaamse Raad werden goedgekeurd.⁽³⁾

Ook m.b.t. deze titel duiken dus de afstemmings- en invoeringsproblemen op die reeds door de MiNa-Raad werdenesignaleerd in een algemeen advies van 7 januari 1993 betreffende het *Kaderdecreet Milieuhygiëne*.⁽⁴⁾ De Raad verwijst naar de opmerkingen die hij in dit laatste advies maakte (o.a. m.b.t. de nood aan een gelijktijdige invoering van verschillende delen, of aan het uitwerken van een overgangsregeling per in te voeren deel).

7. Bedrijfsinterne milieuzorg, handhavingsbeleid en openbaarheid. Wanneer ondernemingen bedrijfsinterne milieuzorgsystemen uitbouwen, zal dit leiden tot een grotere zelfcontrole door het bedrijfsleven. Dit is een positieve ontwikkeling.

Pleidooien voor een grotere zelfcontrole worden onder andere gevoerd vanuit de vaststelling dat er één en ander schort aan de handhaving van het milieurecht. In dit verband wordt soms gesteld dat een grotere zelfcontrole de overheid gedeeltelijk zou ontlasten van de taak om toezicht uit te oefenen op de naleving van het milieurecht. Zolang het systeem van zelfcontrole niet veralgemeend wordt toegepast en de overheid geen duidelijk zicht heeft op de degelijkheid waarmee dit gebeurt en de resultaten die ermee worden behaald, lijkt het de MiNa-Raad niet opportuun om het toezicht te verminderen. Een betere handhaving is in dat geval immers niet gegarandeerd.

Wanneer een systeem van verhoogde zelfcontrole door het bedrijfsleven wordt ingevoerd dat niet is gekoppeld aan een systematische rapporteringsplicht van de meetgegevens aan de overheid, en de overheid tevens zou besluiten tot een vermindering van het toezicht, zou dit een negatieve weerslag hebben op de openbaarheid van milieu-informatie. De resultaten van de metingen die door de overheid in het kader van de handhaving worden verricht, zijn immers openbaar ingevolge de van kracht zijnde regeling inzake recht op informatie. De resultaten van de metingen die worden verricht in het kader van de zelfcontrole zijn dit niet vermits ze niet worden

⁽¹⁾ Zie meer bepaald artikel 1, § 5 en artikel 14, § 2, tweede lid.

⁽²⁾ Zie artikel 17, § 4.

⁽³⁾ Zie in dit verband de verwijzing in' artikel 9, § 1, tweede lid naar de titel *Milieukwaliteitsnormen* en de verwijzingen in artikel 11, § 1 en artikel 12, eerste lid naar het deel *Afvalstoffen*. Het voorontwerp inzake *Milieukwaliteitsnormen* werd door de MiNa-Raad besproken in een advies van 5 november 1992. Een op basis van de voorstellen van de Commissie Bocken uitgewerkt voorontwerp inzake het *Beheer van Afvalstoffen* werd behandeld in een advies van de Raad van 22 april 1993.

⁽⁴⁾ Advies van 7 januari 1993 m.b.t. enkele algemene aspecten van het voorontwerp van kaderdecreet milieuhygiëne en m.b.t. de wijze waarop het tot stand komt.

overgemaakt aan de overheid, maar door het bedrijfsleven zelf worden bijgehouden.“⁵⁾ De MiNa-Raad zou dit beschouwen als een negatieve evolutie.

De Raad is integendeel van mening dat het systeem van zelfcontrole moet worden gekoppeld aan een grotere openbaarheid van de in het kader van de zelfcontrole vergaarde resultaten van metingen en/of berekeningen. Zo zouden de resultaten m.b.t. een beperkt aantal parameters op geregelde tijdstippen (b.v. per maand of per kwartaal) ter beschikking moeten worden gesteld van het brede publiek (zie ook verder, punt 22). De resultaten moeten worden verkregen op basis van een gestandaardiseerde meet- of berekeningsmethode. Ook de rapportage van deze resultaten moet gebeuren op een gestandaardiseerde manier, zodanig dat de gegevens van de verschillende bedrijven vergelijkbaar zijn. De bedoelde parameters dienen te worden bepaald op basis van de effecten voor mens en milieu van de verontreiniging waarvoor de parameters staan.

Een dergelijke regeling heeft volgens de Raad ten minste drie voordelen. Ten eerste wordt het overheidstoezicht aangevuld door een vorm van sociale controle. Ten tweede krijgen bedrijven zicht op de milieuprestaties van hun concurrenten, wat kan leiden tot een toegenomen competitie ter zake en dus tot betere resultaten. Ten derde werkt de regeling positief voor wat betreft het imago van de betrokken bedrijven en kan ze het vertrouwen van derden in deze bedrijven doen toenemen.

Standpunt van VEV, NCMV en BB

De openbaarheid van in het kader van de zelfcontrole vergaarde resultaten van metingen en/of berekeningen is overbodig. Zij overlapt immers sterk met de verplichting van artikel 12 om jaarlijks aan de daartoe aangewezen overheid gegevens te verstrekken inzake gemeten of berekende emissies.

8. Rol van de ondernemingsraad (OR), het comité voor veiligheid, gezondheid en verfraaiing van de werkplaatsen (CVGV) en de syndicale afvaardiging (SA); milieuvorming. In het voorontwerp zijn enkel informatierechten opgenomen voor de OR en het CVGV. De MiNa-Raad pleit er voor dat de juridische impasse omtrent de milieubevoegdheid van de overlegorganen zou worden doorbroken. De Raad stelt voor om de huidige regelgeving aan te passen in die zin dat de bedrijfsinterne overlegorganen (OR en CVGV) en desgevallend de SA het recht krijgen om:

- advies te geven inzake het bedrijfsmilieubeleid in de brede zin, dus zowel aangaande het interne als het externe milieu;
- advies te geven over de werkvuurwaarden van de milieucoördinator, in het bijzonder de benodigde tijd om zijn taak als coördinator uit te voeren;
- advies te geven over de milieubeleidsverklaring van de onderneming;
- controle uit te oefenen aangaande de prestaties van het bedrijf op milieuvlak.

Daarnaast moeten de leden van deze organen het recht krijgen om zich te laten bijstaan door externe deskundigen. De werknemers en de werknemersafvaardigden moeten recht hebben op vorming inzake milieu.

Al deze rechten moeten afdwingbaar zijn. Er dient duidelijk te worden aangegeven welke instantie bevoegd is om op te treden wanneer zich een geschil voordoet.

⁽⁵⁾ Uitzondering gemaakt voor de verplichting van artikel 12, eerste lid van het voorliggende voorontwerp, waarin wordt gesteld dat de Vlaamse Executieve bij wege van algemene of sectorale voorwaarden kan bepalen dat gegevens moeten worden verstrekt m.b.t. gemeten of berekende emissies.

Standpunt van VEV, NCMV en BB

De bevoegdheid van het CVGV moet duidelijk beperkt blijven tot de aspecten die verband houden met de veiligheid en de gezondheid van de werknemers.

Wat milieu-aangelegenheden betreft, moet de bevoegdheid van het CVGV beperkt blijven tot de communicatie van informatie betreffende vragen inzake milieu-aangelegenheden eigen aan het bedrijf, die impact hebben op de veiligheid en de gezondheid van de werknemers.

Aan de gewesten mogen geen opdrachten toevertrouwd worden die specifiek tot de bevoegdheid van de federale overheid behoren, nl. het overleg binnen de onderneming. Juridisch gezien rijst de vraag of via een gewone wet de federale overheid haar bevoegdheden aan de gewesten kan overdragen.

9. **Erkenning van deskundigen.** In de voorliggende tekst worden verschillende nieuwe categorieën van milieudeskundigen geïntroduceerd zoals de milieucoördinator (artikel 1 e.v.) en de milieuverificateur (artikel 6). Verder is het nodig dat deskundigen worden belast met de beoordeling van de resultaten van metingen en berekeningen (in het kader van de meet- en registratieverplichtingen), van de kwaliteit van milieuverslagen en van de kwaliteit van het bedrijfsbeleid ter voorkoming van zware ongevallen. Ook in andere milieuwetgeving wordt veelvuldig beroep gedaan op deskundigen (milieu-effectrapportage, VLAREM).
De MiNa-Raad meent dat de Vlaamse regering zou moeten onderzoeken in hoeverre een gemeenschappelijke regeling voor de erkenning van al deze milieudeskundigen opportuun is en desgevallend kan worden uitgewerkt.
Dit onderzoek kan vertrekken van een inventarisatie van de bestaande regelingen m.b.t. deskundigen. Deze regelingen kunnen vervolgens worden vergeleken en geëvalueerd. Volgende aspecten zouden het onderwerp kunnen uitmaken van een globale regeling: de procedure van erkenning van de deskundigen en de daarbij te hanteren criteria (waarbij o.a. een rol spelen: opleiding, ervaring, aard en aantal opgelopen strafrechtelijke veroordelingen voor milieudelicten), de intrekking van de erkenning, de aansprakelijkheid, . . . enz.

C. De milieucoördinator

10. **De invoering van de verplichting tot het aanstellen van een milieucoördinator.** Het uitgangspunt van de Raad is dat elke bedrijvigheid een impact heeft op het milieu. Dit geldt des te meer in de mate waarin de milieuproblematiek wordt gezien in het licht van het streven naar duurzame ontwikkeling. Met 'impact op het milieu' wordt dan immers veel meer bedoeld dan het loutere risico op emissies die een verontreiniging tot gevolg kunnen hebben. Uit deze vaststelling volgt dat in principe bij elke bedrijvigheid aan milieuzorg moet worden gedaan. In welke mate dit het geval is, is o.a. afhankelijk van de aard en de omvang van de bedrijvigheid.

Milieuzorg moet ook in de bedrijven kunnen worden 'verankerd'. De meest aangewezen methode daartoe is dat voor elke bedrijvigheid die voorkomt op de indelingslijst van hinderlijke inrichtingen of activiteiten een persoon wordt aangesteld die steeds aanspreekbaar is over vraagstukken van bedrijfsinterne milieuzorg.

In dit opzicht bestaat er een gelijkenis met de organisatie van de veiligheidszorg in bedrijven. In elk bedrijf moet een dienst veiligheid functioneren omdat elke bedrijvigheid een zeker veiligheidsrisico veroorzaakt.

ket feit dat elk bedrijf over een 'aanspreekpunt voor milieuzorg' moet beschikken, betekent uiteraard niet dat de opdrachten, de te besteden tijd en middelen, en de voor deze functie vereiste kwalificaties dezelfde zouden moeten zijn voor alle categorieën van bedrijven.

Zo kunnen de taken van de milieucoördinator in kleine, weinig hinderlijke bedrijven (zoals b.v. een studiebureau) voornamelijk beperkt blijven tot de zorg voor afval en afvalwater, het rationeel energiegebruik (REG), het vervullen van administratieve verplichtingen en het opvolgen van de toepasselijke wetgeving.

Om bedrijfsinterne milieuzorg zinvol te maken voor alle verschillende categorieën van bedrijven dient daarom een getrappt systeem te worden uitgewerkt waarbij in elke trap verschillende eisen kunnen worden gesteld inzake:

- de kwalificaties waarover een persoon moet beschikken om in aanmerking te komen voor de functie van milieucoördinator (o.a. vereisten inzake opleiding);
- de vraag of de werkgever zelf of een derde (extern aan het bedrijf) de functie van milieucoördinator kan vervullen, dan wel of verschillende bedrijven een gemeenschappelijke milieudienst kunnen oprichten;
- de taken van de milieucoördinator;
- het tijdstip waartegen aan verplichtingen moet worden voldaan.

Op te bepalen in welke trap een bepaalde categorie van bedrijven thuishoort, moet in de eerste plaats het criterium worden gehanteerd van de hinder voor mens en milieu die in abstracto (d.w.z. los van de concrete omgeving waarin het bedrijf is gevestigd) door deze categorie van bedrijven wordt veroorzaakt.

Een dergelijke benadering kan een herziening van de indelingslijst voor hinderlijke inrichtingen noodzakelijk maken. De Raad merkt op dat en dergelijk standpunt impliciet door de ICHM wordt verdedigd in haar toelichting bij het voorontwerp Bedrijfsinterne milieuzorg (p. 11).⁽⁶⁾

Ter aanvulling van dit criterium dient de Vlaamse regering, wanneer zij bij wege van sectorale voorwaarden aan de exploitanten van bepaalde categorieën van ingedeelde inrichtingen of activiteiten de verplichting op wil leggen om een milieucoördinator aan te stellen, bij het opstellen van deze voorwaarden rekening te houden met het systeem van milieukwaliteitsnormen.⁽⁷⁾ Voor inrichtingen die gevestigd zijn in een gebied waarvoor bijzondere milieukwaliteitsnormen van kracht zijn, moet de drempel waarboven een milieucoördinator dient te worden aangesteld lager kunnen liggen dan voor inrichtingen in gebieden waarvoor geen bijzondere kwaliteitsnormen bestaan.

Zo kan b.v. worden bepaald dat inrichtingen die gelegen zijn in een waterwinningsgebied of naast een natuurreservaat eerder over een milieucoördinator moeten beschikken dan gelijkaardige inrichtingen die niet in of naast dergelijke gebieden liggen.

⁽⁶⁾ Zie ook hoger, punt 5.

⁽⁷⁾ Terzake zou een globaal beleid kunnen worden uitgewerkt op basis van het voorontwerp.

Milieukwaliteitsnormen van de Commissie Bocken, wanneer dit voorontwerp door de Vlaamse regering aan de Vlaamse Raad wordt voorgelegd en door de Raad wordt aangenomen. De MiNa-Raad bracht op 5 november 1992 reeds advies uit over deze titel.

Momenteel wordt meestal gesproken over 'immissiebeleid' i.p.v. over 'milieukwaliteitsnormen'.

In de tweede plaats kan ook de omvang van de bedrijven een rol spelen als criterium.

Standpunt van VEV, NCMV en BB

Enkel wanneer een bedrijf bepaalde objectief vastgelegde drempels overschrijdt inzake milieu-impact en bedrijfsomvang, zal het aanstellen van een milieucoördinator een meerwaarde opleveren voor het bedrijf in kwestie, en kan het verplicht stellen van een coördinator worden overwogen.

11. Invoering van de verplichting tot het aanstellen van een milieucoördinator bij wege van vergunningsvoorwaarde. Luidens artikel 1, § 3 kan de vergunningverlenende overheid in de vergunning aan een ingedeelde inrichting of activiteit de verplichting opleggen om een milieucoördinator aan te stellen.

Deze bepaling heeft volgens de MiNa-Raad ongetwijfeld zijn nut als een soort van opvangbepaling op basis waarvan specifieke probleembedrijven kunnen worden aangezet om een milieutorgsysteem te ontwikkelen of verder uit te bouwen. Nochtans kunnen de gemeenten, als vergunningverlenende overheden voor klasse 2-inrichtingen, op grond van deze bepaling een sterk wisselend vergunningenbeleid gaan voeren, wat niet zou stroken met het streven naar rechtszekerheid. Daarom dient te worden bekeken in welke mate de sectorale voorwaarden kunnen worden gebruikt om een dergelijk wisselend beleid te voorkomen. Terzake kan worden verwezen naar de onder punt 11 uitgewerkte criteria.

Standpunt van VEV, NCMV en BB

Een sterk wisselend vergunningsbeleid kan enkel worden voorkomen door de vergunningverlenende overheid niet de bevoegdheid te geven om bij wege van vergunningsvoorwaarde de verplichting in te voeren tot het aanstellen van een milieucoördinator.

12. De eigenaar, de exploitant en de derde als milieucoördinator. De MiNa-Raad kan ermee instemmen dat voor kleinere bedrijven die een beperkte milieuhinder veroorzaken, de eigenaar, de exploitant of een derde als milieucoördinator wordt aangesteld. Van zodra een bedrijf een bepaalde graad van milieuhinder veroorzaakt en een zekere omvang bereikt, kan ze niet meer worden waargenomen door de eigenaar en de exploitant, maar nog wel door een derde. Wordt een hoger tweede niveau bereikt, dient de functie van milieucoördinator een specifieke functie te zijn, die niet meer kan worden waargenomen door een derde. Er wordt gekozen voor de criteria 'graad van milieuhinder' en 'omvang van het bedrijf', omdat deze criteria objectiever zijn (en dus meer rechtszekerheid geven) dan het criterium 'goede taakvervulling'.

Standpunt van VEV en BB

De bedrijven die verplicht zouden worden om over een milieucoördinator te beschikken, moeten steeds de mogelijkheid hebben om deze functie te laten waarnemen door de exploitant of door een derde, zoals uitgewerkt in artikel 1, § 4. Het criterium van de 'goede taakvervulling' is het enige

criterium waarop de overheid zich kan baseren om te bepalen of beroep kan worden gedaan op de diensten van een derde.

Standpunt van het NCMV

De bedrijven die verplicht zouden worden om over een milieucoördinator te beschikken, moeten steeds de mogelijkheid hebben om deze functie te laten waarnemen door de exploitant of zeker door een derde.

13. **Eén** of meerdere coördinatoren. Art. 4, § 2 impliceert dat meerdere milieucoördinatoren kunnen worden aangesteld. De MiNa-Raad meent dat onder deze coördinatoren één hoofdcoördinator moet worden aangeduid.
14. **Erkenningsvoorwaarden.** De kwalificaties die een milieucoördinator dient te hebben, kunnen variëren in functie van de onder punt 11 opgesomde criteria. Er kan een overgangsregeling worden uitgewerkt voor personen die nu reeds de functie van milieucoördinator uitoefenen doch niet aan de gestelde eisen **zouden** voldoen. In deze regeling kan b.v. de relevante ervaring van de persoon in kwestie in aanmerking worden genomen.
15. **De taken en werkvoorwaarden van de milieucoördinator.** De niet-limitatieve lijst van de taken die moeten worden uitgevoerd in het kader van de milieuzorg (die momenteel vervat is in artikel 2), moet verschillen al naargelang de door bedrijven veroorzaakte hinder voor mens en milieu, de milieukwaliteit in de omgeving van het bedrijf en de bedrijfsgrootte (zie in dit verband punt 11).

Milieucoördinatoren dienen de nodige tijd te kunnen vrijmaken om hun functie naar behoren te kunnen uitoefenen.

Volgens de MiNa-Raad moet in artikel 2 duidelijker tot uiting komen dat de milieucoördinator niet alle opgesomde taken zelf moet uitvoeren. Indien er verschillende coördinatoren zijn, en/of de coördinator medewerkers heeft, dient een taakverdeling te worden uitgewerkt.

De in artikel 2, § 1 opgesomde taken van de milieucoördinator beperken zich vooral tot technische en administratieve opdrachten. Ze dienen in voorkomend geval te worden uitgebreid met de opdracht om ook te waken over de organisatorische aspecten van de bedrijfsinterne milieuzorg.

Verder wordt in deze bepaling geen aandacht besteed aan externe communicatie i.v.m. milieu. De MiNa-Raad is van oordeel dat de milieucoördinator bij de uitvoering van deze taak moet worden betrokken. Dit betekent dat de hoofdopdracht ook aan een andere persoon kan worden toevertrouwd (b.v. een vaste woordvoerder) maar dat m.b.t. de inhoud van de boodschap in milieu-aangelegenheden eerst overleg moet worden gepleegd met de milieucoördinator.

Luidens artikel 2, § 1, b. heeft de milieucoördinator o.a. tot taak om 'toezicht' te houden op de naleving van de milieuwetgeving. De MiNa-Raad vindt het gebruik van de term 'toezicht' in deze context ongelukkig. Deze term heeft immers een specifieke betekenis in de sfeer van de handhaving. De Raad stelt daarom voor om

de bepaling te herschrijven als volgt: “*b) te waken over de naleving van de milieu wetgeving door . . .*”

Volgens artikel 2, § 2, laatste zin dient de milieucoördinator die daarom verzoekt, te worden gehoord over een voorgenomen investering die vanuit milieu-oogpunt relevant kan zijn, door het voor deze investeringsbeslissing bevoegde orgaan. Blijkens de memorie van toelichting (p. 12) werd deze bepaling ingelast om te verzekeren dat het advies van de milieucoördinator over de voorgenomen investering mee in overweging wordt genomen door het bevoegde orgaan.

De MiNa-Raad staat achter het in de memorie opgegeven doel van artikel 2, § 2, laatste zin, maar meent dat dit doel beter op een andere manier kan worden gerealiseerd. De Raad stelt daarom voor om in de bepaling in te lassen dat het voor de investeringsbeslissing bevoegde orgaan' zou moeten motiveren waarom het van een advies van de milieucoördinator afwijkt. Verder dient te worden bepaald dat de milieucoördinator in zijn jaarverslag een overzicht moet geven van de adviezen die hij uitbracht, en van het gevolg dat eraan werd gegeven.

De minimale inhoud van het verslag dat jaarlijks door de milieucoördinator wordt opgesteld ten behoeve van de bedrijfsleiding en de bedrijfsinterne overlegorganen (het verslag bedoeld in artikel 2, § 3) dient decretaal te worden vastgelegd. Het rapport moet een globaal overzicht geven van alle aspecten van de opdracht van de milieucoördinator en zijn medewerkers. Minstens moeten de in het voorontwerp opgesomde taken worden behandeld.

Een samenvatting van het werkingsverslag dat jaarlijks door de milieucoördinator wordt opgesteld ten behoeve van de bedrijfsleiding en de bedrijfsinterne overlegorganen, dient te worden opgenomen in het milieu(jaar)verslag bedoeld in artikel 12.

16. Het beschermd statuut van de milieucoördinator. De MiNa-Raad erkent dat een goed milieuzorgsysteem moeilijk kan worden opgezet zonder de 'steun van het management en dat het in het welbegrepen eigenbelang is van de bedrijfsleiding om een degelijk systeem op te zetten. De eindverantwoordelijkheid voor het bedrijfsmilieubeleid en voor het maken van keuzen inzake milieu-investeringen, ligt bij de bedrijfsleiding. In een aantal gevallen kan zij slechts de voor de aandeelhouders meest voordelige beslissing nemen als ze beschikt over een goed milieuzorgsysteem dat betrouwbare informatie over de milieu-impact van het bedrijf oplevert. Een goed management zal de werking van het milieuzorgsysteem trouwens laten controleren aan de hand van interne milieu-audits die per definitie worden uitgevoerd door een onafhankelijke deskundige (en dus niet door de milieucoördinator in kwestie).

Het is één van de belangrijkste taken van de milieucoördinator om de meestal ingrijpende veranderingen die gepaard gaan met de implementatie van milieuzorg in het bedrijf in goede banen te leiden. In deze zin is de milieucoördinator een vertegenwoordiger van het werkgeversbelang. In de praktijk leunt deze functie trouwens dicht aan bij de bedrijfstop.

De milieucoördinator is evenwel niet uitsluitend een vertegenwoordiger van het werkgeversbelang, maar ook van het algemeen belang en het belang van de werknemers. Het is in het algemeen belang dat de graad van milieuhinder die wordt veroorzaakt door het bedrijf zo klein mogelijk is. Het is in het belang van de werknemers dat het bedrijf investeert in milieuzorg, omdat enkel op deze manier het bedrijf kan voldoen aan de steeds strenger wordende milieu-eisen en zo zijn

eigen toekomst en de toekomstige werkgelegenheid kan veilig stellen. Vermits de milieucoördinator ook het algemeen belang en het belang van de werknemers dient, moeten overheid en werknemersvertegenwoordigers medezeggenschap te hebben bij de aanwijzing, de verwijdering uit de functie of het ontslag van de milieucoördinator.

De milieucoördinator zal ook moeten pleiten voor niet-produktieve investeringen. In deze zin is zijn situatie vergelijkbaar met die van de veiligheidschef en de arbeidsgeestesheer.

Het statuut moet voldoende waarborgen bieden opdat de milieucoördinator zijn functie met de nodige onafhankelijkheid zou kunnen waarnemen. De informatie die hij verzamelt, moet objectief en betrouwbaar zijn. Wil hij zijn functie goed kunnen uitoefenen, dan moet hij aanvaardbaar zijn voor alle partijen.

De aanwijzing, de verwijdering uit de functie of het ontslag van een tijdelijke of permanente milieucoördinator moet gebeuren na voorafgaand akkoord van het CVGV of, bij ontstentenis ervan, van de syndicale delegatie. In geval van blijvende onenigheid beslist een overlegcommissie. In de overlegcommissie zetelen vertegenwoordigers van de bevoegde overheid en de sociale gesprekspartners.

Standpunt van VEV, NCMV en BB

Vermits een goed milieuzorgsysteem in het belang is van de werkgevers en de controle van dit systeem gebeurt door audits die worden uitgevoerd door onafhankelijke deskundigen, is het niet duidelijk waarom de taak van milieucoördinator een zekere onafhankelijkheid van de bedrijfsleiding impliceert. In de praktijk is de vraag naar een sociaalrechtelijk bescherming trouwens klein.

Wanneer een extern en objectief oordeel over de naleving van de wetgeving of de werking van het bedrijfsintern systeem noodzakelijk is, moet dit, net zoals bij de kwaliteitszorg en de financiële administratie, door de overheid en/of door externe verificateurs gebeuren, en niet door een beschermd personeelslid. Medezeggenschap door overheid en werknemersvertegenwoordiging m.b.t. aanwijzing, verwijdering uit de functie of ontslag is dan ook onaanvaardbaar.

D. De milieu-audit

17. Vrijwillig of verplicht karakter van de milieu-audit. De MiNa-Raad staat achter de in artikel 8, § 1 voorziene mogelijkheid tot het aanduiden van categorieën van ingedeelde inrichtingen of activiteiten die moeten worden onderworpen aan een milieu-audit. De memorie van toelichting (p. 26) is terzake echter zwak uitgewerkt. Naast het feit dat artikel 8 de juridische basis biedt om het afvalstoffenplan uit te voeren, zijn er nog andere argumenten die pleiten voor de mogelijkheid om een audit verplicht te stellen. Het voornaamste argument is dat de overheid op die manier een krachtig instrument in handen krijgt om de uitbouw van bedrijfsinterne milieuzorgsystemen in de hand te werken. Dit teneinde de milieukwaliteit te verbeteren, de bedrijven te moderniseren en hun concurrentiepositie te vrijwaren (o.a. op vlak van milieuvriendelijkheid van producten en productieprocessen en op vlak van kostenbesparing) en tenslotte de werkgelegenheid veilig te stellen. In zoverre de gegevens uit de verplichte milieu-audit moeten worden gemeld aan de

overheid, biedt het instrument de overheid de nodige informatie om te evalueren in welke mate bedrijfsinterne milieuzorgsystemen werken. Op basis van deze informatie kan de overheid besluiten tot het bijsturen van het reglementerend kader inzake bedrijfsinterne milieuzorg of het bijsturen van haar milieubeleid in het algemeen of milieuhandavingsbeleid in het bijzonder.

Verplichte milieu-audit en milieuverslag overlappen elkaar slechts in geringe mate, zodat niet kan worden gesteld dat de milieu-audit overbodig is. Vooreerst kan de milieu-audit eenmalig zijn, terwijl het verslag jaarlijks moet worden opgemaakt. Ten tweede gaat de verplichte milieu-audit over een reeks van gegevens (emissies en immissies, beheer van grondstoffen, preventie en beheer van afvalstoffen, produktiemethodes en produktbeheer, externe veiligheid, voorlichting, opleiding en participatie van het personeel in de bedrijfsinterne milieuzorg en tenslotte externe voorlichting), terwijl in het milieuverslag enkel de gemeten of berekende emissies en eventueel ook het energie- en grondstoffenverbruik aan de orde zijn.

Standpunt van VEV, NCMV en BB

Het voorontwerp van decreet maakt voor welbepaalde categorieën van inrichtingen een milieu-audit verplicht. Dit in uitvoering van het afvalstoffenplan 1991-1995. Er wordt echter nagelaten te preciseren welk soort milieu-audit wordt bedoeld.

In verordening (EEG) nr. 1836/93 wordt een milieu-audit gedefinieerd als een beheersinstrument dat een systematische, gedocumenteerde, periodieke en objectieve evaluatie omvat van de wijze van functioneren van de organisatie, van het beheerssysteem en van de werkwijzen die voor de milieubescherming bedoeld zijn, ten einde: 1) de beheerscontrole op de activiteiten die van invloed kunnen zijn op het milieu te vergemakkelijken; 2) er op toe te zien dat het milieubeleid van de onderneming wordt nageleefd. Hiermee wordt duidelijk een interne, preventieve milieu-audit bedoeld door een interne dan wel externe auditor. Daarnaast bevat de verordening ook een omschrijving van de taken van de milieuverificateur. Hier gaat het duidelijk om een externe, evaluerende milieu-audit uitgevoerd door een externe auditor.

Een interne milieu-audit is, conform de verordening, te beschouwen als een bedrijfsintern beheersinstrument om op gezette tijdstippen na te gaan of het milieuzorgsysteem naar behoren functioneert. Dergelijke audit kan niet worden verplicht.

De term 'milieu-audit' in het afvalstoffenplan 1991-1995 is een ongelukkig gekozen. De audits bedoeld in het afvalstoffenplan hebben een andere finaliteit, met name eendoorlichting van de Vlaamse produktiesystemen per sector met een informatieve en beleidsondersteunende functie. Bovendien lijken de daartoe noodzakelijke gegevens ook op een andere manier door de overheid verzameld te worden (cf. vergunningsdossier, diverse meldingen en aangiften, emissiejaarverslagen). Wanneer bijkomende informatie noodzakelijk is, moet daarvoor een ander instrument worden gecreëerd dan de in het voorontwerp van decreet voorziene verplichte milieu-audit.

De mogelijkheid tot wettelijke verplichting van de externe milieu-audit is, ook op termijn, niet aangewezen. Artikel 8 kan dan ook worden geschrapt.

18. Erkenning van en toezicht op milieuverificateurs. Volgens artikel 4.3 van EEG-verordening 1836/93 dienen de milieu-audits (die altijd worden opgesteld door auditors van het bedrijf of door externe personen of organisaties), te worden onderzocht door een onafhankelijke erkende milieuverificateur om te verifiëren of zij voldoen aan de voorschriften van de verordening. Artikel 6 van de verordening bevat een regeling m.b.t. de erkenning van deze milieuverificateurs en m.b.t. het toezicht op hun werkzaamheden.⁽⁸⁾ Deze regeling vormt een centraal element in het Europese systeem van vrijwillige audits, omdat ze de belangrijkste waarborg vormt voor de kwaliteit van de uitgevoerde audits. De regeling moet nog worden geoperationaliseerd door de lidstaten. Elke lidstaat moet nl. de instantie aanduiden die voor deze lidstaat belast is met de erkenning van de milieuverificateurs en de controle op hun werkzaamheden. Artikel 6 van het voorontwerp bedrijfsinterne milieuzorg geeft de Vlaamse regering de juridische basis om de instantie aan te duiden of terzake een samenwerkingsakkoord te sluiten met de federale overheid en de andere gewesten.

Een eerste vraag die in dat verband rijst, is of het de voorkeur verdient om deze materie te regelen voor het Vlaams Gewest alleen, dan wel of de Vlaamse regering ernaar moet streven om een samenwerkingsakkoord af te sluiten. Een element dat van belang is in deze discussie is het feit dat op federaal niveau reeds een instantie werd belast met de erkenning van verificateurs inzake kwaliteitszorgsystemen, nl. BELCERT. Kwaliteitszorg is echter een federale materie, terwijl milieu bijna volledig een gewestelijke materie is.

Een tweede vraag die dient te worden gesteld is de vraag naar de samenstelling en de werking van de met erkenning belaste instantie. Artikel 6.3 van de EEG-verordening bepaalt terzake dat alle betrokken groeperingen naar behoren moeten worden geraadpleegd bij de invoering en de leiding van de erkenningssystemen.

Met het voorbeeld in het hoofd van het BELCERT-systeem (waarin werkgevers en werknemers participeren), wijst de MiNa-Raad er op dat alle relevante belangengroepen, met inbegrip van de milieubeweging, op evenwaardige wijze moeten worden betrokken bij de werking van de aangeduide instantie. De Raad gaat niet verder in op deze kwestie omdat de korte adviestermin dit niet toelaat. Wanneer terzake een meer gedetailleerde regeling wordt uitgewerkt, wenst de MiNa-Raad hierover evenwel om advies te worden gevraagd.

De MiNa-Raad 'meent dat in eerste instantie moet worden gestreefd naar het afsluiten van een samenwerkingsakkoord. Als dit niet lukt, dient het Vlaamse gewest tijdig een eigen systeem op te richten om te voorkomen dat buitenlandse milieuverificateurs in Vlaanderen actief zouden kunnen worden terwijl er nog geen erkende Vlaamse milieu-verificateurs zijn (een in een bepaalde lidstaat erkende milieuverificateur kan immers ook actief zijn in een andere lidstaat).

⁽⁸⁾ Artikel 6 van EEG-verordening 1836/93 van 29 juni 1993 inzake de vrijwillige deelneming van bedrijven uit de industriële sector aan het communautair milieubeheer- en milieu-auditsysteem, PB. L, nr. 168, p. 1-18.

Standpunt van VEV, NCMV en BB

Binnen het BELCERT-systeem moet een interregionale commissie worden opgericht die moet oordelen over de vraag of een milieuverificateur voldoet aan de gestelde eisen. Deze interregionale commissie dient te worden opgericht bij elk van de drie bureaus (kwaliteitssystemen, produkten en personen). Ze moet samengesteld worden uit vertegenwoordigers van de gewestelijke overheid en vertegenwoordigers van de representatieve gewestelijke werkgevers- en werknemersverenigingen.

E. Meet- en registratieverplichtingen

19. Meet- en registratieverplichtingen en **milieukwaliteitsnormen**. Het beleid inzake meet- en registratieverplichtingen moet o.a. worden gekoppeld aan het uit te bouwen systeem van milieukwaliteitsnormen. Artikel, 9, § 1, tweede lid biedt hiertoe een aanknopingspunt. De bepaling zou evenwel verder kunnen worden uitgewerkt.

20. Grondstoffenbalans. De MiNa-Raad meent dat met de mogelijkheid tot verplichting van een grondstoffenbalans een nuttig nieuw instrument wordt geïntroduceerd in het milieubeleid.

Er kan een parallel worden getrokken met een 'gewone financiële boekhouding. Zowel de boekhouding als de grondstoffenbalans zijn noodzakelijk voor een efficiënt management. De grondstoffenbalans kan leiden tot aanzienlijke kostenbesparingen wanneer ze wordt gebruikt in het kader van het rationeel omgaan met grondstoffen (b.v. door het vermijden van **verspilling**, door de reductie van het aantal verschillende grondstoffen dat een bedrijf in stock heeft, . ..). In deze zin is een grondstoffenbalans belangrijk voor de concurrentiepositie van de bedrijven.

Een grondstoffenbalans is een logisch instrument in het kader van het streven naar duurzame ontwikkeling. Het begrip 'duurzame ontwikkeling' houdt immers ook in dat op een rationele manier met grondstoffen wordt omgegaan. Op bedrijfsniveau bekeken kan het houden van een grondstoffenbalans een beter zicht geven op de bedrijfsemissies. In bepaalde gevallen zullen de gegevens van de balans zelfs toelaten om de emissies te berekenen op basis van emissiefactoren. Een dergelijke berekening zal soms veel goedkoper uitvallen dan het bepalen van de emissies via metingen. Het gebruik van de grondstoffenbalans kan ook leiden tot meer aandacht voor de aard van de gebruikte grondstoffen en tot de vervanging van sommige grondstoffen door andere die bij gebruik in het productieproces minder verontreiniging opleveren. Tenslotte kan de balans belangrijke informatie leveren wanneer een milieu-audit of een milieu-effectrapport moeten worden opgesteld voor het bedrijf in kwestie.

Op macro-niveau bekeken kunnen de gegevens na aggregatie nuttige informatie opleveren voor wetenschappelijk onderzoek of in het kader van de beleidsvoorbereiding door de overheid (hetzij de Vlaamse, de Belgische of de Europese). Deze informatie zou b.v. van nut kunnen zijn bij het opstellen van milieu-indicatoren of gecorrigeerde economische indicatoren (b.v. groen BNP), voor het traceren van grondstoffenstromen en het beoordelen van het tempo van uitputting van de grondstoffen, voor het nemen van beslissingen in het kader van de internationale

handel, enz.

Er kunnen evenwel ook nadelen verbonden zijn aan een grondstoffenbalans. Een eerste probleem is dat de moeilijkheidsgraad voor het opstellen van de balans sterk kan verschillen van bedrijfssector tot bedrijfssector. De taak lijkt eenvoudiger voor industrietakken die werken met relatief weinig grondstoffen. Ze kan zwaar zijn voor een sector zoals de fijnchemie waar zeer veel verschillende grondstoffen worden gebruikt en tal van tussenprodukten ontstaan.

Er is ook nog een tweede probleem. Hoe meer gegevens uit de grondstoffenbalans ter beschikking moeten worden gesteld van 'de overheid en/of openbaar worden' voor het brede publiek, hoe meer kans er bestaat dat de produktiegeheimen kunnen worden ontsluit door concurrenten.

Daarom moeten randvoorwaarden worden geformuleerd bij het gebruik van het instrument. Ten eerste moet de verplichting worden geconcretiseerd in sectorale voorwaarden waarbij terdege rekening moet worden gehouden met de moeilijkheidsgraad van de oefening. Het heeft geen zin om eisen te stellen die de bedrijven in kwestie een zware administratieve last opleggen maar weinig bruikbare informatie opleveren. Ten tweede moet de mate van openbaarheid van de informatie uit de grondstoffenbalans kunnen verschillen naargelang het risico op het achterhalen van bedrijfsgeheimen.

Standpunt van VEV, NCMV en BB

De verplichting om jaarlijks een grondstoffenbalans op te stellen gaat erg ver, is onduidelijk (maximale hoeveelheden, jaargemiddelden, ...) en is niet steeds relevant voor de overheid. Bovendien is het voor complexe installaties vrijwel onmogelijk om gedetailleerde stoffenbalansen van produkten of tussenprodukten op te stellen. De gegevens vervat in een grondstoffenbalans (grondstoffen, tussenprodukten, nevenprodukten, eindprodukten met hun samenstelling) zijn vanuit concurrentieel oogpunt als bijzonder vertrouwelijk te beschouwen.

21. **Energiebalans.** Ook de mogelijkheid tot verplichting van een energiebalans is een nuttig nieuw milieubeleidsinstrument. De motieven voor het gebruik van dit instrument zijn grotendeels dezelfde als deze voor het gebruik van de grondstoffenbalans.

F. Milieujaarverslag

23. **Toepassingsgebied.** Welke inrichtingen en activiteiten of categorieën van inrichtingen en activiteiten onder de verplichting dienen te vallen, dient te worden bepaald op basis van het criterium 'veroorzaakte hinder voor mens en milieu'. De verplichting moet opgelegd kunnen worden bij wege van algemene of sectorale voorwaarde, of in de vergunning.

Standpunt van VEV, NCMV en BB

De verplichting kan enkel worden opgelegd bij wege van algemene of sectorale voorwaarde.

Bijlage I bij VLAREM II (getiteld 'model van jaarverslag inzake emissies van milieuverontreinigende stoffen') bepaalt momenteel de drempelwaarden waarboven de ingedeelde inrichtingen verplicht zijn om een emissiejaarverslag over te maken aan de overheid. Bepaalde van deze drempelwaarden liggen te hoog. Wanneer de bepaling van artikel 12 wordt uitgewerkt in een uitvoeringsbesluit, dienen deze drempelwaarden te worden herzien.

Meer algemeen dient bij een evaluatie of de uitwerking van een nieuw uitvoeringsbesluit het geheel te worden herbekeken. Het gaat hier ondermeer om de vragen: 1) welke inrichtingen verplicht zijn een emissiejaarverslag op te maken; 2) welke gegevens moeten worden overgemaakt; en 3) hoe het formulier er moet uit zien.

24. Inhoud en vorm van het milieuverslag. In het decreet moet worden bepaald dat het milieuverslag naast een interpretatie van de metingen, ook concrete meetresultaten moet bevatten. De interpretatie die het bedrijf geeft aan de cijfers moet immers verifieerbaar zijn.

De inhoud van het milieuverslag mag niet beperkt blijven tot gegevens over emissies. Voor bedrijvigheden die aanleiding geven tot diffuse verontreiniging moeten in het verslag ook de resultaten van 'immissiemetingen worden opgenomen.

De MiNa-Raad meent dat moet gestreefd worden naar een maximale harmonisering en integratie van alle verplichtingen voor het bedrijfsleven om milieu-informatie over te maken aan de overheid. Dit met het doel om de administratieve verplichtingen voor de bedrijven minimaal te houden, en de volledigheid, overzichtelijkheid en verwerkbaarheid van de gegevens voor de overheid te optimaliseren. Terzake kan o.a. gedacht worden aan de meldingsplicht inzake afvalstoffen, de mededelingsplichten in het kader van de verschillende heffingssystemen, de verplichtingen om milieuverslagen over te maken, enz. De Vlaamse regering zou snel werk moeten maken van een onderzoek terzake.

Op welke manier en onder welke vorm de milieu-informatie moet worden overgemaakt, moet worden vastgesteld in overleg met alle betrokkenen. In ieder geval dient dit te gebeuren op een gestandaardiseerde manier.

25. Periodiciteit. Het voorontwerp moet volgens de MiNa-Raad de mogelijkheid bieden om voor bepaalde categorieën van bedrijven de periodiciteit van de milieujaarverslagen te wijzigen (b.v. maandelijks of per kwartaal i.p.v. jaarlijks). In dit advies wordt dan ook gesproken over 'milieuverslagen' i.p.v. over 'milieujaarverslagen'.

Standpunt van VEV, NCMV en BB

Milieugegevens moeten slechts één maal per jaar aan 'de overheid worden meegedeeld. Een hogere periodiciteit houdt een te zware administratieve last in voor het bedrijfsleven.

26. **Kwaliteitscontrole.** De MiNa-Raad is van mening dat de overheid de kwaliteit moet controleren van de door de bedrijven opgestelde milieuverslagen. Vermits sommige bedrijven hun jaarverslag (terecht) zullen willen gebruiken in hun public relations, moeten er garanties zijn voor de degelijkheid van de erin vervatte informatie. Dit kan o.a. gebeuren door de in artikel 6 bedoelde milieuverificateurs te belasten met de kwaliteitscontrole van de milieuverslagen.

G. Bedrijfsbeleid ter voorkoming van zware ongevallen

27. **Verband met de herziening van de Seveso-richtlijn.** Hoewel de besprekingen op Europees vlak over de voorgestelde herziening van de Seveso-richtlijn nog niet afgerond zijn, vindt de Raad het zinvol om nu reeds in de wetgeving een bepaling te voorzien die toelaat om toekomstige richtlijn uit te voeren. Voorwaarde is wel dat deze bepaling ruim genoeg is om deze uitvoering mogelijk te maken, wat ook de specifieke inhoud van de nieuwe richtlijn zal worden. Als de richtlijn wordt goedgekeurd, wil de MiNa-Raad graag advies geven over de toepassing ervan.

H. Meldings- en waarschuwingsplicht bij accidentele emissies en storingen

28. **Meldings- en waarschuwingsplicht t.o.v. de overheid en toezicht.** Artikel 17, § 1, eerste gedachtenstreepje bepaalt dat de exploitant van een ingedeelde inrichting of activiteit de nodige maatregelen moet nemen om in geval van accidentele emissies die verontreiniging kunnen veroorzaken de bevoegde controle-ambtenaar daarvan onverwijld in kennis te stellen.

De meldings- en waarschuwingsplicht geldt slechts wanneer er effectief een accidentele emissie heeft plaatsgevonden. Het lijkt moeilijk om de meldingsplicht verder te laten afhangen van de vraag of de emissie schade heeft veroorzaakt of niet. Deze tweede vraag zal in een aantal gevallen pas achteraf en eventueel op basis van een deskundigenonderzoek kunnen worden vastgesteld. De melding is ook bedoeld is om het treffen van veiligheidsmaatregelen mogelijk te maken. De overheid moet zo snel mogelijk kunnen uitmaken of dit nodig is of niet.

De bepaling moet verder worden beoordeeld in samenhang met artikel 29 van het Wetboek van Strafvordering. In artikel 29 SV wordt bepaald dat elke gestelde overheid en iedere openbare officier of ambtenaar die in de uitoefening van zijn ambt kennis krijgt van een misdaad of een wanbedrijf hiervan dadelijk bericht moet geven aan de procureur des Konings. Mocht de accidentele emissie het gevolg zijn van een mogelijke misdaad of wanbedrijf, dan is de controle-ambtenaar bijgevolg verplicht om het parket hiervan op de hoogte te stellen.

Artikel 29 SV verplicht de ambtenaren slechts om bericht te geven aan de procureur des Konings (PdK) in geval van een misdrijf of een wanbedrijf. Deze regel geldt niet voor overtredingen (de kleine zaken)!

Het systeem van verplichte aangifte biedt voordelen. Het zorgt er voor dat het parket een globaal overzicht kan houden over alle (mogelijke) milieumisdrijven en

geeft haar het laatste woord inzake de beoordeling van de opportuniteit van de vervolging.

Er wordt geenszins automatisch vervolging ingesteld, vermits het systeem het parket volledig vrij laat om een dossier te seponeren of niet al naar gelang de ernst van de zaak. Het systeem kan echter enkel goed werken wanneer er een constructieve samenwerking bestaat tussen administratie en parket.

Om aan het bij het bedrijfsleven heersende gevoel van rechtsonzekerheid tegemoet te komen zonder afbreuk te doen aan de principes van het strafrecht, moet een duidelijk en rechtvaardig vervolgingsbeleid worden ontwikkeld. De MiNa-Raad verwijst in dit verband naar zijn unaniem goedgekeurd advies van 2 juni 1993 over het vervolgingsbeleid inzake milieudelicten.

De MiNa-Raad wenst in het kader van de bedrijfsinterne milieuzorg niet verder in te gaan op deze kwestie. Deze problematiek kan best worden behandeld in het kader van een discussie over het handhavingsbeleid (waarover de ICHM trouwens voorstellen formuleerde).

Standpunt van VEV, NCMV en BB

De meldingsverplichtingen van artikel 17 zijn veel te ruim geformuleerd. Niet alleen bij elke overtreding, maar ook bij potentiële milieuschade moet men melden.

Indien de melding aan de controle-ambtenaar kadert in een zelfcontrole-beleid, waarbij rekening wordt gehouden met statistische elementen, is dit positief. In de huidige context waarbij automatisch gerechtelijke vervolging wordt ingesteld, is dit onaanvaardbaar.

ADVIES VAN DE RAAD VAN STATE

KONINKRIJK BELGIE.
-----ADVIES VAN DE RAAD VAN STATE.

De RAAD VAN STATE, afdeling wetgeving, achtste kamer, op 28 oktober 1994 door de minister vice-president van de Vlaamse regering en Vlaams minister van Leefmilieu en Huisvesting verzocht hem van advies te dienen over een voorontwerp van decreet "tot aanvulling van het decreet houdende algemene bepalingen inzake milieubeleid met een deel betreffende bedrijfsinterne milieuzorg", heeft op 13 december 1994 het volgend advies gegeven :

STREKKING VAN HET ONTWERP.

1. Het ontwerp strekt ertoe een titel 4, in verband met "Bedrijfsinterne **milieuzorg**", toe te voegen aan het decreet van . . . houdende algemene bepalingen inzake milieubeleid.

Dat decreet bestaat op dit ogenblik nog slechts in de vorm van een voorontwerp, waarover de Raad van State op 16 november 1994 het advies L. 23.769/8 heeft uitgebracht.

Tezamen met andere onderdelen vormen het genoemde voorontwerp en het thans voor advies voorgelegde ontwerp het resultaat van de werkzaamheden van de Interuniversitaire Commissie tot herziening van het milieurecht in het Vlaamse Gewest, onder voorzitterschap van Prof. Dr. H. **Bocken**.

2. Het thans voor advies voorgelegde ontwerp voegt, zoals gezegd, bepalingen toe in verband met de bedrijfsinterne milieuzorg. De desbetreffende titel bestaat uit zeven afdelingen.

Afdeling 1 bepaalt het doel van de bedrijfsinterne milieuzorg. Dit bestaat erin "duurzame productiepatronen na te streven en de milieubelasting van een bedrijf in al zijn aspecten te beheersen en te beperken".

Afdeling 11 handelt over de verplichting voor de exploitanten van bepaalde inrichtingen of activiteiten om

één of meer milieucoördinatoren aan te stellen. In die afdeling wordt ook de taak van de milieucoördinator omschreven, worden de in zijn hoofde vereiste kwalificaties en eigenschappen bepaald, en worden bepaalde waarborgen voor een onafhankelijke uitoefening van zijn opdracht gecreëerd.

Afdeling 111 bevat bepalingen in verband met de milieuaudit. Deze bepalingen vormen gedeeltelijk de tenuitvoerlegging van de verordening (EEG) nr. 1836/93 van de Raad van 29 juni 1993 inzake de vrijwillige deelneming van bedrijven uit de industriële sector aan een communautair milieubeheer en milieuauditsysteem voor het overige vormen zij een autonome regeling, met name voor de gevallen waarin de Vlaamse regering in een verplichte milieuaudit kan voorzien.

Afdeling IV handelt over de **meet-** en registratieverplichtingen. Die afdeling bevat bepalingen in verband met de verplichting voor exploitanten van bepaalde inrichtingen of activiteiten om bepaalde gegevens die op een milieuverontreiniging wijzen, te meten of te berekenen, en te registreren.

Afdeling V bevat bepalingen die voorzien in de mogelijkheid tot het opleggen aan exploitanten van bepaalde inrichtingen van de verplichting om een milieujaarverslag op te stellen. Dit verslag moet alleszins gegevens bevatten in verband met de gemeten of berekende emissies of immisies; ook andere gegevens kunnen tot voorwerp van de rapportering gemaakt worden.

Afdeling VI handelt over het bedrijfsbeleid ter voorkoming van zware ongevallen en ter beperking van de gevolgen ervan voor mens en milieu. Zulk bedrijfsbeleid kan opgelegd worden aan de exploitanten van bepaalde inrichtingen of activiteiten. Het ontwerp bepaalt aan welke bijzondere verplichtingen de bedoelde exploitanten moeten voldoen.

Afdeling VII ten slotte handelt over de meldings- en waarschuwingsplicht bij accidentele emissies en storingen.

ALGEMENE OPMERKINGEN.

1. Zoals in de memorie van toelichting in herinnering wordt gebracht, opteert de Vlaamse regering voor het "gefaseerd" indienen van de verschillende onderdelen van wat eens het ganse decreet houdende algemene bepalingen inzake milieubeleid zal vormen.

In zijn advies ,L. 23.769/8 over het ontwerp van decreet houdende algemene bepalingen inzake milieubeleid - ontwerp dat in feite slechts de eerste twee titels van het ganse decreet met dat opschrift bevat - heeft de Raad van State er reeds op gewezen dat de door de regering gevolgde werkwijze, die ongebruikelijk is, zal leiden tot problemen. bij de interpretatie en de toepassing van de geïsoleerde onderdelen, doordat de context van de desbetreffende bepalingen ontbreekt. Bij gebrek aan inzicht in die context is het de Raad van State niet mogelijk een gefundeerd advies over die geïsoleerde onderdelen te geven: het

staat aan de Vlaamse Raad te oordelen of hij in staat is om met voldoende kennis van zaken de betrokken ontwerpen, los van hun context, goed te keuren (zie algemene opmerking 1 in het advies L. 23.769/8).

Aangezien het ontwerp dat de eerste twee titels van het globale decreet bevat, op dit ogenblik nog niet is ingediend bij de Vlaamse Raad, verdient het in elk geval aanbeveling om het voorliggende ontwerp samen te voegen met het eerstgenoemde, en beide teksten als een ontwerp bij de Vlaamse Raad in te dienen.

2. In het **hiervóór** genoemde advies L. 23.769/8 heeft de Raad van State vragen gesteld bij de bijzondere wijze van nummeren van de artikelen van het ontwerp (algemene opmerking 2).

De Raad van State moet ook .ten aanzien van het thans voorliggende ontwerp opmerken dat geen overtuigende verantwoording is gegeven voor de afwijking van de legistiek gebruikelijke nummering.

3. In het ontwerp is op verscheidene plaatsen sprake van "(ingedeelde) inrichtingen of activiteiten". Enkel in artikel 411.2, § 1, wordt dat begrip van een nadere precisering voorzien, waar er sprake is van "ingedeelde inrichtingen of activiteiten van eerste klasse als bedoeld in artikel 3 van het decreet van 28 juni 1985 betreffende de milieuvergunning".

Volgens de gemachtigde van de regering worden met de woorden "(ingedeelde) inrichtingen of activiteiten" steeds de inrichtingen bedoeld die met toepassing van artikel 3 van het genoemde decreet van 28 juni 1985 in één van de drie voorziene klassen zijn ingedeeld. Dit blijkt echter niet uit de tekst van het ontwerp, zodat een bepaling in die zin in het ontwerp ingevoegd zou moeten worden.

Overigens heeft artikel 3 van het decreet van 28 juni 1985 enkel betrekking op de indeling van "inrichtingen": "**activiteiten**" worden in die bepaling niet vermeld. In zoverre in het ontwerp het begrip "ingedeelde activiteiten" wordt gehanteerd, gaat het dus om een zinledig begrip. Het feit dat dit begrip, zoals door de gemachtigde van de regering is verklaard, in een later hoofdstuk van het globale decreet houdende algemene bepalingen inzake milieubeleid een betekenis zou krijgen, doet hieraan natuurlijk geen afbreuk. Als de stellers van het ontwerp dit begrip in het voorliggende ontwerp willen behouden, dienen zij het reeds in dit ontwerp zelf te definiëren.

4. In het ontwerp is op verscheidene plaatsen sprake van "het bevoegd **bestuur**". Uit de bepalingen van het ontwerp is echter niet af te leiden welk bestuur hiermee telkens bedoeld is.

Opdat de ontworpen regeling uitvoerbaar zou zijn, dient het ontwerp ter zake de nodige duidelijkheid te verschaffen, desnoods door verwijzing naar bepalingen van

bestaande decreten of door de woorden "het door de Vlaamse regering aangewezen bestuur@@.

ONDERZOEK VAN DE TEKST.

Artikel 2.

Inleidende zin.

1. Artikel 2 van het ontwerp strekt ertoe een titel 4 toe te voegen aan het decreet van . . . houdende algemene bepalingen inzake milieubeleid.

Het ontwerp L. 23.769/8, dat de eerste bepalingen van dat decreet bevat, bestaat echter slechts uit twee titels. Als dat ontwerp decreet geworden is, zal er bijgevolg nog geen titel 3 zijn, waarop de in het voorliggende ontwerp uitgewerkte titel 4 zou kunnen volgen.

De bepalingen van het voorliggende ontwerp dienen dus niet titel 4, maar titel 3 te vormen. De moeilijkheid die het ontwerp op **ait** punt creëert, is een illustratie van de problemen die rijzen door het "gefaseerd" indienen van een aantal onderdelen van een globale regeling.

2. Een titel van een decreet kan niet voorzien worden van een ondertitel, ."enig hoofdstuk" genoemd. Men late derhalve elke verwijzing naar een "enig hoofdstuk" weg, en vervange de "afdelingen" telkens door "hoofdstukken".

3. Rekening houdend met het voorgaande, en in de veronderstelling dat de suggestie van de Raad van State om het ontwerp L. 23.769/8 en het voorliggende ontwerp tot één ontwerp te verwerken, niet gevolgd zou worden, redigere men de inleidende zin van artikel 2 als volgt :

"Art. 2. Het decreet van . . . houdende algemene bepalingen inzake milieubeleid wordt aangevuld met een titel 3, die de volgende bepalingen bevat :

«Titel 3. - Bedrijfsinterne milieuzorg.

Hoofdstuk 1. . . .

Artikel . . .

...»" .

Bij artikel 2 ontworpen bepalingen.

Artikel 4.1.1.

Artikel 4.1.1 strekt ertoe het doel van de bedrijfsinterne milieuzorg te bepalen.

Eendergelijkebepaling, die geen enkele normatieve draagwijdte heeft, hoort niet thuis in een decreet. Het is

voldoende dat de bedoeling van een bij decreet in te voeren regeling in de memorie van toelichting wordt uiteengezet.

Afdeling 1, die enkel uit artikel 4.1.1 bestaat, kan bijgevolg weggelaten worden.

Artikel 4.1.2.

1. Paragraaf 2 voorziet in de mogelijkheid voor de Vlaamse regering om **"andere"** categorieën van inrichtingen of activiteiten te verplichten één of meer milieucoördinatoren aan te stellen.

De memorie van toelichting heeft het in dit verband over "andere inrichtingen, meer bepaald inrichtingen van tweede klasse". De gemachtigde van de regering heeft verklaard dat het niet de bedoeling is de bij paragraaf 2 gegeven machtiging te beperken tot inrichtingen van tweede klasse. Om elke dubbelzinnigheid te vermijden, zou de memorie van toelichting best aan de tekst van het ontwerp aangepast worden.

2. Paragraaf 3, eerste lid, voorziet in de mogelijkheid voor de **"vergunningverlenende** overheid" om bepaalde exploitanten te verplichten één of meer milieucoördinatoren aan te stellen.

De gemachtigde van de regering heeft verklaard dat die bepaling de overheden beoogt die vergunningen verlenen

met toepassing van het decreet van 28 juni 1985 betreffende de milieuvergunning. Die precisering dient in de tekst zelf van het ontwerp te worden aangebracht.

3. Paragraaf 3, tweede lid, bepaalt dat de Vlaamse regering in verband met de voornoemde bevoegdheid van de **"vergunningverlenende** overheid" richtlijnen kan opstellen.

De draagwijdte van die **"richtlijnen"** is niet duidelijk. Als het enkel de bedoeling is dat de Vlaamse regering aanbevelingen zou kunnen richten tot de betrokken overheden, dan vloeit die bevoegdheid reeds voort uit de algemene bevoegdheid van de regering om decreten uit te voeren, en is daarvoor geen decretale machtiging vereist. Als het daarentegen de bedoeling is dat de Vlaamse regering de beoordelingsvrijheid van de betrokken overheden door dwingende bepalingen zou kunnen beperken, dan is daartoe wel een decretale machtiging vereist. In dit laatste geval moet het decreet dan wel de voorwaarden bepalen waarin de regering van zulke bevoegdheid gebruik zou kunnen maken.

De stellers van het ontwerp dienen de tekst, naargelang van hun bedoeling, in de ene of de andere zin aan te passen.

4. Paragraaf 4 voorziet in de mogelijkheid om, onder bepaalde voorwaarden, **"voor** twee of meer inrichtingen of activiteiten gezamenlijk een milieucoördinator (aan te stellen)" of een beroep te doen op "de diensten van een derde".

Zoals uit de memorie van toelichting blijkt, bedoelen de stellers van het ontwerp de mogelijkheid te creëren voor bepaalde exploitanten om een beroep te doen op een milieucoördinator die niet "permanent ter beschikking is" van die exploitant. Die bedoeling zou op een duidelijker wijze tot uitdrukking gebracht kunnen worden in de tekst zelf van het ontwerp. De woorden "beroep doen op de diensten van een derde" zijn immers dubbelzinnig : de milieucoördinator is normaal iemand anders dan de exploitant en dus, vanuit dat oogpunt beschouwd, in beginsel steeds een "derde", doch niet noodzakelijk een buiten de onderneming staande persoon. Bovendien kan uit de paragrafen 1 tot 3 niet afgeleid worden dat de milieucoördinator in beginsel "permanent ter beschikking" van de exploitant zou moeten staan, wat met die termen ook bedoeld zou zijn, en kan daaruit zeker niet afgeleid worden dat "externe begeleiding" (zie memorie van toelichting) in beginsel ongeoorloofd is.

5. In paragraaf 5 wordt gehandeld over de gevallen waarin, voor de inrichtingen of activiteiten die samen een "milieutechnische eenheid" vormen, de aanstelling van een gezamenlijke milieucoördinator verplichtgesteld kan worden.

Het tweede lid bevat een omschrijving van het begrip "milieutechnische eenheid".

In het derde lid, eerste zin, is sprake van een gegeven "dat kan wijzen op de aanwezigheid van een milieutechnische eenheid". Zulke bepaling is onvoldoende normerend, en hoort in beginsel niet thuis in een decreet. Het

is voldoende dat de stellers van het ontwerp het bedoelde gegeven bij wijze van voorbeeld vermelden in de memorie van toelichting.

Het derde lid, tweede zin, bepaalt dat "het feit dat verschillende inrichtingen en activiteiten een verschillend eigendomsstatuut hebben, (niet) belet . . . dat **zij** een milieutechnische eenheid kunnen **vormen**". Zulke bepaling, die de beoordelingsvrijheid van de betrokken exploitanten, de overheid en de rechter beperkt, kan wel zinvol deel uitmaken van een decretale regeling. De vraag rijst evenwel of het mogelijk is **om**, met betrekking tot "**activiteiten**", van een eigendomsstatuut te gewagen. Het komt de Raad van State voor dat de woorden "**en** activiteiten" geschrapt moeten worden.

Artikel 4.1.3.

1. Artikel 4.1.3 somt de taken op waarmee de milieu-coördinator wordt belast.

In een aantal bepalingen van paragraaf 1 worden de woorden "toe te zien **op**" gebruikt. Volgens de memorie van toelichting werden die woorden bewust verkozen boven "toezicht houden op", "om iedere verwarring met de taak van toezichthoudende ambtenaren uit te sluiten".

De term "toezien **op**" omschrijft echter op een onduidelijke wijze de verantwoordelijkheid van de milieu-coördinator ten aanzien van de in de betrokken bepalingen

bedoelde verplichtingen. Zo de milieucoördinator enkel tot taak heeft na te gaan of de inrichting aan elk van die verplichtingen voldoet en, zo dit niet het geval is, zulks aan de bedrijfsleiding te rapporteren (zie paragraaf 1, b)), zou dit met zoveel woorden bepaald moeten worden. Zo de **milieucoördinator** ter zake over een beslissingsbevoegdheid zou beschikken, zouden de woorden "toezien **op**" best vervangen worden door "**instaan** voor" (zie paragraaf 1, c), waar de beide begrippen naast elkaar voorkomen).

De onduidelijkheid inzake de verantwoordelijkheid van de milieucoördinator komt overigens ook tot uiting in een vergelijking tussen de tekst van paragraaf 1, b), en de uitleg die over die bepaling gegeven wordt in de memorie van toelichting. Volgens de tekst van paragraaf 1, b), rapporteert de milieucoördinator de vastgestelde tekortkomingen in verband met de naleving van de milieuwetgeving, zonder enige beperking: volgens de memorie van toelichting geldt de rapporteringsplicht enkel "wanneer de bevoegdheid om aan de problemen te verhelpen bij de bedrijfsleiding **ligt**". De tekst en de toelichting dienen op elkaar afgestemd te worden, rekening houdend met de precieze rol die aan de milieucoördinator toebedeeld wordt.

2. **In** artikel 4.1.3, § 1, d), schrappe men de woorden "**gewijzigd** bij het decreet van 20 april 1994". Het lijkt immers niet de bedoeling te zijn om de verwijzing naar de bepalingen van het decreet van 2 juli 1981 te fixeren op de thans vigerende versie, met uitsluiting van latere wijzigingen.

Artikel 4.1.4.

In paragraaf 3 vervange men de woorden "aan de in § 1 of § 2 bedoelde **voorwaarden**" door "aan de in § 1 en in voorkomend geval aan de in § 2 bedoelde **voorwaarden**".

Artikel 4.1.6.

1. Naar luid van het eerste lid mag de milieucoördinator "niet benadeeld worden wegens de taak die hij **vervult**".

Deze bepaling is geïnspireerd door artikel 833.1.3 van het algemeen reglement voor de arbeidsbescherming, goedgekeurd bij besluit van de Regent van 27 september 1947. Die laatste bepaling kadert in een geheel van bepalingen ter bescherming van het hoofd van de dienst voor veiligheid, gezondheid en verfraaiing van de werkplaatsen en zijn adjuncten, en moet ook in die context begrepen worden. Het geïsoleerd overnemen, in het voorliggende ontwerp, van de inhoud van een van die bepalingen kan tot moeilijkheden leiden, wat de interpretatie van die bepaling betreft. De Raad van State suggereert daarom om de bepaling van het eerste lid te laten voorafgaan door een volzin volgens welke de milieucoördinator zijn opdracht vervult in volledige

onafhankelijkheid ten overstaan van de exploitant (zie artikel 833.1.3 A.R.A.B.) (1).

2. De regeling uitgewerkt in het tweede lid komt erop neer dat de exploitant de milieucoördinator slechts kan aanwijzen of uit zijn functie verwijderen na voorafgaand akkoord van het comité voor veiligheid, gezondheid en verfraaiing van de werkplaatsen of, bij ontstentenis ervan, van de syndicale afvaardiging. Wordt dat akkoord niet verkregen, dan wordt het advies ingewonnen van het **"bevoegd bestuur"**.

Aan een **"blijvende onenigheid"** tussen de exploitant en het comité voor veiligheid, gezondheid en verfraaiing van de werkplaatsen of de syndicale afvaardiging kan dus een einde worden gemaakt door de zaak voor advies voor te leggen aan het **"bevoegd bestuur"**, dat volgens de memorie van toelichting het Bestuur Milieu-Inspectie van AMINAL zou zijn. De bepaling van het tweede lid laat echter in het ongewisse of de exploitant gebonden is door het advies, dan wel of hij tegen dat advies kan ingaan. Het ontwerp dient op dit punt in elk geval aangevuld te worden.

De stellers van het ontwerp zullen zich daarbij moeten afvragen in welke mate de vrijheid van handel en nijverheid van de exploitant beperkt kan worden. Alleszins dient daarbij het evenredigheidsbeginsel geëerbiedigd te worden.

(1) Zulke bepaling zou dan wel impliceren dat de exploitant niet zelf milieucoördinator kan zijn. De stellers van het ontwerp dienen na te gaan of die implicatie strookt met hun bedoeling.

Artikel 4.1.7.

Artikel 4.1.7 strekt ertoe de Vlaamse regering te -machtigen een aantal maatregelen te nemen ter uitvoering van de verordening (EEG) nr. 1836/93 van de Raad van 29 juni 1993 inzake de vrijwillige-deelneming van bedrijven uit de industriële sector aan een communautair milieubeheer- en milieuauditsysteem.

Zoals in de memorie van toelichting wordt uiteengezet, is het de bedoeling van de stellers van het ontwerp om, in samenwerking met de Belgische Staat en met de andere Gewesten, voor de certificatie van de milieuverificateurs een beroep te doen op het federale erkenningssysteem (BELCERT systeem), opgericht bij koninklijk besluit van 6 september 1993. Daartoe is in artikel 4.1.7 een paragraaf 4 opgenomen, die'ertoe strekt de Vlaamse regering te machtigen een samenwerkingsakkoord te sluiten met de genoemde overheden.

In zoverre die paragraaf 4 volgens de bedoeling van de stellers van het ontwerp een machtiging bij voorbaat zou inhouden, zou hij niet bestaanbaar zijn met artikel 92bis, § 1, tweede lid, van de bijzondere wet van 8 augustus 1980 tot hervorming der instellingen. Immers, volgens die bepalingen worden samenwerkingsakkoorden weliswaar gesloten door de bevoegde overheden,, d.i. de betrokken regeringen, doch vereisen zij in bepaalde gevallen de **"instemming"** bij decreet. Zulke instemming kan slechts gegeven worden als de concrete inhoud van het betrokken akkoord gekend is, hetgeen een instemming bij voorbaat uitsluit.

In zoverre die paragraaf 4 er niet toe strekt een machtiging (of **"instemming"**) bij voorbaat te geven, is die paragraaf overbodig. De bevoegdheid van de Vlaamse regering om een samenwerkingsakkoord te sluiten, vloeit immers reeds rechtstreeks voort uit artikel 92bis, § 1, van de voornoemde bijzondere wet.

Paragraaf 4 dient dan ook uit het ontwerp te worden weggelaten.

Artikel 4.1.8.

Deze bepaling strekt ertoe de Vlaamse regering te machtigen tot het nemen van de **"passende** initiatieven ter bevordering van het communautair milieubeheer- en milieu-auditsysteem, in het bijzonder bij de kleine en middelgrote **bedrijven"**.

In zoverre die bepaling aan de regering geen ruimere uitvoeringsbevoegdheid beoogt toe te kennen dan die welke reeds in het algemeen is toegekend bij artikel 20 van de bijzondere wet van 8 augustus 1980 tot hervorming der instellingen (bevoegdheid om de verordeningen te maken en de besluiten te nemen die voor de uitvoering van de decreten nodig zijn), is zij overbodig, en kan zij weggelaten worden.

In zoverre die bepaling wel een ruimere bevoegdheid beoogt toe te kennen, is de aan de Vlaamse regering gegeven opdracht te algemeen en te ruim. Het ontwerp zou de grenzen van die opdracht dan nader moeten omschrijven.

Artikel 4.1.9.

1. Artikel 4.1.9 regelt de mogelijkheid voor de Vlaamse regering om voor bepaalde categorieën van inrichtingen of activiteiten een periodieke dan wel eenmalige milieuaudit verplicht te stellen.

Kennelijkverschilt deze **"gewestelijke" milieuaudit** van de **"Europese"** milieuaudit bedoeld in de verordening (EEG) nr. 1836/93 en in de artikelen 4.1.7 en 4.1.8 van het ontwerp. Zulks blijkt met name uit een vergelijking tussen de punten die bij de **"Europese"** milieuaudit behandeld moeten worden (bijlage 1, onder C, bij de genoemde verordening) en die waarop de **"gewestelijke"** milieuaudit betrekking moet hebben (artikel 4.1.9, § 3, van het ontwerp) : hoewel er opvallende gelijkenissen zijn, stemmen de punten niet helemaal met elkaar overeen.

Het staat aan de regering en nadien aan de Vlaamse Raad om te oordelen of het opportuun is in twee verschillende stelsels van audit te voorzien. Een mogelijke andere benadering zou zijn dat er slechts **één** soort milieuaudit is, waarvan de criteria in de verordening (EEG) nr. 1836/93 bepaald zijn, met dien verstande dat de Vlaamse regering die audit in bepaalde gevallen verplicht zou kunnen stellen.

2. Artikel 4.1.9, § 4, bepaalt dat de Vlaamse regering nadere regels stelt, en met name de elementen bepaalt welke onderworpen zijn aan een meldingsplicht.

2.1. In zoverre die bepaling de Vlaamse regering machtigt om "nadere **regels**" te stellen, moet eens te meer opgemerkt worden dat die bepaling ofwel overbodig is (omdat zij een loutere bevestiging inhoudt van de algemene bevoegdheid van de Vlaamse regering om decreten uit te voeren), ofwel onvoldoende precies is (omdat in het decreet zelf de grenzen van de beoogde aanvullende regeling bepaald moeten worden).

2.2. In zoverre die bepaling de Vlaamse regering machtigt om bepaalde gegevens te onderwerpen aan een "**meldingsplicht**", is zij eveneens onvoldoende duidelijk.

Uit de memorie van toelichting blijkt dat het de bedoeling is van de stellers van het ontwerp om enkel (bepaalde) elementen die aan de orde komen in de milieuaudit aan een meldingsplicht te onderwerpen, en om de meldingsplicht te beperken tot een verplichting om die elementen aan de overheid mede te delen. Die beperkingen met betrekking tot de bedoelde "**elementen**" en met betrekking tot de bestemmingen van een eventuele mededeling zouden best in de tekst zelf van het ontwerp opgenomen worden.

3. Artikel 4.1.9, § 5, bepaalt dat, tenzij anders bepaald wordt, de milieuaudit geschiedt op kosten van de exploitant¹

Door de gemachtigde van de regering is verklaard dat die bepaling geldt, niet enkel voor de verplichte, "**gewestelijke**" milieuaudit (artikel 4.1.9, §§ 1 tot 4), maar

ook voor de vrijwillige, **"Europese"** milieuaudit (artikelen 4.1.7 en 4.1.8). Die bedoeling blijkt echter niet uit de tekst van het ontwerp. Om die bedoeling tot uitdrukking te brengen, zou de bepaling van artikel 4.1.9, § 5, ondergebracht moeten worden in een afzonderlijk artikel, waarbij het toepassingsgebied ervan uitdrukkelijk bepaald zou worden.

Uit de memorie van toelichting blijkt voorts dat de stellers van het ontwerp de mogelijkheid overwegen van subsidies door de overheid voor het uitvoeren van een milieuaudit, inzonderheid ten gunste van kleine en middelgrote ondernemingen. Er moet opgemerkt worden dat de tekst van paragraaf 5, zoals deze thans geredigeerd is, geen rechtsgrond biedt voor het opzetten van zulk subsidiesysteem. Indien de stellers van het ontwerp die mogelijkheid willen creëren, dient zulks uitdrukkelijk in de tekst van het ontwerp te worden bepaald.

artikel 4.1.10.

1. Men redigere paragraaf 1, eerste lid, als volgt :

"De Vlaamse regering kan bij wege van algemene **of** sectorale voorwaarden aan de exploitanten van een (...) inrichting of activiteit waarvan de emissies naar omvang of aard door de regering bepaalde drempels overschrijden, de verplichting opleggen om de emissie- of immissiewaarden voortdurend of periodiek te meten of te berekenen en te registreren. De vergunningverlenende overheid kan dezelfde verplichting opleggen aan de exploitanten van een (...) inrichting of activiteit".

2. De term "**controle-ambtenaren**" in paragraaf 2 is vrij vaag. Een wat meer precieze omschrijving zou kunnen bestaan in "**ambtenaren** belast met het toezicht op de naleving van de milieuwetgeving".

Dezelfde opmerking geldt voor **de** artikelen 4.1.11, § 3, 4.1.12, § 2, en 4.1.15, § 3.

Artikel 4.1.11.

1. Men redigere paragraaf 1 als volgt :

"De Vlaamse regering kan bij wege van algemene of sectorale voorwaarden aan de exploitanten van een (...) inrichting of activiteit waaraan risico's voor bodem- of grondwaterverontreiniging zijn verbonden, de verplichting opleggen om peilputten aan te leggen. De vergunningverlenende overheid kan dezelfde verplichting opleggen aan de exploitanten van een (. . .) inrichting of **activiteit**".

2. Artikel 4.1.11, § 3, bepaalt dat, "**onverminderd artikel 4.1.13**", de exploitant de in artikel 4.1.11 bedoelde gegevens ter beschikking houdt van de "**controle-ambtenaren**".

De woorden "onverminderd artikel 4.1.13" hebben slechts zin indien de in artikel 4.1.11 bedoelde gegevens ook in het milieujaarverslag, bedoeld in artikel 4.1.13, vermeld moeten worden. Dit blijkt echter niet uit de bepalingen van artikel 4.1.13. Indien zulks wel de bedoeling is, dient artikel 4.1.13 in die zin aangevuld te worden.

Artikel 4.1.12.

1. Men vervange in paragraaf 1, b), het woord **"stoffenbalansen"** door **"grondstoffenbalansen"** (zie de terminologie in artikel 4.1.13, derde lid). De gemachtigde van de regering is het hiermee eens.

2. Volgens de memorie van toelichting is de bepaling van paragraaf 2 analoog aan die van de artikelen 4.1.10, § 3, en 4.1.11, § 3.

Om de analogie sluitend te maken, zou in artikel 4.1.13 bepaald moeten worden dat de in artikel 4.1.12 bedoelde gegevens in het milieujaarverslag opgenomen moeten worden, en zou de bepaling van artikel 4.1.12, § 2, voorafgegaan moeten worden door de woorden **"Onverminderd artikel 4.1.13"**.

Artikel 4.1.13.

Blijkens het opschrift van afdeling V handelt artikel 4.1.13 over het milieujaarverslag. Het eerste lid van dat artikel maakt echter onvoldoende duidelijk dat de in dat lid bedoelde gegevens deel uitmaken van het jaarverslag. Omwille van de duidelijkheid is vereist dat dit laatste begrip in de tekst zelf van artikel 4.1.13 verklaard wordt, met name door een algemene omschrijving van de inhoud ervan.

Artikel 4.1.14.

Het tweede lid, dat zich ertoe beperkt te bepalen dat de Vlaamse regering "nadere **regels**" stelt, zonder de regering te machtigen 'om verder te gaan dan wat voor de uitvoering van het decreet nodig is, moet als overbodig beschouwd worden. Dat lid kan dus best weggelaten worden.

Artikel 4.1.17.

Zoals in de memorie van toelichting zelf wordt toegegeven, is deze bepaling overbodig. Dit artikel wordt dan ook best geschrapt.

Artikel 4.1.18.

1. De woorden "**Onverminderd** de voorschriften die door de federale overheid zijn vastgesteld in het kader van de civiele **bescherming**", in paragraaf 1, zijn overbodig. Het spreekt immers vanzelf dat de ontworpen regeling geen afbreuk kan doen aan de bedoelde voorschriften.

De aangehaalde zinsnede wordt dan ook best geschrapt. De uitleg die in verband met de bevoegdheid van de federale overheid in de memorie van toelichting wordt gegeven, kan volstaan.

2. De term "de bevoegde **controle-ambtenaar**" in paragraaf 1, eerste streepje, en in paragraaf 3 is vaag, en zou best door een meer precieze term vervangen worden.

3. In paragraaf 3 lijkt gepreciseerd te moeten worden dat het gaat om zuiveringstechnische voorzieningen Van een ingedeelde inrichting of activiteit" (of van een anders omschreven inrichting of activiteit).

De kamer was samengesteld uit

de Heren :	J. VERMEIRE,	kamervoorzitter,
	D. VERBIEST,	staatsraden,
	P. LEMMENS,	
	J. GIJSSELS,	assessoren van de
	A. ALEN,	afdeling wetgeving,
Mevrouw :	F. LIEVENS,	griffier.

Het verslag werd uitgebracht door de H. B. SEUTIN, auditeur. De nota van het Coördinatiebureau werd opgesteld en toegelicht door de H. J. CLEMENT, adjunct-referendaris.

DE GRIFFIER,

DE VOORZITTER,

F. LIEVENS.

J. VERMEIRE.

ONTWERP VAN DECREET

ONTWERP VAN DECREET

DE VLAAMSE REGERING

Op voorstel van de Vlaamse minister van Leefmilieu en Huisvesting

Na beraadslaging,

BESLUIT:

De Vlaamse minister van Leefmilieu en Huisvesting is ermee belast, in naam van de Vlaamse regering, bij de Vlaamse Raad het ontwerp van decreet in te dienen, waarvan de tekst volgt :

Artikel 1

Dit decreet regelt een aangelegenheid bedoeld in artikel 39 van de Grondwet.

Artikel 2

Het decreet van houdende algemene bepalingen inzake milieubeleid wordt aangevuld met een titel 3, die de volgende bepalingen bevat :

„TITEL 3

Bedrijfsinterne milieuzorg

HOOFDSTUK 1

Doelstelling en definities

Artikel 3.1.3

Bedrijfsinterne milieuzorg heeft tot doel duurzame productiepatronen na te streven en de milieubelasting van een bedrijf in al zijn aspecten te beheersen en te beperken teneinde bij te dragen tot de realisatie van de doelstellingen omschreven in artikel 1.2.1 van dit decreet.

Artikel 3.1.2

In deze titel van het decreet wordt verstaan onder :

1° inrichting : een inrichting zoals bedoeld in het decreet van 28 juni 1985 betreffende de milieuvergunning ;

2° vergoedingverlenende overheid : de overheid die een milieuvergunning kan afleveren zoals bedoeld in het decreet van 28 juni 1985 betreffende de milieuvergunning ;

3° controle-ambtenaar : de door de Vlaamse regering met het toezicht op de milieuwetgeving belaste ambtenaren van de afdeling milieu-inspectie van de administratie milieu-, natuur-, land- en waterbeheer.

HOOFDSTUK 2

De milieucoördinator

Artikel 3.2.1

§ 1. De exploitanten van inrichtingen van eerste klasse dienen een milieucoördinator aan te stellen.

De Vlaamse regering kan vrijstelling verlenen voor bepaalde categorieën van inrichtingen.

§ 2. De Vlaamse regering kan, door middel van sectorale voorwaarden, exploitanten van andere door haar aangewezen categorieën van inrichtingen verplichten een milieucoördinator aan te stellen.

§ 3. De vergunningverlenende overheid kan exploitanten van niet in § 1 of § 2 bedoelde inrichtingen de verplichting opleggen een milieucoördinator aan te stellen indien de aard van de inrichting, de aard van de milieu-effecten die ervan uitgaan of de plaats waar ze gelegen is of uitgeoefend wordt, dit verantwoordt.

§ 4. De milieucoördinator kan een werknemer zijn van de exploitant of een persoon die geen werknemer is van de exploitant.

Wanneer dit geen afbreuk doet aan een goede taakvervulling kan, met instemming van het door de Vlaamse regering aangewezen bestuur, kan voor twee of meer inrichtingen gezamenlijk een milieucoördinator worden aangesteld of kan een beroep worden gedaan op de diensten van een persoon die geen werknemer is van de exploitant.

Dergelijke instemming is evenwel niet vereist wanneer het de aanstelling betreft van een milieucoördinator voor verschillende inrichtingen tegelijk die samen een bedrijfslocatie vormen onder controle van eenzelfde persoon of rechtspersoon.

§ 5. Wanneer verschillende inrichtingen samen naar het oordeel van de vergunningverlenende overheid een milieutechnische eenheid vormen, kan zij de aanstelling van een gezamenlijke milieucoördinator verplicht stellen.

Een milieutechnische eenheid bestaat uit verschillende inrichtingen, met inbegrip van hun exploitatieterrein en de overige onroerende goederen waarmee zij verbonden zijn, die als één geheel moeten worden beschouwd met het oog op het beoordelen van het nadeel dat zij kunnen berokkenen aan mens of milieu.

Artikel 3.2.2

§ 1. De milieucoördinator heeft onder meer tot taak :

a) bij te dragen tot de ontwikkeling, de invoering, de toepassing en de evaluatie van milieuvriendelijke produktiemethodes en produkten ;

b) te waken over de naleving van de milieuwetgeving door meer bepaald op regelmatige tijdstippen controle uit te oefenen op de werkplaatsen, de zuiveringstechnische werken en de afvalstromen ; hij rapporteert de vastgestelde tekortkomingen aan de bedrijfsleiding en doet voorstellen om deze te verhelpen ;

c) te waken over of in te staan voor de uitvoering van de voorgeschreven emissie- en immisiemetingen en de registratie van de resultaten ervan ;

d) te waken over het bijhouden van het afvalstoffenregister en de naleving van de meldingsplicht bedoeld in artikel 17 tot en met 21 en 23 van het decreet van 2 juli 1981 betreffende de voorkoming en het beheer van afvalstoffen, gewijzigd bij het decreet van 20 april 1994 ;

e) voorstellen te doen en bij te dragen tot de interne en externe communicatie in verband met de gevolgen voor mens en milieu van de inrichting, van haar produkten, haar afvalstoffen en de voorzieningen en maatregelen om deze gevolgen te beperken.

§ 2. De milieucoördinator geeft zijn advies over elke voorgenomen investering die vanuit milieu-oogpunt relevant kan zijn. Zijn advies wordt tijdig ingewonnen en het wordt voorgelegd aan het orgaan dat de beslissing neemt. Op zijn verzoek wordt hij gehoord.

§ 3. De milieucoördinator stelt ten behoeve van de bedrijfsleiding en, in voorkomend geval, ten behoeve van de ondernemingsraad en het comité voor veiligheid, gezondheid en verfraaiing der werkplaatsen jaarlijks een verslag op over de wijze waarop hij zijn opdracht heeft vervuld. Dit verslag bevat onder meer een overzicht van de door hem uitgebrachte adviezen en het gevolg dat eraan werd gegeven.

Artikel 3.2.3

§ 1. Als milieucoördinator kan enkel een persoon worden aangesteld die over de vereiste kwalificaties en eigenschappen beschikt om de in artikel 3.2.2 bedoelde taken naar behoren te vervullen.

§ 2. De Vlaamse regering kan door middel van van algemene of sectorale voorwaarden nadere eisen stellen inzake de opleiding, de beroepservaring en de overige voorwaarden waaraan de milieucoördinator moet voldoen. De Vlaamse regering kan overgangsmaatregelen treffen met betrekking tot deze voorwaarden, indien nodig, voor degenen die de taken van milieucoördinator, in de hoedanigheid van werknemer van de exploitant, al uitoefenen voor het van kracht worden van dit decreet.

§ 3. De exploitant brengt de aanstelling van de milieucoördinator ter kennis van het door de Vlaamse regering aangewezen bestuur. Wanneer de milieucoördinator niet voldoet aan de in § 1 en in voorkomend geval aan de in § 2 bedoelde voorwaarden, kan het bevoegde bestuur eisen dat de exploitant binnen een termijn die het bepaalt, een andere persoon aanstelt.

Artikel 3.2.4

De exploitant is gehouden het nodige te doen opdat de milieucoördinator zijn taak naar behoren kan vervullen. Hij stelt hem hulppersoneel, lokalen, materiaal en middelen ter beschikking voor zover vereist.

Artikel 3.2.5

De milieucoördinator die een werknemer is van de exploitant, mag geen nadeel ondervinden omwille van de taak die hij als milieucoördinator vervult.

De aanwijzing en de vervanging van een milieucoördinator-werknemer, de verwijdering uit zijn functie en de aanstelling van een tijdelijke plaatsvervanger, worden door de exploitant, onverminderd het bepaalde in artikel 3.2.3, § 3, uit-

gevoerd na voorafgaand akkoord van het Comité voor Veiligheid, Gezondheid en Verfraaiing van de werkplaatsen of, bij ontstentenis ervan, van de vakbondsafvaardiging. In geval van blijvende onenigheid in de schoot van het Comité of met de vakbondsafvaardiging, wordt het advies ingewonnen van het door de Vlaamse regering aangewezen bestuur.

HOOFDSTUK 3

De milieuaudit

Artikel 3.3.3

§ 1. Met het oog op de toepassing in het Vlaamse Gewest van de Verordening (EEG) Nr. 1836/93 van de Raad van 29 juni 1993 inzake de vrijwillige deelneming van bedrijven uit de industriële sector aan een communautair milieubeheer- en milieuauditsysteem, wijst de Vlaamse regering de instantie aan die - wat het Vlaamse Gewest betreft - belast is met de erkenning van onafhankelijke milieuverificateurs en met controle op hun werkzaamheden. Zij stelt de Commissie van de Europese Gemeenschappen hiervan in kennis.

§ 2. De Vlaamse regering wijst tevens het orgaan aan dat belast is met het registeren van de locaties die deelnemen aan het milieubeheer- en milieuauditsysteem, met de schrapping, de weigering en de schorsing van de registratie overeenkomstig artikel 8 van voormelde Verordening, evenals met het doen van de kennisgevingen bedoeld in artikel 9 van voormelde Verordening. De Vlaamse regering stelt de Commissie van de Europese Gemeenschappen hiervan in kennis.

§ 3. De Vlaamse regering kan een bijdrage in de registratiekosten van een locatie, waarvan ze het bedrag bepaalt, ten laste leggen van de aanvrager van de registratie.

Artikel 3.3.2

§ 1. De Vlaamse regering wijst door middel van sectorale voorwaarden de categorieën van inrichtingen aan die onderworpen worden aan een periodieke dan wel eenmalige milieuaudit.

§ 2. De milieuaudit betreft een systematische, gedocumenteerde en objectieve evaluatie van het beheer, de organisatie en de uitrusting van de betrokken inrichting of activiteit op het gebied van de bescherming van het milieu.

§ 3. De milieuaudit heeft betrekking op :

- de emissies en immissies, evenals de gevolgen ervan voor de milieukwaliteit ;
- het energiebeheer ;
- het beheer van grondstoffen ;
- de preventie en het beheer van afvalstoffen ;
- de produktiemethodes en het produktbeheer ;
- de externe veiligheid ;
- de voorlichting, opleiding en participatie van het personeel in de bedrijfsinterne milieuzorg ;
- de externe voorlichting.

§ 4. De Vlaamse regering bepaalt welke elementen van de milieuaudit moeten medegedeeld worden aan het door de Vlaamse regering aangewezen bestuur.

Artikel 3.3.3

Tenzij anders bepaald wordt, is de milieuaudit op kosten van de exploitant.

De Vlaamse regering kan subsidies verlenen voor het uitvoeren van een verplichte of vrijwillige milieuaudit binnen de perken van de begrotingskredieten. Zij bepaalt de nadere regels voor het verlenen van subsidiëring.

HOOFDSTUK 4

Meet- en registratieverplichtingen

Artikel 3.4.1

§ 1. De Vlaamse regering kan door middel van algemene of sectorale voorwaarden aan de exploitant van een inrichting waarvan de emissies naar omvang of aard door de regering bepaalde drempels overschrijden, de verplichting opleggen om de emissie- of immissiewaarden voortdurend of periodiek te meten of te berekenen en te registreren. De vergunningverlenende overheid kan dezelfde verplichting opleggen aan de exploitant van een inrichting.

In gebieden waar bijzondere milieukwaliteitsnormen gelden als bedoeld in artikel 2.2.3, § 3 van dit decreet, kunnen lagere drempelwaarden worden bepaald of verdergaande verplichtingen worden opgelegd.

§ 2. Onverminderd artikel 3.5.1 houdt de exploitant deze gegevens ter beschikking van de controle-ambtenaren. Hij bewaart ze gedurende ten minste 5 jaar.

Artikel 3.4.2

§ 1. De Vlaamse regering kan door middel van algemene of sectorale voorwaarden aan de exploitant van een inrichting waaraan risico's voor bodem- of grondwaterverontreiniging zijn verbonden, verplicht worden peilputten aan te leggen. De vergunningverlenende overheid kan dezelfde verplichting opleggen aan de exploitant van een inrichting.

§ 2. De exploitant van een dergelijke inrichting kan verplicht worden de kwaliteit van het grondwater op gezette tijdstippen te meten en te registreren.

§ 3. De exploitant houdt deze gegevens ter beschikking van de controle-ambtenaren. Hij bewaart ze gedurende ten minste 5 jaar.

Artikel 3.4.3

§ 1. Onverminderd artikel 17, § 1 en 23 van het decreet van 2 juli 1981 betreffende de voorkoming en het beheer van afvalstoffen, kan door middel van algemene of sectorale voorwaarden of in de vergunning, de exploitant van een inrichting verplicht worden :

a) een register bij te houden van de gevaarlijke stoffen die er aanwezig zijn ;

b) energie- en grondstoffenbalansen op te stellen.

§ 2. De exploitant houdt deze gegevens ter beschikking van de controle-ambtenaren. Hij bewaart ze gedurende ten minste 5 jaar.

HOOFDSTUK 5

Het milieu-jaarverslag

Artikel 3.5.1

De Vlaamse regering wijst door middel van algemene of sectorale voorwaarden de categorieën van inrichtingen aan waarvan de exploitanten gehouden zijn jaarlijks aan de daartoe aangewezen overheid een milieu-jaarverslag te sturen. Zij bepaalt welke gegevens over de gemeten of berekende emissies of immissies het milieu-jaarverslag moet bevatten.

De Vlaamse regering kan ook voorschrijven dat de met toepassing van artikel 17, § 2 van het decreet van 2 juli 1981 betreffende de voorkoming en het beheer van afvalstoffen, te verstrekken gegevens voor de in het eerste lid bedoelde inrichtingen opgenomen moeten worden in het milieu-jaarverslag. Zij kan ook bepalen dat gegevens moeten worden versprekt over energie- en grondstoffengebruik.

Artikel 3.5.2

Wanneer de in artikel 3.5.1 bedoelde gegevens gebaseerd zijn op berekeningen deelt de exploitant de basisgegevens mee op grond waarvan de berekening is uitgevoerd, evenals de toegepaste berekeningsmethode.

HOOFDSTUK 6

Bedrijfsbeleid ter voorkoming van zware ongevallen en ter beperking van de gevolgen ervan voor mens en milieu

Artikel 3.6.1

§ 1. De Vlaamse regering wijst door middel van sectorale voorwaarden de categorieën van inrichtingen aan waarvan de exploitanten een bedrijfsbeleid moeten voeren om zware ongevallen te voorkomen en om de gevolgen ervan voor mens en milieu te beperken.

§ 2. De exploitant van een dergelijke inrichting moet alle maatregelen treffen om zware ongevallen te voorkomen en om de gevolgen ervan voor mens en milieu te beperken.

Wanneer een milieutechnische eenheid als bedoeld in artikel 3.2.1, § 5 van dit decreet onder het beheer staat van verschillende exploitanten, zijn de exploitanten gezamenlijk gehouden deze maatregelen te treffen.

§ 3. De exploitant of exploitanten moeten te allen tijde in staat zijn aan de controle-ambtenaren aan te tonen dat zij de bedoelde maatregelen hebben getroffen.

Artikel 3.6.2

§ 1. De exploitant stelt een document op waarin het bedrijfsbeleid wordt beschreven ter voorkoming van zware ongevallen en ter beperking van de gevolgen ervan voor mens en milieu. De Vlaamse regering bepaalt de minimumgegevens die in het document moeten voorkomen.

§ 2. Hij moet een kennisgeving indienen bij de daartoe aangewezen overheid. De Vlaamse regering bepaalt de minimumgegevens van deze kennisgeving en de gevallen waarin zij moet worden geactualiseerd.

HOOFDSTUK 7

Meldings-en waarschuwingsplicht bij
accidentele emissies en storingen

Artikel 3.7.1

§ 1. De exploitant van een inrichting neemt de nodige maatregelen om in geval van accidentele emissies die verontreiniging kunnen veroorzaken :

— de bevoegde controle-ambtenaar daarvan onverwijld in kennis te stellen ;

— derden die tengevolge van de emissie schade kunnen lijden onverwijld te waarschuwen met opgave van de maatregelen die zij kunnen treffen om het gevaar af te wenden dan wel te beperken ; deze bepaling is evenwel niet van toepassing wanneer de voorschriften, vastgesteld door de federale overheid in het kader van de civiele bescherming, van toepassing zijn ;

— de gevolgen voor mens en milieu zoveel mogelijk te beperken.

§ 2. Als de emissie gevaar kan opleveren voor beschadiging van een afvalwaterzuiveringsinstallatie, waarschuwt de exploitant bovendien onmiddellijk de beheerder van de betrokken installatie.

§ 3. Wanneer de zuiveringstechnische voorzieningen van een inrichting wegens storing of enige andere oorzaak uitvallen, of wanneer om enige andere reden de emissie- of immis-sienormen worden overschreden, stelt de exploitant de bevoegde controle-ambtenaar daarvan onverwijld in kennis.“.

Brussel. 23 februari 1995.

De minister-president van de Vlaamse regering,

L. VAN DEN BRANDE

De Vlaamse minister van Leefmilieu en Huisvesting,

N. DE BATSELIER
